

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení

Diplomová práce

Komparace Hasičského záchranného sboru České republiky a Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky

Tereza Schreinerová

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Tereza Schreinerová

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Komparace Hasičského záchranného sboru České republiky a Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky

Název anglicky

Comparison of the Czech and Slovak Fire Rescue Services

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je na základě předem stanovených kritérií komparovat Hasičský záchranný sbor České republiky s Hasičským a záchranným sborem Slovenské republiky (s ohledem na společnou historii), identifikovat hlavní rozdíly a v případě zjištěných nedostatků navrhnout opatření ke zlepšení.

Metodika

Práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část je zpracována na základě studia odborné literatury za účelem tvorby teoretických východisek práce. Praktická část je zpracována na základě výstupů z kvantitativního/kvalitativního výzkumu.

Harmonogram:

Syntéza výchozí znalostní báze: 11/2018 – 08/2019

Kvantitativní/kvalitativní výzkum: 09/2019 – 11/2019

Agregace poznatků: 12/2019 – 02/2020

Odevzdání práce na katedru: 03/2020

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Hasičský záchranný sbor České republiky, Hasičský záchranný sbor Slovenské republiky, integrovaný záchranný systém, mimořádná událost, spolupráce, jednotka požární ochrany, připravenost jednotek sborů

Doporučené zdroje informací

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS
Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně
Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému
Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení
Zákon č. 314/2001 Z. z. Zákon o ochraně před požiari
Zákon č. 315/2001 Z. z. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore
Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Martina Fejfarová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra řízení

Elektronicky schváleno dne 15. 2. 2020

prof. Ing. Ivana Tichá, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 18. 2. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Komparace Hasičského záchranného sboru České republiky a Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 5. 4. 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Martině Fejfarové, Ph.D., za cenné rady, vstřícnost a odborné vedení práce, jež významně přispěly k vypracování této diplomové práce. Poděkování patří také příslušníkům HZS ČR a HaZZ SR za poskytnutí informací a v neposlední řadě mé rodině za nekonečnou podporu po dobu celého studia.

Komparace Hasičského záchranného sboru České republiky a Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá komparací Hasičských záchranných sborů České a Slovenské republiky, které vznikly z původního společného sboru po rozdělení Československa. Nabízí se tak příležitost ke srovnání dvou sborů, které začínaly ve stejný čas, za přibližně stejných podmínek. Hlavním cílem diplomové práce je na základě předem stanovených kritérií zhodnotit rozdílnost v rozvoji a činnostech komparovaných sborů a identifikovat důvody jejich odlišnosti (nikoliv určit, který sbor je efektivnější). V diplomové práci bylo využito: analýzy dokumentů, rozhovorů a přímého pozorování.

Diplomová práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část obsahuje pojmosloví spojené s činností integrovaného záchranného systému a Hasičského záchranného sboru České republiky a Hasičského a záchranného sboru Slovenskej republiky, základní přehled historického vývoje komparovaných sborů, základní legislativní úpravu dané problematiky, vymezení zdrojů, ze kterých sbory čerpají finanční prostředky a organizační strukturu sborů. Praktická část práce je zaměřena na komparaci zásadních mimořádných událostí, které určovaly vývoj sboru, vznik záchranných útvarů, způsob vzdělávání příslušníků, pozici hasičských sborů hlavních měst ČR a SR, hospodaření komparovaných hasičských sborů a financování dobrovolných hasičských sborů ČR a SR. Závěr diplomové práce je věnován zjištěným rozdílům v činnostech sborů. Tato zjištění vyústila k návrhům a doporučením, které mohou přispět k zefektivnění činnosti komparovaných sborů.

Klíčová slova: Hasičský záchranný sbor České republiky, Hasičský a záchranný sbor Slovenskej republiky, integrovaný záchranný systém, mimořádná událost, spolupráce, jednotka požární ochrany, financování, připravenost jednotek sborů.

Comparison of the Czech and Slovak Fire Rescue Services

Abstract

The diploma thesis deals with the comparison of the Fire Rescue Services of the Czech and Slovak Republics, that were created from the original joint brigade after the Czechoslovakia was split. Therefore, there is an opportunity to compare two services that started at the same time, approximately under the same conditions. The main aim of the thesis is to evaluate the differences in the development and activities of the compared services followed by identification of reasons for their dissimilarities (however, not to determine which of the services is more effective). The thesis utilizes: analysis of documents, interviews and direct observation.

The thesis consists of theoretical and practical part. The theoretical part contains terminology connected with the activities of the Integrated Rescue System and the Fire Rescue Service of the Czech Republic and the Fire and Rescue Service of the Slovak Republic, the basic overview of the historical development of the compared brigades, the basic legislative regulation of the problematics, the definition of the resources from which the services draw funds and the organizational structure of the brigades. The practical part is focused on the comparison of major events that determined the development of the services, the establishment of rescue units, methods of members training, the position of fire brigades of the capital cities of the Czech and Slovak Republics, the economy of fire brigades of the Czech and Slovak Republics and financing of voluntary fire brigades of the Czech and Slovak Republics. The conclusion of the thesis is dedicated to the discovered differences in the activities of services. These findings lead to suggestions and recommendations that can contribute on the increase of activity effectiveness of the compared services.

Keywords: Fire Rescue Service of the Czech Republic, Fire and Rescue Service of the Slovak Republic, integrated rescue system, emergency, cooperation, fire protection unit, financing, preparedness of rescue services.

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Historický vývoj komparovaných sborů	15
3.2 Hasičský záchranný sbor České republiky.....	16
3.2.1 Organizační struktura.....	17
3.2.2 Financování činností jednotek požární ochrany České republiky	21
3.3 Hasičský a záchranný sbor Slovenské republiky	22
3.3.1 Organizační struktura.....	24
3.3.2 Financování činností jednotek požární ochrany Slovenské republiky.....	29
3.4 Základní legislativní dokumenty	30
3.4.1 Základní legislativní dokumenty upravující požární ochranu ČR.....	31
3.4.2 Základní legislativní dokumenty upravující požární ochranu SR	32
3.5 Integrovaný záchranný systém	32
3.5.1 Integrovaný záchranný systém České republiky	32
3.5.2 Integrovaný záchranný systém Slovenské republiky	34
4 Vlastní práce	36
4.1 Komparace základních údajů HZS ČR a HaZZ SR.....	36
4.1.1 Informace o zásadních případech HZS ČR a HaZZ SR	37
4.1.2 Informace o vzdělávání příslušníků HZS ČR a HaZZ SR.....	39
4.2 Financování HZS ČR a HaZZ SR.....	42
4.2.1 Financování HZS ČR a HaZZ SR ze státních rozpočtů.....	42
4.2.2 Projekty spolufinancované z Evropského fondu pro regionální rozvoj....	43
4.2.3 Informace o financování HZS ČR a HaZZ SR.....	51
4.2.4 Financování JSDHO ČR a DHZO SR	53
4.3 Záchranné útvary HZS ČR a záchranné brigády HaZZ SR.....	55
4.3.1 Informace o ZÚ HZS ČR a ZB HaZZ SR	55
4.4 HZS hl. m. Prahy a HaZÚ hl. m. Bratislavy	57
4.4.1 Informace o HZS hl. m. Prahy a HaZÚ Bratislavy.....	58
4.5 Informace o spolupráci HZS ČR a HaZZ SR.....	59
4.6 Vyhodnocení rozhovorů.....	61
5 Zhodnocení výsledků a doporučení	65
5.1 Zhodnocení systému plošného pokrytí JPO ČR a SR.....	66
5.1.1 Návrh opatření pro HaZZ SR.....	66

5.2	Zhodnocení vzdělávání příslušníků.....	68
5.2.1	Návrh opatření pro HZS ČR a HaZZ SR.....	69
5.3	Zhodnocení využití zdravotnických záchranářů u HZS ČR a HaZZ SR	71
5.3.1	Návrh opatření pro HZS ČR	71
6	Závěr.....	74
7	Seznam použitých zdrojů	77
8	Přílohy.....	88

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Organizační struktura HZS ČR	18
Obrázek 2:	Struktura rozpočtu MV ČR	21
Obrázek 3:	Organizační struktura HaZZ SR.....	24
Obrázek 4:	Struktura rozpočtu MV SR.....	29
Obrázek 5:	Základní a ostatní složky IZS ČR	33
Obrázek 6:	Struktura IROP ČR 2014-2020	44
Obrázek 7:	Struktura OP KŽP 2014-2020	48
Obrázek 8:	Schéma komunikace kontaktních bodů (HZS ČR a HaZZ SR).....	61

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Časový harmonogram diplomové práce	14
Tabulka 2:	Charakteristika JPO	21
Tabulka 3:	Základní údaje o České a Slovenské republice	36
Tabulka 4:	Zásahová činnost HZS ČR a HaZZ SR v roce 2018	36
Tabulka 5:	Počet stanic a výjezdů HZS ČR a HaZZ SR	37
Tabulka 6:	Podíl výdajů HZS ČR a MO ČR k HDP	43
Tabulka 7:	Financování projektů Modernizace ŠVZ HZS ČR.....	46
Tabulka 8:	Základní ukazatele sídelní struktury Prahy a Bratislavy	57
Tabulka 9:	Výsledné hodnocení sborů.....	65
Tabulka 10:	Kategorie požárních jednotek dobrovolných hasičských sborů ČR a SR	67
Tabulka 11:	Zásahová činnost dobrovolných hasičských sborů ČR a SR.....	68
Tabulka 12:	Přehled činností v rámci realizace společného cvičení HZS ČR a HaZZ SR	70
Tabulka 13:	Přehled činností v rámci vzdělávání hasičů-zdravotníků	72

Seznam použitých zkratk

Použitá zkratka	Význam zkratky
ČR	Česká republika
SR	Slovenská republika
IZS	Integrovaný záchranný systém
IZS ČR	Integrovaný záchranný systém České republiky
IZS SR	Integrovaný záchranný systém Slovenské republiky
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
HaZZ SR	Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky
OPIS	Operační a informační střediska
JPO	Jednotky požární ochrany
PČR	Policie České republiky

ZZS ČR	Zdravotnická záchranná služba České republiky
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
MV SR	Ministerstvo vnitra Slovenské republiky
PO	Požární ochrana
GŘ HZS ČR	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
ZÚ HZS ČR	Záchranný útvar HZS ČR
ZB HaZZ SR	Záchranná brigáda HaZZ SR
ÚSTAV	Požiarnotechnický a expertízny ústav Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v Bratislave
SŠ PO	Střední škola požární ochrany
HaZÚ hl. m. Bratislavy	Hasičský a záchranný útvar hlavního města Slovenské republiky Bratislavy
DHZO	Dobrovolný hasičský zbor obce
BS ČR	Bezpečnostní systém České republiky
BS SR	Bezpečnostní systém Slovenské republiky
EU	Evropská unie
JSDHO	Jednotka dobrovolných hasičů obce
ORP	Obce s rozšířenou působností
ŠVZ HZS ČR	Školní a výcviková zařízení HZS ČR

1 Úvod

Mezi základní úlohy státu patří mimo jiné ochrana obyvatelstva a udržování krizové státní infrastruktury, jež obyvatelstvu slouží v případě lokálních i rozsáhlých mimořádných událostí (požáry, přírodní katastrofy, dopravní nehody, technické a chemické havárie atd.). Jedno z měřítek funkčnosti státu je to, jak efektivně se dokáže postarat o své obyvatelstvo a infrastrukturu, o majetek fyzických i právnických osob i o fungování státních a samosprávných orgánů v případě krizí, či mimořádných situací a jak tyto složky dokáže organizovat a využívat jejich kapacity.

Československo od svého vzniku v roce 1918 navazovalo na systém ochrany před požáry z předchozího období, kdy bylo součástí Rakouska – Uherska. Vývoj požární ochrany byl později ovlivněn v období okupace Německé říše za druhé světové války na území tehdejšího protektorátu. Zásadním a nejdelším vlivem byl vliv ruský, který poznamenal vývoj požární ochrany, ochrany obyvatelstva, oblast prevence, ale také spolkovou činnost dobrovolnických organizací měst a obcí v období socialistického Československa. Po listopadových událostech v roce 1989 existoval společný stát Čechů a Slováků až do konce roku 1992, kdy tyto tři roky poznamenala porevoluční nestabilita a dohady týkající se rozpadu společného státu. Na zásadní změny v oblasti požární ochrany nemělo toto období podstatný vliv. Důležité změny v systému požární ochrany a ochrany obyvatelstva, prevenci před požáry, vytváření norem, příjmu a zpracování tísňového volání a v celkovém fungování moderního bezpečnostního sboru nastaly až po rozdělení České a Slovenské federativní republiky na Českou republiku a Slovenskou republiku dne 1. ledna 1993. Oba nástupnické státy si hasičské sbory začaly budovat samostatně přibližně ze stejné pozice, a to z jednotného systému požární ochrany původního společného státu.

V posuzovaném období po roce 1993 došlo k modernizaci sborů ČR i SR, škála jejich úkolů se začínala rozšiřovat a technický i personální vývoj sborů se ubíral prudce vpřed. Jedním z faktorů tohoto vývoje byly mimo jiné rozsáhlé společenskoekonomické změny. S pohybem ve společnosti, dopravě, stavebnictví a dalších oblastech přicházely i mimořádné události, jejichž počet i druh stejně dynamicky rostl, na což muselo vedení sborů pružně reagovat. Dnes tyto jednotlivé činnosti vnímáme jako souhrn běžných činností, které hasičské záchranné sbory České i Slovenské republiky vykonávají.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je na základě předem stanovených kritérií komparovat Hasičský záchranný České republiky s Hasičským a záchranným sborem Slovenské republiky¹ (s ohledem na společnou historii), identifikovat hlavní rozdíly a v případě zjištěných nedostatků navrhnout opatření ke zlepšení.

Mezi srovnávací kritéria práce patří:

- zásadní mimořádné události;
- vzdělávání příslušníků hasičských sborů;
- financování sborů z prostředků EU;
- financování dobrovolných hasičských sborů;
- vznik a činnost záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru České republiky a Záchranných brigád Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky;
- pozice hasičských sborů hlavních měst v krajském uspořádání;
- úroveň spolupráce komparovaných sborů.

Cílem práce není přímo posoudit, který sbor je dnes efektivnější, ale upozornit na rozdíly, které sbory odlišují a zjistit důvody, proč se tak stalo.

Dílní cíle diplomové práce zahrnují:

- zpracování teoretických východisek, které se vztahují k problematice požární ochrany na základě odborné literatury a zákonů;
- charakteristiku Hasičského záchranného sboru České republiky a Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky;
- uskutečnění osobních rozhovorů s příslušníky Hasičského záchranného sboru České republiky a s příslušníky Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky;
- získání a zhodnocení informací o hasičských záchranných sborech České a Slovenské republiky v oblasti financování profesionálních i dobrovolných

¹ Diplomová práce je psaná v českém jazyce, z tohoto důvodu je název sboru uváděn česky. Ovšem jeho oficiální název ve slovenštině je Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky, proto bude dále v práci uváděna jeho oficiální zkratka HaZZ SR.

hasičských sborů, činnosti záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru České republiky a záchranných brigád Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky, činnosti a postavení hasičských sborů hlavních měst a v oblasti spolupráce komparovaných sborů;

- vyhodnocení zásadních rozdílů, které sbory odlišují;
- porovnání získaných informací a návrh opatření, které by mohly přispět k zefektivnění činnosti komparovaných sborů.

2.2 Metodika

Práce se skládá z části teoretické a praktické. Teoretická část diplomové práce je zpracována na základě studia odborné literatury týkající se požární ochrany a integrovaného záchranného systému České a Slovenské republiky, dále bylo čerpáno ze zákonů, Časopisu 112² a informací na oficiálních webových stránkách Hasičského záchranného sboru České republiky a Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky. Ze získaných informací jsou zpracována teoretická východiska práce, která jsou součástí kapitoly 3.

Praktická část diplomové práce je zpracována především na základě informací získaných pomocí osobních rozhovorů s příslušníky hasičských sborů obou republik na vyšších úrovních strategického řízení, kteří prošli ve sborech určitým vývojem a přímo se podíleli na zavádění vývojových změn sborů do praxe (jejich pohled zevnitř sborů významně pomohl k naplnění úkolů práce). Dále byly využity oficiální webové stránky komparovaných sborů, zprávy o činnosti a statistické ročenky.

K získání potřebných informací bylo využito kvalitativní šetření ve formě polostrukturovaných rozhovorů (seznam otázek viz. Příloha 1 - Příloha 4) které jsou vyhodnoceny v kapitole č. 4. Dotazovaní příslušníci Hasičského záchranného sboru České republiky jsou v práci označeni jako respondent 1 a respondent 2 a dotazovaní příslušníci Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky jsou označováni jako respondent 3 a respondent 4.

Rozhovor s respondentem 1 (muž, 52 let, ředitel odboru GŘ HZS ČR, 22 let u sboru) proběhl dne 5. 12. 2019 v Praze. S respondentem 2 (muž, 45 let, vedoucí oddělení KŘ HZS ČR, 17 let u sboru) byl rozhovor uskutečněn dne 9. 12. 2019 v Praze. Respondentům 1 a 2 bylo položeno celkem 24 otázek, viz. Příloha 1 a Příloha 2. Rozhovor s respondentem 3 (muž, 48 let, ředitel okresního sboru Hasičského a záchranného sboru, 25 let u sboru) proběhl 22.

² Časopis 112 je odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva.

11. 2019 v Bratislavě. S respondentem 4 (muž, 37 let, vedoucí oddělení Hasičského a záchranného útvaru hl. m. Bratislavy, 13 let u sboru), proběhl rozhovor dne 24. 11. 2019 v Bratislavě. Respondentům 3 a 4 bylo položeno celkem 16 otázek, viz Příloha 3 a Příloha 4. Přepis rozhovorů byl inspirován odbornou literaturou, na jejímž základě byly přepsány jen ty části odpovědí, které byly považovány za klíčové a vystihovaly povahu položené otázky. Nahrávku rozhovoru je sice při přepisu potřebné vyslechnout slovo od slova, ale není zapotřebí ji následně celou přepisovat (43). Úplný přepis rozhovorů je možné získat na vyžádání od autorky práce. Na základě zjištěných informací, které byly získané pomocí rozhovorů s příslušníky komparovaných hasičských sborů, byly v kapitole 5 sepsány návrhy, k zefektivnění činnosti komparovaných sborů.

Tabulka 1: Časový harmonogram diplomové práce

Časové rozmezí	Přehled činností
květen–září 2019	zpracování teoretických východisek
říjen–prosinec 2019	Charakteristika hasičských záchranných sborů ČR a SR a provedení polostrukturovaných rozhovorů s jejich příslušníky
leden 2020	zpracování a vyhodnocení získaných informací
únor 2020	zpracování návrhů k zefektivnění činností komparovaných sborů
březen 2020	úprava obsahové a formální stránky práce

Zdroj: vlastní zpracování

3 Teoretická východiska

3.1 Historický vývoj komparovaných sborů

První placený hasičský sbor byl založen v roce 1853 v Praze. Do té doby byla požární ochrana měst a obcí zajišťována dobrovolnými sbory (89). Dobrovolné sbory, ve kterých se sdružovali obyvatelé obcí, měly charakter spolku. Členství ve sboru pomáhalo formovat charakter lidí, jelikož je vedlo k obětavosti a ochotě pomáhat druhým lidem a sbory představovaly kulturně – společenská centra obcí (36).

Politické převraty (konec 1. světové války, rozpad Rakousko – Uherské monarchie a vznik Československa) vedly k chaotické organizaci slovenského hasičstva. Po vzniku Československé republiky, došlo ke sjednocení hasičských jednotek Čech, Moravy a Slezska do Svazu československého hasičstva na ustavujícím sjezdu v roce 1919 (76). Slovenské hasičské sbory se ovšem do Svazu připojit nemohly, jelikož byly do roku 1918 organizovány v Uherském krajinském svazu a nedisponovaly vlastním výborem. V roce 1920 došlo k jejich reorganizaci Ministerstvem pro správu Slovenska a v roce 1922 byla ustavena Slovenská zemská hasičská jednota v Trenčíně. Ministerstvo vnitra ČSR nemělo oddělení, které by se zabývalo požární ochranou, úzce však spolupracovalo se Svazem československého hasičstva (50).

V době Protektorátu se k práci hasiče uchylovali muži, kteří se chtěli vyhnout tzv. totálnímu nasazení³, další vlnu příchodu nových hasičů způsobilo znárodnění, kdy po roce 1948 přišli o práci muži provozující řemeslo (89). Po osvobození v květnu 1945 vyzvala vláda mnoho hasičů k odchodu do pohraničí, kde docházelo k ustanovování nových českých sborů.

V dubnu 1991 se konal mimořádný sjezd Svazu požární ochrany ČSFR za účelem schválení dokumentů v návaznosti na plánované rozdělení státu. Celostátní výbor svazu požární ochrany ČSFR oficiálně ukončil činnost 31. 12. 1992. V České republice následně vzniklo Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a na Slovensku vznikla Dobrovoľná požiarna ochrana (50).

Od 50. let 20. století se služba příslušníků hasičských sborů řídí zásadami podobnými vojenské disciplíně. Jedná se o povinnost nosit předepsaný stejnokroj a podřizovat se služebnímu řádu, hodnostem, režimu a disciplíně (89).

³ Totální nasazení = povinné pracovní nasazení, které se vztahovalo na obyvatele okupovaných zemí Třetí říší

3.2 Hasičský záchranný sbor České republiky

Stále narůstající počet mimořádných událostí způsobených silou přírody, či člověka, zvyšují požadavky na vyšší odolnost společnosti a na zabezpečení ochrany životů a zdraví obyvatel, majetku a životního prostředí. Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „HZS ČR“) je součástí bezpečnostního systému ČR (dále jen „BS ČR“), který propojuje politickou, vojenskou, vnitřní, hospodářskou, finanční, legislativní, právní a sociální rovinu. Za jeho fungování je zodpovědná vláda ČR.

BS ČR představují:

- prezident republiky;
- Parlament ČR;
- Bezpečnostní rada státu a její pracovní orgány;
- ústřední správní úřady;
- krajské a obecní úřady;
- ozbrojené síly a ozbrojené bezpečnostní sbory;
- záchranné sbory;
- záchranné, zpravodajské a havarijní služby.

BS ČR je nástroj, který slouží pro vznik a realizaci bezpečnostní politiky ČR⁴. Primární funkcí BS ČR je vést a koordinovat složky, jejichž úkolem je zajistit bezpečnostní zájmy ČR, za jejichž ochranu zodpovídají nejen tyto složky, ale i orgány státu, územně samosprávné orgány a fyzické i právnické osoby. BS tak umožňuje krizovým událostem předcházet, připravit se na ně a efektivně jim čelit (71).

Zákon číslo 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky vymezuje HZS ČR jako jednotný bezpečnostní útvar, který má za úkol ochranu životů a zdraví obyvatel, ochranu životního prostředí, zvířat a majetku před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. HZS ČR dále organizuje humanitární pomoc poskytnutou České republice ze zahraničí. V neposlední řadě plní mimořádné úkoly, na něž vyčlení vláda ČR finanční prostředky (95).

HZS ČR se v zásadě věnuje následujícím činnostem:

- zásahová činnost (likviduje a zmírňuje následky požárů, živelných a jiných pohrom);
- státní požární dozor;

⁴ Bezpečnostní politika ČR = soubor ústředních státních cílů a nástrojů, které se podílejí na zajištění státní suverenity, demokratičnosti a rozvoje státu, dále na ochraně životů, zdraví a majetku obyvatel, životního prostředí a zajištění mezinárodně – bezpečnostních státních závazků. Zdroj: (70)

- preventivní výchovná činnost;
- ochrana obyvatelstva;
- zprostředkování humanitární pomoci do zahraničí;
- přispívání k tvorbě a novelizaci zákonů upravujících problematiku PO (48).

Pracovní náplň hasičů již dávno nepředstavuje pouze boj s požáry. „*Dynamický rozvoj průmyslových technologií, energetiky, dopravy, zásahy do životního prostředí, nespolehlivost lidského faktoru a zejména extrémní projevy počasí mají stále více za následek, že se skladba zásahů HZS ČR postupně posouvá od základních činností, jako jsou záchranné a likvidační práce při požárech, k činnostem spojeným s technickými a technologickými zásahy při dopravních nehodách, živelných pohromách nebo jiných mimořádných událostech*“ (46).

HZS ČR spolu s jednotkami požární ochrany (dále jen „JPO“) organizuje integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) a účastní se havarijního a krizového plánování. Jeho úkolem je také zabezpečení organizačních a technických opatření v oblasti ochrany obyvatelstva, konkrétně varování, ukrytí, evakuace a nouzové přežití obyvatel (92).

3.2.1 Organizační struktura

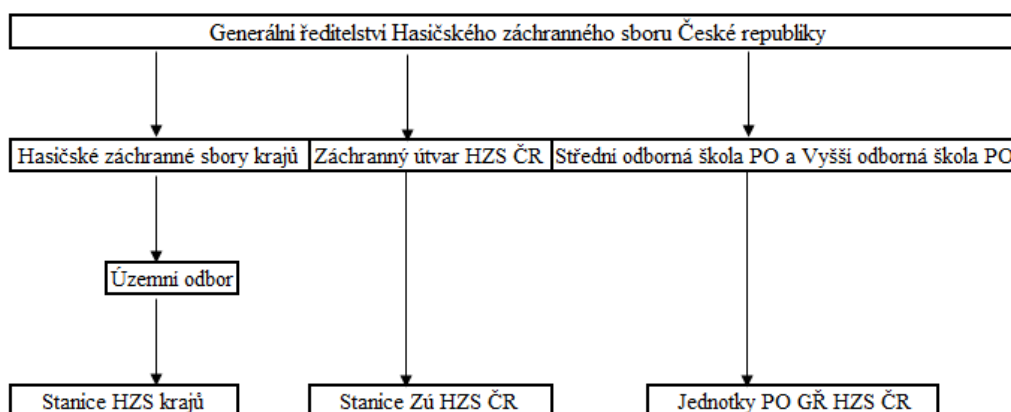
Úkoly HZS ČR plní příslušníci zařazení ve služebním poměru, dle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, nebo zaměstnanci v pracovním poměru, dle zákoníku práce (95).

HZS ČR je tvořen:

- generálním ředitelstvím HZS ČR;
- HZS jednotlivých krajů;
- záchranným útwarem;
- školou (95).

Vrcholným řídicím orgánem na úseku požární ochrany (dále jen „PO“) je Generální ředitelství HZS ČR v čele s generálním ředitelem, který je jeho nejvyšším řídicím pracovníkem. Obrázek 1 znázorňuje organizační strukturu HZS ČR.

Obrázek 1: Organizační struktura HZS ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle (26)

Služební poměr příslušníci uzavírají na dobu určitou a neurčitou. Na dobu určitou je služební poměr uzavírán v délce 3 let, a to ode dne přijetí příslušníka do služebního poměru. Po uplynutí 3 let vykonává příslušník služební zkoušku, po jejímž úspěšném složení, je přijat do služebního poměru na dobu neurčitou. Pro přijetí do služebního poměru musí příslušník splňovat několik podmínek, mezi něž patří úspěšnost u přijímacího řízení, bezúhonnost a zdravotní a fyzická způsobilost (96).

Generální ředitelství HZS ČR

Generální ředitelství HZS ČR (dále jen „GŘ HZS ČR“) je součástí Ministerstva vnitra České republiky (dále jen „MV ČR“) a plní úkoly v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování atd. Řídí ho generální ředitel HZS ČR, jímž je od 1. 12. 2011 genpor. Ing. Drahošlav Ryba, jmenovaný ministrem vnitra. GŘ HZS ČR je nadřízeným orgánem HZS krajů, záchranného útvaru a školy a jeho sídlo je v Praze (95).

GŘ HZS ČR má pět organizačních útvarů:

- sekce prevence a civilní nouzové připravenosti;
- sekce IZS a operačního řízení;
- sekce ekonomiky;
- sekce lidských zdrojů;
- oddělení kontroly a stížností (17).

Hasičský záchranný sbor kraje

V ČR je zřízeno 14 HZS krajů, které jsou organizační složkou státu. Jejich územní obvod odpovídá územnímu obvodu vyššího územního samosprávného celku, na jehož území

sídlí. Sídla HZS kraje jsou shodná se sídly krajů, až na HZS Středočeského kraje, který sídlí v Kladně.

HZS kraje plní úkoly zejména v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování a zajišťuje provoz krajských operačních a informačních středisek (dále jen „KOPIS“), které přijímá hovory jednotného evropského čísla tísňového volání 112 a národního čísla tísňového volání 150. HZS kraje vede ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr vnitra na návrh generálního ředitele HZS ČR (95). HZS kraje je složen z příslušníků, kteří vykonávají službu na jednotlivých stanicích HZS kraje, jejichž rozmístění, organizaci a počty příslušníků určuje GŘ HZS ČR.

HZS kraje je organizován prostřednictvím příslušných územních odborů HZS kraje, které plní úkoly v oblasti PO, IZS, ochrany obyvatelstva, civilní ochrany a krizového řízení na příslušném území. Mezi úkoly územního odboru HZS kraje patří také výkon státního požárního dozoru, zpracování návrhů zdrojů vody pro hašení požárů, zpracování koncepce zabezpečení PO v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru a zabezpečení událostí, u kterých bylo postiženo působením mimořádné události větší množství osob. V neposlední řadě odpovídá za akceschopnost a připravenost JPO ve své působnosti (85).

Záchranný útvar

Záchranný útvar HZS ČR (dále jen „ZÚ HZS ČR“) sídlí v Hlučíně (pobočná pracoviště v Jihlavě a Zbirohu) a je přímo podřízený GŘ HZS ČR. Jeho jednotky mají na starosti řešení mimořádných událostí velkého rozsahu, jako například živelné pohromy, rozsáhlé požáry, či technické zásahy, k čemuž je vybaven speciální technikou. Dále slouží k zabezpečení výcvikových kurzů příslušníků HZS ČR v oblasti získávání a zdokonalování řídičských oprávnění. Z původního předpokladu, že budou ZÚ HZS ČR sloužit výhradně k zásahům u rozsáhlých živelných katastrof, se jejich činnost přenesla do oblasti specializovaných zásahů v ČR i zahraničí (33); (39).

Škola

„Výsledkem vzdělávání musí být příslušník, nebo zaměstnanec HZS ČR na vysoké odborné úrovni, řádně si plnící své služební/pracovní povinnosti, s vysokým etickým standardem“ (40). Ve škole je příslušníkům HZS ČR poskytována odborná příprava v oblastech požární ochrany, ochrany obyvatelstva, integrovaného záchranného systému a krizového řízení. V jejím čele stojí ředitel (95).

V současné době je systém vzdělávání HZS ČR rozdělen na tři úseky. Prvním je „vzdělávání k získání stupně a zaměření vzdělání“, které se získává ve vzdělávacích zařízeních. Na středoškolské úrovni se jedná například o Integrovanou střední školu stavební v Českých Budějovicích, u vyššího stupně vzdělání pak o Vyšší odbornou školu požární ochrany ve Frýdku-Místku. Vysokoškolské vzdělání poskytují vysoké školy (Technická univerzita Ostrava a Univerzita obrany v Brně), jejichž výuka odpovídá požadavkům MV ČR na základě uzavřených dohod.

Další úsek představují „resortní odborné přípravy a prohlubující vzdělávání“, probíhající v přípravných kurzech a odborných přípravách např. k vykonání služební zkoušky, či k získání odborné způsobilosti. Toto vzdělávání se uskutečňuje nejčastěji na středních a vyšších odborných školách požární ochrany, ve školním a výcvikovém zařízení HZS ČR, Institutu ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč a Záchraném útvaru HZS ČR. V těchto zařízeních jsou k dispozici speciální simulátory, chemické laboratoře, počítačové vybavení pro výuku, výcvikové trenažéry, ohňový dům a mnoho dalších potřebných pomůcek. Třetí součástí představuje „vzdělávání úředníků státní správy a územní samosprávy“, probíhající v teoretických kurzech a odborných stážích (40).

- **Systém plošného pokrytí jednotkami požární ochrany**

Plošné pokrytí JPO je systém zabezpečující likvidaci požárů a organizaci záchranných prací na území celé ČR. Systém vznikl především za účelem zajištění efektivního využívání požární techniky a odbornosti jejích členů. Jednotky PO jsou rozděleny do kategorií dle předurčení a tomu odpovídá i jejich vybavení. HZS krajů musí pečlivě volit, kam umístí JPO tak, aby byly efektivně využity. V důsledku toho vznikl systém, který maximalizuje efektivnost ochrany života a majetku lidí.

Plošné pokrytí se odvíjí od určeného stupně a kategorie nebezpečí vzniku mimořádné události na katastrálních územích. Existují čtyři stupně, které se liší počtem obyvatel, charakterem území a počtem řešených mimořádných událostí za jeden rok. Ze stupně nebezpečí vychází i požadavek na dojezd jednotek PO. Jednotky požární ochrany tak bylo zapotřebí rozdělit do jednotlivých kategorií, jichž je celkem 6 od JPO I. po JPO VI. Rozmístění JPO je určeno nařízením, vydaným orgánem daného kraje (12). Kategorizaci JPO a podmínky, jež musí jednotky dané kategorie splňovat, shrnuje Tabulka 2.

Tabulka 2: Charakteristika JPO⁵

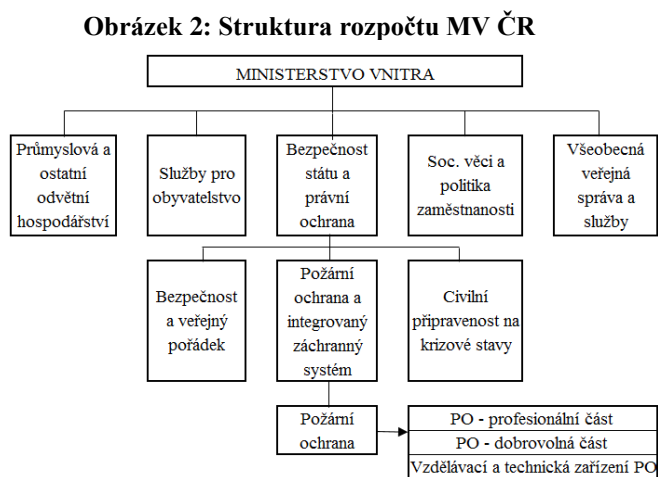
Kategorie jednotky PO	JPO I.	JPO II.	JPO III.	JPO IV.	JPO V.	JPO VI.
Doba výjezdu (min.)	2	5	10	2	10	10
Územní působnost (min.)	20	10	10	není	není	není
Počet jednotek PO v ČR	243	236	1355	96	5255	140
Druh jednotky PO	HZS Kraje	SDH Obce	SDH Obce	HZS Podniku	SDH obce	JSDH Podniku

Zdroj: Vlastní zpracování dle (16); (101)

Pozitivním důsledkem existence systému plošného pokrytí JPO je vznik systému, který zajišťuje občanům pomoc na odpovídající úrovni a to na území celé ČR, redukce objemu zapříčiněných škod vzniklých v důsledku požárů a mimořádných událostí, zajištění efektivnějšího čerpání finančních prostředků ve formě dotací a nárůst počtu zásahu schopných JPO (12).

3.2.2 Financování činností jednotek požární ochrany České republiky

Financování PO ČR lze pro přehlednost rozdělit na dvě skupiny, a to na financování profesionálních HZS ČR a financování dobrovolných sborů, mj. JSDHO. Profesionální sbory jsou financovány ze státního rozpočtu (státní dotace a rozpočet MV), z rozpočtu evropské unie (dále jen „EU“) a z mimorozpočtových finančních prostředků (např. krajské příspěvky, či dary). Dobrovolné sbory získávají finanční prostředky z dotačních titulů rozpočtu EU, ze státního rozpočtu, z rozpočtu konkrétních obcí (na jejichž území JSDHO působí), či ve formě darů. Obrázek 2 níže znázorňuje strukturu rozpočtu MV ČR.

Zdroj: Vlastní zpracování dle (74)

⁵ Stav k 31. 12. 2018.

S finančními prostředky ze státního rozpočtu, které jsou sborům poskytovány, hospodaří MV ČR. Rozpočet MV ČR se dělí na 5 skupin, výdaje na PO ČR jsou zařazeny ve skupině Bezpečnost státu a právní ochrana, na níž je vynaloženo 71 % finančních prostředků z rozpočtu MV ČR. V dané skupině se financování PO řadí do pododdílů „Požární ochrana a integrovaný záchranný systém“, ve kterém je nejvíce finančních prostředků vyhrazeno PO na profesionální úrovni. Pro rok 2019 je to více než 9 mld. Kč, dobrovolné části PO je pro rok 2019 vyhrazeno 410 mil. Kč (74).

Z rozpočtu EU jsou složkám IZS finanční prostředky poskytovány prostřednictvím integrovaného regionálního operačního programu na období 2014–2020, který představuje jeden ze sedmi regionálních operačních programů. Cílem zmíněného programu je vyvážený rozvoj území, zkvalitnění infrastruktury, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy a zajištění udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech. Do konce programového období mohou profesionální sbory čerpat finanční prostředky, určené na projekty s názvy „Zvýšení připravenosti Hasičského záchranného sboru České republiky k řešení a řízení rizik způsobených změnou klimatu“, „Modernizace Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky – středisko Zbiroh“ a „Modernizace Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky-středisko Brno“. Dobrovolné sbory mohou podat žádost o investiční dotaci po vyhlášení příslušné výzvy v rámci programu „Dotace pro jednotky SDH obcí“ (18); (20).

3.3 Hasičský a záchranný sbor Slovenské republiky

HaZZ SR je součástí bezpečnostního systému SR (dále jen „BS SR“), jež představuje nástroj pro realizaci bezpečnostní politiky. BS SR je definován jako „*včasná a koordinovaná příprava činností a opatření na všech úrovních státu*“ (55).

Prvky BS SR jsou:

- státní orgány;
- orgány samosprávy;
- ozbrojené síly;
- ozbrojené sbory a ozbrojené bezpečnostní sbory;
- bezpečnostní a zpravodajské služby;
- záchranné složky IZS;
- subjekty hospodářské mobilizace;
- aj. relevantní fyzické a právnické osoby (80).

Úkolem BS je zabezpečit jednotný systém řízení v případě krizové situace, včasná identifikace a varování před vznikající krizovou situací, konání preventivních opatření proti vzniku krizových situací, odstraňování následků vzniklých krizových situací v co nejkratším čase atd. (55). BS SR představuje zahraničně – politické, ekonomické, obranné, vnitro – bezpečnostní, sociální, záchranné a ekologické nástroje a jejich vazby. Základ pro řízení a rozvoj BS SR představují fungující zákonodárné, výkonné a soudní orgány (80).

HaZZ SR je jednou ze základních složek integrovaného záchranného systému Slovenské republiky (dále jen „IZS SR“) a byl zřízen 1. 4. 2002 na základě zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore. Při výkonu svých povinností spolupracuje HaZZ se státními orgány, orgány samosprávy, právníckými osobami, občanskými sdruženími a dobrovolnou požární ochranou SR (29).

Zásahová činnost HaZZ je složitá a různorodá, jedná se o boj s požáry, ale i o záchranu osob z výšek či vodní hladiny a ekologické havárie. Nejvyšší nárůst zásahů byl zaznamenán v roce 1998, kdy sbor převzal úlohy spojené s poskytováním pomoci při dopravních nehodách (30).

Základní úkoly HaZZ SR:

- plní úkoly státní správy na úseku ochrany před požáry;
- vykonává státní požární dozor;
- plní úlohu při zdolávání požárů, poskytování pomoci, vykonávání záchranných a likvidačních prací apod.;
- pomáhá v případě ohrožení života, zdraví a majetku osob;
- plní úlohy v oblasti vzdělávání, výchovy a odborné přípravy na úseku požární ochrany;
- plní úlohu při potřebě materiálního a technického zabezpečení činností sboru (57).

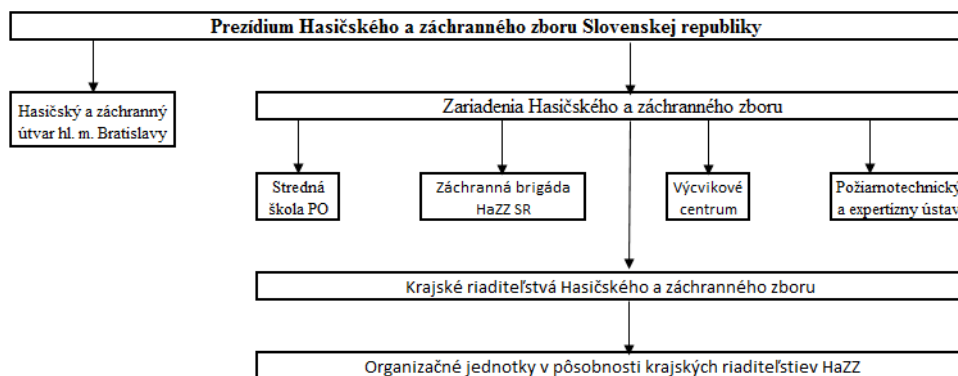
V případě požárů, havárií, živelných pohrom a jiných mimořádných událostí HaZZ SR dále zabezpečuje předlékařskou pomoc a transport raněných do bezpečí, podílí se na nouzovém zásobování a ubytování obyvatelstva a likviduje následky mimořádných událostí. Dále se podílí na ochraně před požáry v oblasti prevence a vědeckotechnickém výzkumu a rozvoji. Spolupracuje s hasičskými záchrannými sbory jiných zemí a poskytuje humanitární pomoc dle mezinárodních smluv (97).

Príslušník vykonávající službu v HaZZ je ve služebním poměru ke státu, dle Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore. Služební poměr vzniká složením služebního slibu a jmenováním do funkce dnem stanoveným ve smlouvě (97). Příslušník musí službu vykonávat svědomitě, statečně, s úctou k osobám v nouzi, v souladu s všeobecně závaznými právními předpisy a musí dodržovat pravidla služební zdvořilosti (13).

3.3.1 Organizační struktura

Hlavním organizačním orgánem HaZZ SR je MV SR, které má (mimo jiné) na starosti financování sboru ze svého rozpočtu, kdy pro tyto účely spravuje majetek a také materiální a technické zabezpečení sboru (95). Organizační strukturu HaZZ SR znázorňuje Obrázek 3.

Obrázek 3: Organizační struktura HaZZ SR

Zdroj: Vlastní zpracování dle (29)

HaZZ SR tvoří:

- Prezídium sboru;
- krajské ředitelství sboru;
- okresní ředitelství sboru;
- Hasičský a záchranný útvar hlavního města Slovenské republiky Bratislavy;
- Zařízení sboru;
- Pracoviště sboru.

Vrcholným řídicím orgánem na úseku PO je Prezídium HaZZ SR v čele s prezidentem, který je nejvyšším řídicím pracovníkem HaZZ SR. Výkonnou složku představují útvary HaZZ SR fungující na územním principu (86).

Prezídium sboru

Prezídium HaZZ SR je organizačním útvarem MV SR. V jeho čele stojí prezident sboru na základě jmenování ministra vnitra. Od 27. 8. 2019 je prezidentem sboru plk. Ing. Pavol Nereča, jeho předchůdcem byl od roku 2012 gen. JUDr. Alexander Nejedlý, který ve funkci skončil na základě vlastní žádosti (65). Prezídium plní úkoly na úseku PO, v oblasti řízení a kontroly příprav na vykonávání povodňových záchranných prací a podílí se na plnění úloh IZS (v předem daném rozsahu) (29).

Mezi hlavní úkoly Prezídia HaZZ SR patří:

- řízení výkonu státní správy na úseku PO a výkon státního požárního dozoru;
- nasazování jednotek HaZZ SR z různých krajů v naléhavých případech a zabezpečování záchranných prací;
- zpracovávání návrhů zákonů a předpisů PO;
- výchova, vzdělávání a odborná příprava na úseku PO;
- zajišťování sociálního, důchodového, nemocenského a zdravotního zabezpečení příslušníků a zaměstnanců HaZZ SR;
- rozvíjení mezinárodní spolupráce na úseku PO;
- zabezpečení a organizování opatření v rámci IZS a při poskytování mezinárodní humanitární pomoci (30).

Prezídium má na starosti řízení Požárně – technického a expertizního ústavu, záchranné brigády v Malackách, Žilíně a Humenném a Hasičského a záchranného útvaru hlavního města Slovenské republiky Bratislavy.

Krajské a okresní ředitelství sboru

Krajská ředitelství sboru fungují od roku 2002, v jejich čele stojí ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr vnitra na návrh prezidenta sboru. V administrativních věcech rozhodují samostatně, jako v případě okresních ředitelství sboru a Hasičského a záchranného útvaru hlavního města Bratislavy. Sídlem krajských ředitelství sboru jsou obce, které jsou sídlem krajů a celkový počet těchto ředitelství je 8 (97).

Krajské ředitelství má ve svém územním obvodu na starosti řízení výkonu státní správy na úseku PO, vykonává státní požární dozor, rozhoduje o zpracování analýzy nebezpečí vzniku požáru v objektech právnických osob, řídí, organizuje a vykonává odbornou přípravu na úseku PO, zpracovává a vede evidenci ochrany před požáry (99). Dále ředitelství v naléhavých případech povolává hasičské jednotky na místo mimořádné události, ověřuje odbornou způsobilost a vydává osvědčení o technické způsobilosti technikům PO, zjišťuje příčiny vzniku požáru a provádí preventivně výchovnou činnost, vykonává úlohu služebního úřadu ve věcech pracovně – právních, rozhoduje o zřízení a zrušení hasičské jednotky v případech, že se jedná o podnikatele atd. (29).

Okresní ředitelství sboru řídí ředitel okresního sboru, kterého na návrh krajského ředitele jmenuje a odvolává prezident sboru. Celkový počet okresních ředitelství je 48 a mají na starosti administrativní a správní záležitosti. Jedná se například o zpracování a evidenci administrativy na úseku ochrany před požáry, plnění úlohy v rámci automatizovaného

systemu podpory řízení a zpracování informací, pomoc občanům při plnění úloh na úseku požární ochrany (poskytuje rady a potřebné údaje z evidence ochrany před požáry) a vykonávání preventivně – výchovné činnosti (97); (99).

Hasičský a záchranný útvar hlavního města Slovenské republiky Bratislavy

Hasičský a záchranný útvar hlavního města Slovenské republiky Bratislavy (dále jen „HaZÚ hl. m. Bratislavy“) funguje samostatně od roku 1928. Řídí ho velitel, kterého na návrh ředitele krajského ředitelství HaZZ v Bratislavě jmenuje a odvolává prezident sboru a je podřízen přímo Prezídiu HaZZ SR (97).

Strukturu zásahů HaZÚ hl. m. Bratislavy ovlivňuje poměrně vysoká koncentrace dopravy a obyvatel SR (430 000 obyvatel na ploše 370 km²). Služba je zajišťována prostřednictvím čtyř hasičských stanic, zároveň na nejstarší z nich (ulice Radlinského) působí i vrcholné a organizační orgány HAZÚ hl. m. Bratislavy. Kromě běžné zásahové činnosti jsou stanice HaZÚ hl. m. Bratislavy různorodě specializované:

- stanice v Radlinského ulici = práce ve výškách a hasičská záchranná služba sloužící pro předlékařskou pomoc;
- stanice na Háľkově ulici = práce nad i pod vodní hladinou, povodňová služba;
- stanice v Saratovské ulici = zásahy s výskytem nebezpečné látky, opatření v případech podezřelých zásilek a protiplynová služba;
- stanice v ulici Ondreje Štefanka⁶ = strategicky orientovaná stanice v blízkosti nákupních center, hypermarketů a v nejhustěji obývané části města, zároveň je sídlem operačního střediska (29).

Zařízení sboru

Mezi zařízení sboru patří Požiarnotechnický a expertízny ústav MV SR v Bratislave (dále jen „ústav“), Stredná škola požiarnej ochrany MV SR v Žilině (dále jen „SŠ PO“) a Záchranné brigády HaZZ SR v Malackách, Žilině, Humenném a Lešti.

Mezi hlavní úkoly ústavu patří zjišťování příčin vzniku požárů, vytyčení požárně-technických charakteristik výrobků a materiálů v oblasti výzkumu a vývoje a také vedení dokumentace a poskytování informačních služeb (60). Historie ústavu sahá až do roku 1972, kdy byla zřízena první požárně-technická stanice, která sloužila k testování fyzikálně –

⁶ Do 15. 6. 2019 se ulice jmenovala Čapajevova.

chemických vlastností materiálů a jejich bezpečnost. Získané informace byly využívány k ochraně před požáry. Dnes plní ústav své úlohy v oblasti analytické expertízy, zkoušení a posuzování výrobků a v oblasti normalizace a informačních služeb (29). V rámci mezinárodní spolupráce udržuje partnerství především s ČR a Polskem v oblasti ochrany před požáry, poskytování pomoci při požárech, haváriích a jiných mimořádných událostech (30).

Záchranné brigády HaZZ SR jsou zařízení prezidia HaZZ SR, zabezpečující úlohy rezortu MV SR především v oblasti záchranných, lokalizačních⁷ a likvidačních prací při vzniku MU, či živelných pohromách (66). V roce 2003 byly původní vojenské záchranné brigády civilní ochrany přiřazeny do HaZZ SR jako jeho zařízení (30). Všeobecnou pracovní náplní záchranných brigád je boj s požáry, poskytování pomoci v případě, že je ohrožen život, zdraví, či majetek fyzických a právnických osob, poskytování neodkladné předlékařské pomoci, provádění nouzového odstraňování staveb a poskytování pomoci v rámci mezinárodních smluv (66).

Záchranné brigády jsou v zásahové činnosti využívány pro jejich specifické technické vybavení, příkladem může být hasičská technika, či těžké mechanismy. Jejich prioritním úkolem je poskytování pomoci hasičským jednotkám, které již jsou nasazené na boj s rozsáhlými požáry, či jinými mimořádnými událostmi. Jedná se o situace, kdy je tyto složky potřeba využít dlouhodobě, či rozsáhle, nebo v případě, že je v místě potřeba speciální osobní pomoc, či technika, kterou ostatní záchranné složky nedisponují. V případě záchranných brigád se může jednat i o pomoc poskytnutou do zahraničí. Jednotlivé brigády jsou různě lokalizovány, vybaveny a specializovány, tak aby každá mohla přispět svou pomocí (29).

SŠ PO v Žilině poskytuje střední a vyšší odborné vzdělání na úseku PO formou dálkového studia. Organizuje základní a speciální odbornou přípravu příslušníků HaZZ SR a zaměstnanců závodních hasičských útvarů (62). Odborná příprava je poskytována v několika formách výuky – ucelená forma studia, základní a cyklická příprava, speciální odborná příprava (29). Škola funguje od roku 1970 a její výuku zajišťují příslušníci HaZZ SR (62).

⁷ Lokalizační práce = činnosti zamezující šíření a působení následků mimořádné události (7).

- Celoplošné rozmístění sil a prostředků jednotkami PO:

Celoplošné rozmístění sil a prostředků jednotkami PO je „*system organizácie a rozmiestnenia hasičských jednotiek v závislosti od stupňa nebezpečenstva katastrálneho územia jednotlivých obcí*“ (32).

V roce 2008 schválila slovenská vláda „Koncepti plošného rozmístění sil a prostředků HaZZ SR a obecných hasičských sborů na území SR – sídla hasičských stanic a hasičských zbrojnic“, která změnila dosavadní systém ve snaze učinit pomoc občanům v tísni dostupnější na území celé SR a to do 15 minut od ohlášení této skutečnosti. HaZZ SR má v současné době 113 hasičských stanic a doba dojezdu JPO na místo MU, se odvíjí od dopravní situace, vzdálenosti místa od hasičské stanice, členitosti území a mnoha dalších faktorů, existují ovšem odlehlá místa, kde se reálná dojezdová doba pohybuje až okolo 40 minut.

Do požárně – poplachových plánů byly zařazeny také dobrovolné hasičské zbory obcí⁸ (dále jen „DHZO“), ale jejich využití bylo minimální. Mohlo za to nedostatečné technické a personální vybavení, ať už se jednalo o zásahovou techniku, či stav hasičských zbrojnic. Dle statistiky byly jednotky DHZO v letech 2003-2007 k zásahové činnosti povolány jen v 6,5 % případů (v ČR přibližně v 19 %⁹). Proto bylo vytipováno 106 DHZO na území celé SR, které jsou strategicky rozmístěné a jejich dojezdový čas nepřekročí 15 minut a dle koncepce byly schváleny dva typy DHZO:

- 1. typ: vykonává základní zásahové úkony (např. záchrana osob);
- 2. typ: Vykonává podpůrnou zásahovou činnost, při které spolupracuje s příslušníky HaZZ SR (77).

Koncepce tak vznikla s cílem využít všechny dostupné síly PO, ať už na profesionální, či dobrovolné úrovni a efektivně je nasadit při MU tak, aby se pomoc dostavila na místo v co nejkratším čase.

Po roce 1992 bylo zabezpečení hasičských jednotek z rozpočtu státu nedostačující. Změna přišla až v roce 2010, kdy vláda schválila programové vyhlášení, kde se zavazuje, že v rámci státního rozpočtu a finančních prostředků získaných od EU, a další zahraniční pomoci, najde finanční zdroje na obnovení zastaralé techniky, zvýšení početního stavu hasičů a rekonstrukci hasičských stanic. Cílem bylo zvýšit akceschopnost jednotek PO a efektivnější poskytování pomoci při MU. HaZZ SR, jako základní součást celoplošného rozmístění sil

⁸ Označení dobrovolný hasičský zbor DHZO bylo zavedené v roce 2014, do té doby se používalo označení obecný hasičský zbor (32).

⁹ Dle statistických ročenek HZS ČR z let 2003–2007.

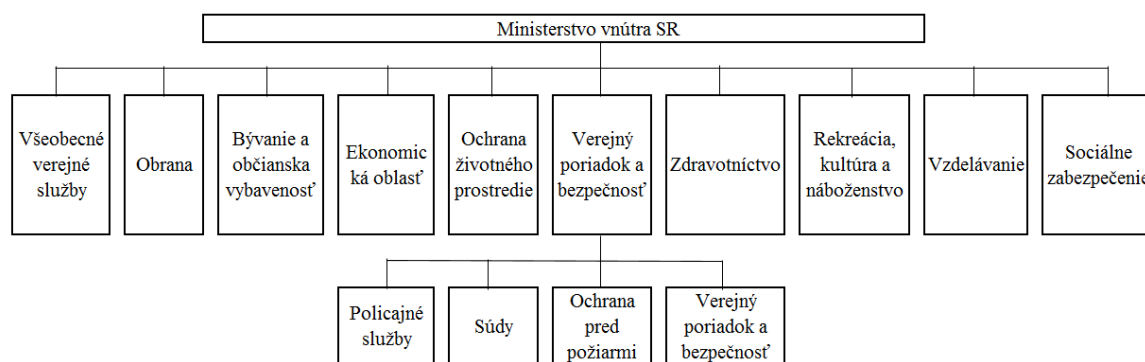
a prostředků, jehož služby mohou být využívány nepřetržitě a DHZO, jako doplňující jednotka tak ve vzájemné spolupráci zajišťují ochranu občanů před nežádoucími a mimořádnými situacemi (32).

3.3.2 Financování činností jednotek požární ochrany Slovenské republiky

Stejně jako v případě ČR můžeme i financování PO SR rozdělit na úroveň profesionální a dobrovolnou. K financování jsou vymezeny prostředky z rozpočtu EU a státního rozpočtu, rozpočtu MV SR, krajů a obcí.

Finanční prostředky, které profesionální jednotky získaly z rozpočtu MV SR v roce 2018, byly určeny především na ochranu před požáry, záchranářskou činnost při mimořádných událostech, výcvik a odbornou přípravu, dále na zvyšování akceschopnosti v případě povodní a na podporu účinné ochrany života, zdraví a majetku občanů (85).

Obrázek 4: Struktura rozpočtu MV SR

Zdroj: Vlastní zpracování dle (79)

V rozpočtu MV SR jsou pro rok 2019 vymezeny finanční prostředky na zajištění PO ve výši více než 113 miliónů eur, tyto prostředky nejsou jako v případě ČR rozděleny na financování profesionální a dobrovolné části požární ochrany (79). Dotace, které jsou poskytnuty z rozpočtové kapitoly MV SR, se řídí zákonem č. 526/2010 Z. z. o poskytování dotací v pôsobnosti Ministerstva vnútra SROV. Pro rok 2019 jsou vyčleněny finanční prostředky ve výši 7,9 miliónů eur. Jedná se například o podporu materiálně – technického zabezpečení činností při záchraně života, zdraví, majetku a životního prostředí subjektů působících na úseku IZS (54). V oblasti čerpání finančních prostředků z rozpočtu EU, čerpají složky Integrovaného záchranného systému SR z Operačního programu Kvalita životného prostredia, konkrétně z Prioritní osy 3 – „Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych událostí a odolnosti proti mimoriadnych udalostiam ovplyvnených zmenou klímy“, konkrétně se jedná o následující specifické cíle:

- 3.1.1 „Zvýšenie úrovne pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy“;
- 3.1.3. „Zvýšenie efektívnosti manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy“ (73).

3.4 Základní legislativní dokumenty

První právní úpravou v oblasti ochrany před požáry bylo nařízení uherského ministerstva vnitra č. 356 vydané 17. června 1869, do té doby byla ochrana před požáry zcela v kompetenci řemeslnických cechů (s výjimkou nařízení některých měst). S postupem času, kdy docházelo k rozvoji společnosti, bylo zapotřebí ochranu před požáry právně zabezpečit. Zprvu se týkala pouze jednoduchých povinností, zaměřujících se především na komíny a jiná topidla, bylo však zapotřebí vyvíjet a neustále upravovat sankce za porušení zákonných povinností a to jak v oblasti předcházení, tak samotného způsobení požáru (37). Nařízení Ministerstva vnitra č. 356 upravovalo především sankce za vzniklý požár, preventivní protipožární opatření (povinnost vymetat komíny) a ukládalo povinnosti obcím, které musely mít vždy připravené hasičské stříkačky, vodní nádrže a jiné potřebné hasičské vybavení (29).

Po vzniku samostatného Československého státu zůstala v platnosti většina zákonů a nařízení z období Rakousko – Uherské monarchie, které ovšem byly v Čechách a na Slovensku značně rozdílné. Uherské období nebylo na Slovensku zprvu vnímáno negativně, jako tomu začalo být v pozdějších letech, proto i po vzniku Československa užívalo slovenské hasičstvo uherské zákony a nařízení a nosilo uherské uniformy (76). V období Protektorátu upravovalo PO nařízení vlády č. 30/1942 Sb., které zaměnilo výraz hasičské sbory za hasičstvo a pověřilo řízením hasičstva MV, jenž mělo v kompetenci jmenování hlavního požárního ředitele a požárních ředitelů ve všech 18 krajích.

V roce 1953 byl vydán zákon č. 35/1953 Sb. o státním požárním dozoru a požární ochraně a vládní nařízení č. 95/1953 Sb. o organizaci státního požárního dozoru a požární ochrany, které upravovaly povinnosti hasičů v oblasti výchovy a prevence. Dalším zákonem o PO byl zákon č. 18/1958 Sb., který obsahoval například sloučení požárních sborů a místních jednotek, či uspořádání Československého svazu požární ochrany (50). 17. 12. 1985 byl přijat zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, který je v ČR (s několika rozsáhlými novelizacemi) platný dodnes. Legislativní úpravu PO SR změnil zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi, jímž byl na Slovensku zrušen zákon č. 126/1985 Zb. o požiarinej ochrane (29).

3.4.1 Základní legislativní dokumenty upravující požární ochranu ČR

- Zákon České republiky č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 133/1985 Sb. zásadně změnil rozsáhlé novely z let 1994 a 2000, v důsledku změn vzniklo několik prováděcích vyhlášek. Novela číslo 203/1994 Sb. byla reakcí na vzniklé ekonomické a společenské změny, které představoval rok 1989. Za ty nejpodstatnější lze pokládat zrušení národních výborů, zřízení nových orgánů státní správy i samosprávy a rozšíření samosprávné činnosti obcí v oblasti požární ochrany. Další úpravou byla změna v názvu, kdy původní Sbor požární ochrany byl přejmenován na dnešní HZS ČR (1).

V zákoně jsou stanoveny povinnosti dotčených ministerstev, orgánů, organizací a občanů při mimořádných událostech. Základním úkolem požárních jednotek je provádění požárních zásahů a záchranných prací, o kterých musí být informován HZS daného kraje. Správním úřadem na úseku PO je dle tohoto zákona MV ČR (37).

- Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon nabyl účinnosti 1. 1. 2016 a nahradil tak předchozí verzi z roku 2000, která již nebyla vyhovující. Původní zákon postrádal řadu právních úprav, jako je skutečnost, že specializované činnosti hasičů, které musí vykonávat v souladu se zákonem, si žádají speciální vybavení a výcvik (33).

Zákon upravuje především následující oblasti:

- Postavení příslušníků a zaměstnanců HZS ČR;
- organizační strukturu;
- spolupráci HZS ČR s orgány územní samosprávy;
- práva a povinnosti příslušníků HZS ČR;
- získávání a nakládání s informacemi;
- úhradu nákladů za škodu způsobenou při zásahu
- znak HZS ČR (95).

Zákon se dále týká nahrávání hovorů, které jsou přijaty tísňovou linkou 112 a vstupování do evidence obyvatel pro zjištění informací o majitelích pozemků, na kterých se vyskytl požár (33). Pro úplnost a přehlednost slouží Příloha 5, která obsahuje aktuálně platné právní předpisy z oblasti PO ČR.

3.4.2 Základní legislativní dokumenty upravující požární ochranu SR

- Zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov

Z dôvodu navyšujúcej sa četnosti požiarů a rozsáhlých havárií bylo zapotřební přijmout legislativní dokument, který by upravoval úsek PO SR (29). Zákon č. 314/2001 Z.z. stanovuje podmínky na ochranu života, zdraví, majetku a životního prostředí před požáry. Dále upravuje postavení orgánů státní správy a obcí na úseku požární ochrany a hasičských jednotek při záchranných pracích a dále povinnosti fyzických a právnických osob na úseku požární ochrany (63).

K posledním zásadním změnám tohoto zákona patří novelizace z roku 2016, která se týká povinností registrovat požárně-technická zařízení, upravuje podmínky, za kterých lze získat odbornou způsobilost na úseku PO atd. (68).

- Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov

Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore stanovuje zřízení, postavení, úlohy, organizaci a řízení HaZZ SR. Dále upravuje postavení příslušníků HaZZ SR a právní vztahy, které upravují vznik, změnu, či skončení služebního poměru příslušníků (63). Pro úplnost a přehlednost slouží Příloha 6 obsahující základní právní předpisy z oblasti PO SR.

3.5 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém České i Slovenské republiky vznikl z potřeby koordinace postupů společných zásahů více záchranných složek najednou, které spolu sice vždy spolupracovaly, ale měly odlišné pravomoci a postupy, což především při rozsáhlých mimořádných událostech vedlo ke zbytečnému chaosu. Následující kapitoly 3.5.1 a 3.5.2 popisují vznik a složky IZS České a Slovenské republiky.

3.5.1 Integrovaný záchranný systém České republiky

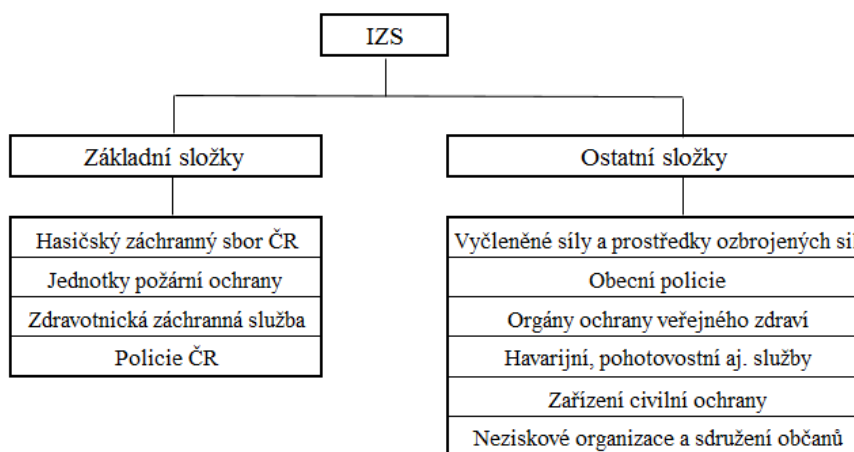
Pojmem integrovaný záchranný systém České republiky (dále jen „IZS ČR“) se rozumí koordinace a sjednocení jednotlivých záchranných složek při přípravě a řešení mimořádných událostí (viz. Příloha 7: Terminologický slovník). Hlavní právní dokument upravující problematiku IZS je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, který IZS definuje jako „koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací“ (94). Z laického hlediska slouží IZS

k tomu, aby při nastalé mimořádné situaci nebyl nikdo důležitý opomenut a na druhou stranu, aby si nikdo vzájemně nepřekážel (19).

V 90. letech minulého století bylo zapotřebí uzpůsobit činnost policie nárůstu trestné činnosti a nehodovosti dopravních vozidel, došlo k výraznému snížení počtu dobrovolných záchranářů (například Horská služba) a hlavní náplní práce hasičů se staly namísto požárů záchranné práce, u kterých zasahují ve spolupráci s jednotkami dobrovolných hasičů obcí (dále jen „JSDHO“). Tyto skutečnosti vyvolaly potřebu sjednotit a uzpůsobit spolupráci těchto jednotlivých záchranných složek, což vedlo ke vzniku IZS. V roce 1993 bylo schváleno usnesení vlády č. 246/1993, které obsahovalo 13 zásad, jež tvořilo podstatu pozdějšího vzniku IZS. Ke změně značnou měrou přispěly povodně na Moravě v roce 1997, při kterých se projevíly významné rozdíly ve zmírňování následků povodní při záchranně osob a majetku ze strany jednotlivých záchranných složek. V důsledku potřebných změn došlo ke vzniku zákona o IZS (47). Do přijetí zákona o IZS nebyla problematika ochrany obyvatelstva nijak právně ošetřena, tudíž jeho přijetí představovalo krok k efektivnější ochraně životů a majetku. Současným pojetím ochrany obyvatelstva lze ČR srovnat s většinou evropských zemí (50).

Složky IZS se dělí na základní a ostatní. Dle § 4 Zákona o IZS mezi základní složky patří HZS ČR, JPO zařazené v plošném pokrytí území kraje, Policie ČR (dále jen „PČR“) a zdravotnická záchranná služba ČR (dále jen „ZZS ČR“) (47). Strukturu IZS a jeho jednotlivé složky znázorňuje Obrázek 5.

Obrázek 5: Základní a ostatní složky IZS ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle (19)

V zákoně o IZS je výsadní postavení přiznáno HZS ČR, což v praxi znamená, že při společném zásahu více složek IZS najednou, velí zpravidla příslušník HZS, který řídí jednotlivé složky IZS a koordinuje záchranné a likvidační práce. Velitel zásahu má rozsáhlé

pravomoci, mezi něž patří například vyhlášení zákazu vstupu na místo zásahu, či nařízení evakuace (19).

Institucemi IZS jsou KOPIS, která prostřednictvím svých operátorů přijímají a dále předávají informace získané tísňovým voláním na jednotné evropské číslo tísňového volání 112. Dále po celou dobu trvání mimořádné události poskytují veliteli zásahu informační a koordinační podporu. Jejich materiální a personální vybavení zajišťují jednotlivé HZS krajů. Při mimořádných událostech většího rozsahu může kraj požádat o pomoc sousední kraj v rámci mezikrajské součinnosti složek IZS, pro tyto události jsou uzavírány dohody o vzájemné pomoci, které mají uzavřeny všechny kraje v ČR (47).

3.5.2 Integrovaný záchranný systém Slovenské republiky

Problematika organizace a řízení jednotlivých záchranných složek na území Slovenské republiky (dále jen „SR“) se začala řešit v 90. letech pod názvem Komplexní záchranný systém. Po roce 1993, kdy došlo k rozdělení Československa, se Ministerstvo vnitra Slovenské republiky (dále jen „MV SR“) začalo zabývat novou podobou zákona o integrovaném záchranném systému, který byl přijat v roce 2002 (86).

Výše zmíněný zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme upravuje organizaci IZS, působnost orgánů státní správy a práva a povinnosti fyzických a právnických osob (včetně obcí). Zákon rovněž (jako v případě ČR) označuje za velitele zásahu, který má na starosti řízení a koordinaci činnosti záchranných složek IZS, příslušníka HaZZ SR, s tím rozdílem, že v případě zásahu v horských oblastech se tímto velitelem může stát člen Horské záchranné služby (98).

Záchranné jednotky, jež řeší vzniklé mimořádné situace, musí brát v úvahu fakt, že Slovensko je republika s vysokou koncentrací obyvatelstva, některé výrobní podniky používají rizikové, či zastaralé technologie a v průmyslu bývají často používány hořlavé, výbušné a toxické látky, které mohou způsobit rozsáhlé škody, poměrně vysoké riziko představuje i doprava a živelné pohromy. Jednotlivé složky IZS tak musí být na profesionální úrovni, je zapotřebí zajistit jejich efektivní nasazení a koordinaci jejich činností (86).

Cílem IZS SR, který vznikl za stejným účelem, jako v ČR, je především efektivní spolupráce jednotlivých složek IZS, která je koordinována pro maximální využití sil a prostředků záchranářů při poskytování bezodkladné pomoci v tísni. Složky IZS poskytují pomoc v případě, že je ohrožen život, zdraví, majetek, či životní prostředí, nebo hrozí vznik mimořádné situace (27).

Základní síly a prostředky IZS SR představují HaZZ SR, poskytovatelé záchranné zdravotní služby, Kontrolní a chemické laboratoře, Horská záchranná služba a báňská záchranná služba (98). Při nastalé mimořádné situaci představují první kontakt s ohlašovatelem operační střediska tísňového volání IZS a koordinační střediska IZS, která nouzové volání přijímají, aktivují příslušné složky IZS a informují je o vzniklé situaci (86).

4 Vlastní práce

4.1 Komparace základních údajů HZS ČR a HaZZ SR

Česká a Slovenská republika jsou země vzájemně provázané společnou historií, hranicemi i jazykem a mezinárodní spolupráce probíhá dlouhodobě na vysoké úrovni. Mezi ČR a SR jsou patrné rozdíly v počtu obyvatel a rozloze, kdy ČR má o 5 milionů obyvatel více, než SR a svou rozlohou je o necelých 30 000 km² větší. SR má 8 krajů, ČR jich má o 6 více, ale počet okresů si je téměř roven. Před samotnou komparací hasičských sborů obou republik je důležité si tyto demografické rozdíly uvědomit, viz Tabulka 3.

Tabulka 3: Základní údaje o České a Slovenské republice

	Česká republika	Slovenská republika
Rozloha	78 870 km ²	49 035 km ²
Hustota zalidnění	136,3/km ²	110,5/km ²
Počet obyvatel	10 668 641	5 452 257
Počet krajů	14	8
Počet okresů	76	79

Zdroj: Vlastní zpracování dle (3); (5); (87); (8)

Samotný název hasičský sbor může vytvářet dojem, že hlavní pracovní náplní profesionálních hasičů je hašení požárů, případně odstraňování jejich následků. Tabulka 4 níže slouží k vytvoření představy o rozsahu činností, kterým se hasiči při zásazích věnují. Každá z uvedených činností v sobě skrývá řadu dalších úkolů, které musí zásahový hasič ovládat. V tabulce si lze všimnout, že v roce 2018 bylo nejvíce zásahů technického charakteru, a to jak v případě HZS ČR, tak i HaZZ SR. Výčet událostí, u kterých hasiči zasahují, není definitivní, do budoucna se budou muset věnovat i dalším hrozbám, jako je např. terorismus, havárie s nebezpečnými látkami, či dopady klimatických změn.

Tabulka 4: Zásahová činnost HZS ČR a HaZZ SR v roce 2018

Typ události	HaZZ SR	HZS ČR
Technický zásah	10 693	51 573
Požár	9 288	23 759
Dopravní nehoda	8 454	25 102
Cvičení	1 348	/
Nebezpečná látka	873	7 377
Planý poplach	670	8 217
Ostatní MU	/	176
Celkem	31 326	116 204

Zdroj: Vlastní zpracování dle (100); (14)

V roce 2018 (v porovnání s rokem 2017) došlo k poklesu zásahů u obou sborů, v případě HZS ČR o 1,26 % a v případě HaZZ SR dokonce o 7,15 % (100); (14). Následující Tabulka 5 uvádí celkový počet stanic HZS ČR a HaZZ SR a počet výjezdů za rok 2018, u kterých je ovšem důležité zohlednit rozdílný počet obyvatel a rozlohu.

Tabulka 5: Počet stanic a výjezdů HZS ČR a HaZZ SR¹⁰

Ukazatel	HZS ČR	HaZZ SR
Počet hasičských stanic	243	113
Počet výjezdů	116 204	31 326
Počet výjezdů na 100 000 obyvatel	1 089	575

Zdroj: Vlastní zpracování dle (13); (89); (12)

Pokud je celkový počet výjezdů hasičského sboru přepočítán na 100 000 obyvatel, tak se v případě HZS ČR jedná celkem o 1 089 a v případě HaZZ SR o 575 výjezdů na 100 000 obyvatel. Na jednu hasičskou stanici v ČR vychází 478 případů a v SR 277 případů za rok. Nejvyšší počet výjezdů má v ČR HZS Středočeského kraje, který v roce 2018 zasahoval u 14 909 mimořádných událostí (1 089 výjezdů na 100 000 obyvatel kraje), v SR je to Košický kraj s celkovým počtem 5 357 výjezdů (670 výjezdů na 100 000 obyvatel kraje) (100); (14).

4.1.1 Informace o zásadních případech HZS ČR a HaZZ SR

K získání informací o mimořádných událostech, které měly zásadní vliv na vývoj hasičských sborů ČR a SR, byly realizovány rozhovory s respondentem 1 a respondentem 3.

Rozhovor s respondentem 1

Na počáteční otázku v rozhovoru v rámci daného tématu, tedy jaké zásadní mimořádné události ovlivnily vývoj HZS ČR, respondent 1 odpověděl: *„Každá událost je specifická a každá má vliv na další působení sboru v nějakém úseku činnosti. Některé události jsou ale významné svým rozsahem a šířkou působení na všechny oblasti hasičské práce. Také je důležité, jak dlouho taková událost působí, její gradace. Teprve potom při extrémní zátěži všech, celého sboru, všech systémů, se projeví, jak byl tento systém vytvořen a co je do budoucna potřeba upravit. Proto je nutné všechny události vyhodnocovat a hledat zdroje inovací a změn. Účinnost změn je pak důležité vyhodnotit ve vztahu k předešlým událostem.“* Z hlediska konkrétní mimořádné události, kterou lze zmínit, respondent 1 uvedl: *„Nebudu zde*

¹⁰ Údaje platné k 31. 12. 2018.

vypočítávat rozsáhlé zásahy HZS ČR. Bylo by jich mnoho a na nějaký zásadní bych jistě zapomněl. Zajímavé bude posoudit změny a vývoj sboru na dvou podobných typech událostí, na rozsáhlých záplavách. První událostí, iniciační z hlediska vývoje sboru, byly povodně z roku 1997. A druhou, referenční událostí, na které porovnáme vývojové změny, jsou povodně z roku 2002.“

Na otázku, z jakého důvodu zmínil právě povodně v roce 2002 a 2007, respondent 1 odpověděl: *„V roce 1997 došlo k povodním, které měly ze začátku velmi rychlý průběh a v další fázi byla zaplavena rozsáhlá území. Zahynulo 49 osob, vyčísleny byly obrovské materiální škody, celé oblasti byly nedostupné. Z hlediska zásahu lze postřehnout několik faktorů. Špatně fungoval varovný systém. Hasičské sbory, ještě v okresním uspořádání, nesprávně organizovaly záchranné a později likvidační práce. Vázla komunikace mezi sbory i mezi vedením obcí a okresními úřady, nebyl správně postaven systém pravomocí a hierarchie velení.“* Respondent 1 dále v rozhovoru uvedl, že při povodních v roce 1997 byly špatně vybaveny JPO, pomoc nebyla koordinovaná, docházelo ke zmatkům. To vše, i jiné další okolnosti, vedly k reorganizaci sboru, jeho převedení pod MV ČR a vzniku služebního poměru příslušníků. Došlo k vytvoření krajského uspořádání a plošného pokrytí JPO, spolu s předurčeností jednotek pro určené činnosti a k dalším změnám.

V souvislosti s otázkou, jak se výše popsaná reorganizace projevila při povodních v roce 2002, respondent 1 uvedl: *„V roce 2002 došlo k povodním, již v novém uspořádání. Projevily se změny v působení sboru. HZS ČR zasahoval koordinovaně. Pomoc byla organizovaná, plánovalo se, včas se varovalo. Krizové štáby obcí spolupracovaly se záchrannými složkami. Hasiči byli lépe vybaveni a připraveni. Zkrátka změny se projevily podstatným způsobem a HZS ČR za zvládnutí situace byl vysoko hodnocen.“* Respondent 1 dále zmínil, že byly při povodních v roce 2002 masivně využívány JSDHO (např. při stavbě protipovodňových stěn).

Rozhovor s respondentem 3:

V úvodu rozhovoru, v rámci daného tématu, byla respondentovi 3 položena otázka týkající se zásadních mimořádných událostí, které ovlivnily vývoj HaZZ ČR. Respondent 3 odpověděl: *„Na území Slovenskej republiky sa čoraz častěji vyskytujú mimoriadne udalosti najmä prírodného charakteru, veterné smršte, požiare, povodne. Medzi najčastejšie sa vyskytujúce riziká na území Slovenskej republiky patria povodne. Povodne spôsobili veľké škody.“*

V rámci otázky, která se týkala jmenování konkrétních mimořádných událostí, respondent 3 zmínil: „*Najtragickejšia bola prítalová povodeň na Malej Svinke 1998, počas povodne prišlo o život 54 ľudí, 60 bolo zranených. Povodňová vlna dosahovala výšku až 4m. Prítalové povodne sú ničivé povodne, ktoré zvyčajne zasahujú malé územia pomerne veľkou intenzitou. Dvojhodinová prietrž mračien v oblasti Levočských vrchov spôsobila katastrofu. Prítal vody strhol chatrče, ktoré si Rómovia postavili priamo na brehu riečky.*“

V souvislosti s výše zmíněnou tragickou mimořádnou událostí, byla respondentovi 3 položena otázka, jaké měly povodně vliv na další fungování HaZZ SR. Na tuto otázku respondent 3 odpověděl: „*Hasičský zbor sa zapojil do prípravy analýzy stavu protipovodňovej ochrany SR. Cieľom bola realizácia povodňového varovného a predpovedného systému. Zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami transponovala Slovenská republika do právneho systému SR Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík. Cieľom je určiť oblasti s významným povodňovým rizikom. HaZZ SR používa mapy povodňového rizika, ktoré zobrazia následky povodní. Informácie z predbežného hodnotenia rizika sa konfrontujú s dátami povodňového varovného a predpovedného systému. Komplexný manažment povodňových rizík upravuje činnosť HaZZ SR, no i činnosť ostatných štátnych a samosprávnych orgánov, právnických osôb, ktoré spolu tvorí systém ochrany pred povodňami.*“

4.1.2 Informace o vzdělávání příslušníků HZS ČR a HaZZ SR

Dle dostupných informací potřebuje HaZZ SR o 1900 zásahových hasičů více, než má v současné době. Zájemců je dostatečné množství, chybí však finanční prostředky na jejich platy, které současným příslušníkům nelze snižovat na úkor přijímání nových. U HZS ČR je dlouhodobě nedostatek zásahových hasičů na pozici hasič – strojník, který má na starosti řízení hasičského vozu a v průběhu zásahu obsluhuje zařízení hasičské techniky.

Do výběru, výcviku a výchova nových příslušníků HZS ČR i HaZZ SR musí sbory investovat značné finanční prostředky, které se jim vrátí až po několika letech, kdy se příslušník stane plnohodnotnou součástí výjezdového družstva a podílí se na ochraně životů, zdraví a majetku osob. I do příslušníků s dlouholetou praxí je neustále investováno ve formě prohlubování teoretických i praktických dovedností. Je to způsobeno stále se rozšiřujícím portfoliem činností, které musí u zásahů běžně zvládat (potápěčské kurzy, lezecké kurzy, kurz na ovládání motorových pil, chemické kurzy atd.). Informace o systému vzdělávání příslušníků doplňují rozhovory s respondentem 2 a respondentem 4, které doplňují informace

ohledně vzdělávání příslušníků o jejich praktické poznatky, které by z knižních a oficiálních zdrojů nebylo možné získat.

Rozhovor s respondentem 2

V úvodu rozhovoru byla respondentovi 2 položena otázka týkající se významu vnitřního vzdělávání HZS ČR, na to odpověděl: *„Vzdělávání příslušníků HZS ČR musí odpovídat stále se zvyšujícím nárokům na výkon služby. Zásahová činnost se rozrůstá o další typy zásahů, podíl požárů v poměru k ostatním typům zásahů stále klesá. Pouze náš vnitřní vzdělávací systém dokáže pružně reagovat na měnící se nároky na výchovu nových hasičů, strojníků a dalších odborností.“*

V rámci předchozí odpovědi byla respondentovi 2 položena otázka, jakým způsobem reaguje vnitřní vzdělávací systém HZS ČR na stále se rozrůstající portfolio zásahových činností, které musí hasiči vykonávat. Respondent 3 uvedl, že je prodlužována celková délka kurzů, přidávají se hodiny teorie i praxe, zařazují se nové prvky, ŠVZ HZS ČR se snaží získávat zpětnou vazbu a upravuje osnovy podle požadavků HZS krajů. Dále respondent 2 dodal: *„Jistě tu hraje roli i ekonomický faktor, kdy stovky, tisíce absolventů různých kurzů k získání osvědčení, nebo jejich prodloužení, by nebylo možno realizovat mimo resort, s nároky na stále se proměňující skladbu výuky v jednotlivých kurzech. Součástí procesu vzdělávání ale je i proces identifikace jedince s prostředím, ve kterém se rozhodl sloužit. A to je pro výkon služby také podstatný faktor.“*

Na otázku, proč se v současné době nedaří získávat potřebný počet kvalitních uchazečů o práci u HZS ČR, respondent 2 odpověděl: *„Může za to období ekonomického růstu a široká nabídka pracovních míst na trhu práce, nízká nezaměstnanost a zvyšující se nástupní plat v civilní sféře. Spolu se snižujícím se podílem uchazečů o práci, ochotných sloužit v zájmu státu. Výsledkem je snižující se počet uchazečů, ruku v ruce se snižující se kvalitou. I na to musí vnitřní vzdělávací systém reagovat a generovat kvalitní, připravené absolventy.“*

Respondent 2 dále uvedl, že vůbec nejhorší je situace v získávání nových strojníků pro výkon služby ve výjezdových jednotkách HZS kraje. Mladí zájemci o práci u sboru nemají (tak běžně jak tomu bylo dříve) řidičské oprávnění skupiny C a pokud ano, tak jim často chybí praxe v řízení těchto vozidel. Systém vnitřního vzdělávání HZS ČR na tuto situaci reagoval rozšířením kapacit ve vnitro-sborové autoškole.

Další otázku týkající se způsobu vnitřního vzdělávání příslušníků HZS ČR, zodpověděl respondent 2 následovně: *„Páteří vnitřního vzdělávacího systému HZS ČR je*

Školní a výcvikové zařízení HZS ČR, které se skládá ze střediska Brno a pracoviště Zbiroh a Frýdek-Místek. ŠVZ HZS ČR zajišťuje vzdělávání v oblasti požární ochrany a integrovaného záchranného systému, zejména a přednostně organizuje a provádí kurzy k získání a prodloužení odborné způsobilosti příslušníků HZS ČR, dále tyto kurzy zajišťuje i pro HZS podniků a specialisty JPO. Organizuje i specializační kurzy, různé odborné semináře a další vzdělávání. K této činnosti využívá tréninkové budovy, ohňové trenažéry, speciální vozidla, výcvikové sklepy, trenažéry na únik nebezpečných látek, klecové polygony a další.“ V rámci otázky, jak jsou příslušníci motivováni, k prohlubování jejich znalostí respondent 2 uvedl: *„Součástí motivace k vzdělávání je i odměňování. V prostředí HZS ČR mzdové náklady tvoří většinu provozních výdajů sboru a v časech ekonomických škrťů byly tyto prostředky přidělovány na konkrétní počet tabulek a složka odměn jako základní motivační prvek byla silně zredukována.“* Respondent 2 dále v rozhovoru uvedl, že v roce 2013 došlo i k propouštění příslušníků a redukci tabulkových základních platů, což mělo za následek odchod zkušených příslušníků s praxí a znalostmi. Po několika letech (nejvíce v roce 2019) v období ekonomického vzestupu však došlo k opětovnému nabírání uchazečů o práci u HZS ČR. Tito uchazeči jsou však bez potřebné praxe a tím znovu zatěžují vnitřní vzdělávací systém sboru a to včetně odpovídající finanční zátěže.

Respondentovi 2 byla následně položena otázka týkající se délky výcviku nového příslušníka. Na to respondent odpověděl: *„Výcvik a výchova hasiče trvá, podle rozdílných dispozic každého jedince, 3–5 let. U strojníků je situace ještě závažnější, kdy se nám nedaří získávat z civilu řidiče s praxí a musíme si řidiče vychovávat sami, a to včetně výcviku k získání řídičského oprávnění skupin C + E, opět za nemalých výdajů, přičemž ještě ani nevíme, jestli později nově vycvičený řidič bude vhodný k řízení těžké techniky v operačním řízení, tedy při výjezdu.“*

Rozhovor s respondentem 4

Na první položenou otázku, týkající se významu vnitřního vzdělávání HaZZ SR, respondent 4 odpověděl: *„V Hasičskom a záchrannom zbore SR absentovali priestory na zdokonaľovaciu prípravu a výcvik hasičov a záchranárov. A práve preto vznikla 1. 9. 2013 nová organizačná jednotka Ministerstva vnútra SR – prezídia Hasičského a záchranného zboru – Výcvikové centrum HaZZ Lešť.“* Dále byla respondentovi 4 položena otázka, která se týkala způsobu vzdělávání příslušníků HaZZ SR ve výcvikovém centru Lešť, na kterou odpověděl: *„V centre sa ročne vystrieda okolo 1000 zásahových hasičov a záchranárov na*

zdokonalenie odbornej a fyzickej pripravenosti, s využitím požiarnych trénažérov – lezeckého, výsadekového, terénneho trénažera, či zkononalo'ovacie jazdy technikov strojníkov, alebo aj výcvik s počítačovo podporovaným cvičením, či výcvikovou zariadení živej simulácie. Taktické cvičenie vykonávané k zdokonal'ovacej odbornej príprave má pripravovať vysoko kvalifikovaných a profesionálne zdatných veliteľov.“ Respondent 4 dále dodal, že dobře vycvičení příslušníci pak mohou zasahovat při rozsáhlých mimořádných událostech, jakou jsou povodně, lesní požáry, kalamity atd.

Na otázku ohledně vzdělávání budoucích uchazečů o zaměstnání u HaZZ SR respondent 4 odpověděl: *„Stredná škola požiarnej ochrany MV SR v Žiline plní funkciu strednej odbornej školy, je stálym členom Európskej asociácie hasičských škôl EFSCA. Je to jediné rezortné vzdelávacie zariadenie, ktoré sa podieľa aj na obsahovej príprave základnej, špecializovanej a cyklickej príprave zamestnancov závodných hasičských útvarov. Škola má výcvikový areál a výcvikovými plochami a polygónmi. Školy požiarnej ochrany zriaďuje ministerstvo vnútra. No na Slovensku poskytujú vzdelávanie v obore mechanik hasičskej techniky a ochrana osôb a majetku pred požiarom, technické stredné odborné školy a súkromé odborné školy.“* Dále respondent 4 uvedl, že záměrem HaZZ SR je podpořit přípravu vyhlášky ministerstva vnitra SR o středních školách požární ochrany.

4.2 Financování HZS ČR a HaZZ SR

Financování hasičských sborů České a Slovenské republiky lze rozdělit na část provozní (např. platy příslušníků) a část investiční (např. nákup nových zásahových automobilů), kdy finanční prostředky sbory získávají jak ze státních rozpočtů, tak z rozpočtu EU.

4.2.1 Financování HZS ČR a HaZZ SR ze státních rozpočtů

Ze státního rozpočtu SR jsou na výkon činnosti HaZZ SR pro rok 2019 vymezeny finanční prostředky ve výši 113 mil. eur. Pro HZS ČR jsou ze státního rozpočtu ČR vymezeny finanční prostředky ve výši 9 mld. Kč (více než 352 mil. eur). MV ČR vyjednalo navýšení rozpočtu HZS ČR pro rok 2020 o 434 milionů korun navíc. Finanční prostředky budou sloužit k pokrytí provozních výdajů a investice, především na obnovu stávající výškové techniky a hasičských stanic. (6). Na příkladu HZS Libereckého kraje je patrný nedostatek finančních prostředků v rozpočtu, protože sbor by v současné době ve svém rozpočtu potřeboval o 10 mil. Kč více, než má k dispozici, a to především na investice (na obnovu a nákup techniky) a zásahy spojené s výkyvy počasí. V krajním případě by sbor musel

omezit svoji zásahovou činnost, nákupy zásahového a ochranného vybavení pro hasiče, či výcvik příslušníků (42).

Jak již bylo uvedeno v předchozí části práce, tak v roce 2018 (v porovnání s rokem 2017) počet zásahů HZS ČR i HaZZ SR klesl, ovšem mění se jejich charakter (jsou čím dál častěji spojené s klimatickými změnami) a je zapotřebí investovat do obnovy stávající techniky, prohlubovat a udržovat znalosti příslušníků a investovat do kurzů pro nově příchozí příslušníky. Tabulka 6 uvádí srovnání výdajů na HZS ČR s výdaji na armádu ČR v poměru k HDP.

Tabulka 6: Podíl výdajů HZS ČR a MO ČR k HDP

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Podíl výdajů HZS ČR k HDP (%)	0,18	0,18	0,18	0,19	0,22	0,22
Podíl výdajů Ministerstva obrany k HDP (%)	0,95	1,06	0,97	1,05	1,13	1,20

Zdroj: Vlastní zpracování dle (44); (101); (102)

V tomto období, kdy se uvažuje o navýšení výdajů na obranu až na 2 % HDP je zajímavý údaj, že celkové výdaje na činnost HZS, včetně provozu systému Operačních a informačních středisek systému 112, které slouží celému IZS se pohybují okolo 0,2 % HDP, což je velice málo, vzhledem k rozsahu činností, kterým se HZS ČR v rámci své působnosti věnuje. Výdaje HaZZ SR za sledované období 2014–2019 nejsou z oficiálních zdrojů dohledatelné.

4.2.2 Projekty spolufinancované z Evropského fondu pro regionální rozvoj

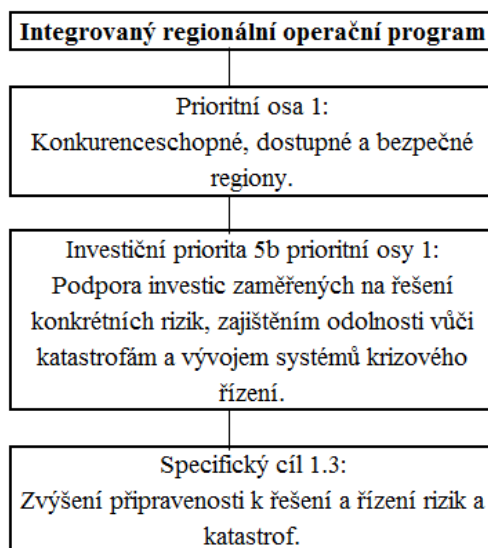
Projekty HZS ČR spolufinancované z Evropského fondu pro regionální rozvoj

„Úkolem Hasičského záchranného sboru ČR je záchrana životů, zdraví a majetku občanů. A při tom rozhoduje rychlost a účinnost pomoci, která je limitována technickými a taktickými parametry požární techniky a věcných prostředků požární ochrany. Strukturální fondy EU byly velmi vhodnou příležitostí se na tuto problematiku zaměřit a technicky se na boj se živly připravit.“ (11).

Pro programové období 2014–2020 jsou finanční prostředky týkající se PO ČR alokovány prostřednictvím Integrovaného regionálního operačního programu. Problematika PO je zahrnuta konkrétně v Prioritní ose 1 (Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony) a Specifickém cíli 1.3 (Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof), viz Obrázek

6. Program je řízen Ministerstvem pro místní a MV ČR představuje zprostředkovatele pro HZS ČR.

Obrázek 6: Struktura IROP ČR 2014-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle (45)

Výše poskytovaných finančních prostředků pro programové období 2014–2020 je 151 milionů eur. Podpora je zaměřena na zvýšení odolnosti infrastruktury a vybavenosti složek IZS, které se nacházejí v oblasti tzv. exponovaných území¹¹, či v místech, kde je připravenost složek IZS omezená. Cílem podpory je příprava složek IZS na změny klimatu a nových rizik prostřednictvím posílením jejich technické vybavenosti. Dále je zaměřena na modernizaci vzdělávacích a výcvikových center složek IZS sloužících pro rozvíjení dovedností potřebných k řešení mimořádných událostí. Strukturální fondy EU představují vhodnou příležitost se na tuto problematiku zaměřit a na boj se živly se technicky připravit.

Mezi příjemce podpory patří:

- MV – GŘ HZS ČR;
- HZS kraje;
- Záchraný útvar HZS ČR;
- obce, které jsou zřizovateli JSDHO II. a III. kategorie;
- Policejní prezídium ČR;
- krajská ředitelství PČR;
- kraje (kromě hlavního města Prahy), které zřizují ZZS ČR;

¹¹ Exponovaná území = území se zvýšeným rizikem výskytu mimořádných událostí způsobených klimatickými změnami, či vlivy antropogenního a technického původu (1).

- organizační složky státu, které zajišťují vzdělávání a výcvik složek IZS (45).

V minulém programovém období (rok 2007–2013) byla možná podpora celého území ČR v rámci dotačního titulu, to však v novém období nelze. Podpora je cílená na konkrétní obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“), kde dochází k určitému (předem definovanému) stupni rizika (33).

Evropská komise rozhodla, že rizika z klimatických změn na území ČR (se zaměřením na sucha, sních, orkány a havárie nebezpečných látek) bude podporovat pouze v konkrétních exponovaných územích. ČR tak byla nucena snížit počet ORP, kde hrozí vznik rizika způsobeného klimatickými změnami, ze 160 na 108. Z těchto 108 vybraných exponovaných území ORP podporuje projekt Zvýšení připravenosti HZS ČR 76 území, na kterých se nachází 82 hasičských stanic, do nichž je konkrétní pořízená technika dislokována, viz Příloha 8, Příloha 9 a Příloha 10 (15). 64,3 % území ČR se tak řadí mezi území dotčená mimořádnými událostmi ze změn klimatu a haváriemi (45). Došlo tak k redukci podporovaných území a finančních prostředků. Není vyloučené, že nastane situace, kdy HZS jednoho kraje bude v rámci daných projektů EU podpořeno vícekrát, kdežto jinému krajskému HZS se této formy finanční podpory nedostane vůbec (15). K problematice čerpání finančních prostředků z programů EU se generální ředitel HZS ČR Genmjr. Ing. Drahoslav Ryba vyjádřil následovně: „...v této chvíli si v oblasti investic vypořádáme čerpáním peněz z fondů EU, což v roce 2020 definitivně skončí a my budeme muset najít cestu, jak tento výpadek nahradit, protože požární technika stárne bez ohledu na evropské dotace a je potřeba jí obměňovat kontinuálně“ (33).

Podporované projekty pro programového období 2014–2020:

- Projekt Zvýšení připravenosti Hasičského záchranného sboru České republiky k řešení a řízení rizik způsobených změnou klimatu;
- Modernizace Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky – středisko Zbiroh;
- Modernizace Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky – středisko Brno (40).

- Zvýšení připravenosti HZS ČR k řešení a řízení rizik způsobených změnou klimatu

V rámci projektu s názvem Zvýšení připravenosti HZS ČR k řešení a řízení rizik způsobených změnou klimatu probíhaly v roce 2016–2017 přípravy zadávacích podmínek a poté se přistoupilo k realizaci veřejných zakázek na pořízení speciální techniky a věcných prostředků. Ukázkou pořízené techniky z dotačních titulů vyobrazuje Příloha 10-Příloha 14.

Projekt vznikl v reakci na stále častější a intenzivnější výskyt rizik spojených se změnou klimatu, jako jsou orkány, námrazy, záplavy a sucho, kterým HZS ČR musí čelit a připravit se na ně (84). Cílem projektu je, aby jednotky HZS ČR poskytovaly obyvatelům zasaženým mimořádnou událostí rychlou a efektivní pomoc. V průběhu programového období slouží finanční prostředky k pořízení celkem 130 kusů speciální požární techniky. Technika je vždy slavnostně předána a dislokována dle potřeb jednotlivých HZS krajů (1). Prezentace získané požární techniky proběhla například na Mezinárodním veletrhu PYROS v Brně dne 27. 5. 2019, kde byla vystavena cisternová automobilová stříkačka, automobilový žebřík, tahač, kontejner na úpravu vody a jiná speciální technika získaná prostřednictvím daného projektu EU. Na téma změna klimatu se uskutečnila i konference v Brně dne 30. 5. 2019, vedená formou odborných přednášek zástupců HZS ČR, odborníků z oblasti požární ochrany, vysokých škol atd. Konference je pořádána jednou za dva roky. (100); (40).

- Modernizace Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky – středisko Zbiroh a středisko Brno

Školní a výcviková zařízení HZS ČR (dále jen „ŠVZ HZS ČR“) zabezpečují odbornou způsobilost příslušníků HZS ČR, členů ostatních JPO a složek IZS. Cílem daného projektu EU je přispět k efektivnější přípravě příslušníků HZS ČR na rizika spojená se změnou klimatu prostřednictvím navýšení vzdělávacích a výcvikových kapacit ŠVZ HZS ČR v Brně a Zbirohu a k nákupu specializovaných prostředků, které budou sloužit pro zajištění odborné způsobilosti. Stávající výcvikové a vzdělávací pomůcky budou modernizovány a dojde k pořízení nových pomůcek (například trenažéry a simulátory), které slouží k získání znalostí a dovedností pro nácvik reálných situací (21); (22). Konkrétní finanční částky vymezené na dané projekty obsahuje

Tabulka 7, realizační fáze projektů je stanovena od května 2016 do srpna 2020.

Tabulka 7: Financování projektů Modernizace ŠVZ HZS ČR

Název projektu	Dotace EU	Veřejné zdroje ČR	Celkem
Modernizace Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky – středisko Brno	143 334 750,30 Kč	25 294 367,70 Kč	168 629 118,00 Kč
Modernizace Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky – středisko Zbiroh	110 159 878,45 Kč	19 439 978,55 Kč	129 599 857,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle (34); (35)

Od roku 2013, kdy bylo přistoupeno k úsporným opatřením vlády Petra Nečase, je HZS ČR dlouhodobě podfinancovaný. V následujících letech byly rozpočtu HZS ČR přiděleny prostředky určené výhradně na provoz. Na investice do nové techniky a rekonstrukce hasičských stanic tak nezbyvalo dostatečné množství finančních prostředků. To zapříčinilo dlouhodobé podfinancování sboru a vnitřní dluh. Projekty EU představovaly šanci na získání nové techniky, kterou bylo potřeba obnovit či doplnit. Jednalo se jak o podporu HZS ČR, tak o podporu JSDHO v jednotlivých krajích ČR.

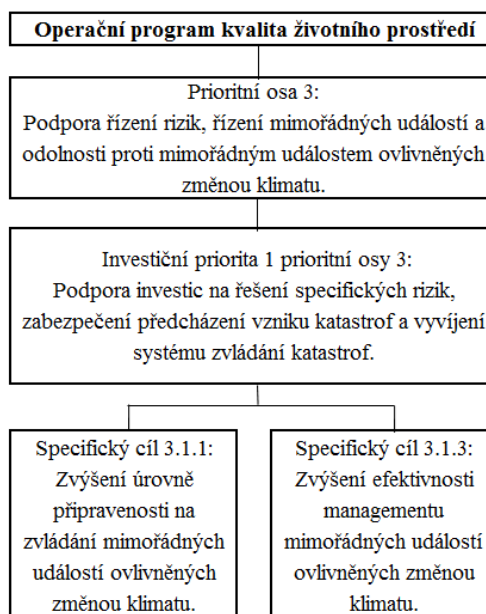
Projekty HaZZ SR spolufinancované z Evropského fondu pro regionální rozvoj

V průběhu programového období 2014–2020 čerpají složky IZS SR finanční prostředky, které jim poskytuje EU prostřednictvím Operačního programu Kvalita životného prostredia, jehož řídicím orgánem je v Ministerstvo životního prostředí SR. Program je zaměřen na několik oblastí, jednou z nich je řešení environmentálních rizik, mezi její hlavní zájmy patří zejména:

- zabezpečit protipovodňovou ochranu;
- rekultivovat a zajistit úložiště těžebního odpadu;
- podpořit činnosti vedoucí k zabezpečení zdrojů vody;
- připravit se na zvládání mimořádných událostí způsobených změnou klimatu (72).

Pro IZS SR je stěžejní Prioritní osa 3 – „Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych událostí a odolnosti proti mimoriadnych udalostiam ovplyvnených zmenou klímy“, která obsahuje Specifický cíl 3.1.1 „Zvýšenie úrovne pripravenosti na zvládanie mimoriadnych událostí ovplyvnených zmenou klímy“ a Specifický cíl 3.1.3. „Zvýšenie efektívnosti manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy“, viz Obrázek 7. Zprostředkovatelem programu je MV SR (73).

Obrázek 7: Struktura OP KŽP 2014–2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle (73)

Cílem Prioritní osy 3 je vybudování systému vyhodnocování rizika a včasného varování, posílení intervenčních kapacit při lokálním a regionálním řízení mimořádných událostí a podpora specializovaných záchranných modulů. Podporu modulů plní HaZZ SR prostřednictvím následujících projektů:

- Budování modulu leteckého hašení požárů s využitím helikoptér;
- Modul ETC – Dočasný nouzový tábor;
- Pozemní hašení lesních požárů s využitím vozidel.

Moduly jsou registrované v databázi CECIS (databáze Společného systému komunikace a poskytování informací v případě nouzových situací), která představuje propojení krizových orgánů a kontaktních míst členských států EU, což umožňuje rychlé poskytnutí pomoci v případě nouzové situace (91).

- Budování modulu leteckého hašení požárů s využitím helikoptér

Účelem projektu je vytvoření záchranného modulu pro hašení požárů a monitoring místa zásahu s pomocí helikoptér (91). Mezi hlavní aktivity projektu patří zajištění letecké techniky a zařízení, které slouží pro letecké hašení požárů, školení a výcvik členů Modulu, zajištění taktického cvičení zaměřeného na hašení lesních požárů a spolupráce s Modulem pozemního hašení lesních požárů s využitím vozidel (88).

Realizací projektu dojde ke zrychlení odezvy HaZZ SR v případě lesního požáru, bude poskytnuta vyšší úroveň ochrany zdraví, života a majetku občanům a životního prostředí

a dojde k vyšší bezpečnosti jednotek při zásahu. Vznikne tak modul na úrovni mezinárodních standardů.

Záchranná brigáda HaZZ SR v Žilině získala v rámci daného projektu:

- 8 nádrží na plnění podvěsných zařízení s objemem 50 kubických metrů;
- 8 nádrží s objemem 36 kubických metrů;
- 32 vodních vaků s objemem 2 kubické metry.

Náklady na nákup tohoto zařízení byly vyčísleny ve výši 369 456 eur (bez DPH) (82). Nenávratný finanční příspěvek je vyměřen ve výši 46 728 795,36 eur, délka trvání projektu je stanovena od dubna 2016 do prosince 2022 (51).

- Modul ETC-Dočasný nouzový tábor

Cílem modulu ETC¹² je vybudování dočasného nouzového tábora, tedy technické a institucionální podpory, jenž se využije v případě mimořádných událostí způsobených v důsledku změny klimatu, a to především v jejich počáteční fázi. V případě nastalé krizové situace poskytne modul pomoc kterémukoliv členskému státu EU do 12 hodin od přijetí výzvy. Realizace projektu probíhá ve spolupráci s partnerem, kterým je Asociace samaritánů Slovenské republiky, která bude mít na starosti především registraci osob a poskytování první pomoci. Kapacita modulu je 250–350 míst pro osoby, jejichž obydlí je buď zničené, nebo se nachází v ohroženém území. Výše nenávratného finančního příspěvku je 8 562 925,99 eur a délka trvání projektu je od září 2017 do března 2020 (52). Modul ETC představuje 132 zařízení, především kontejnery s potřebným vybavením na stavbu a fungování tábora a automobily na přepravu kontejnerů a zasahujících příslušníků, viz Příloha 1 (91). Výhodou modulu je jeho mobilita, může tak pomáhat v místě, kde je to zapotřebí a není vázán na konkrétně dané místo.

Praktická funkčnost modulu v terénu a to, zda splňuje požadavky Komise EU, bylo ověřováno 28. 5. – 1. 6. 2018, kdy probíhala realizace projektu ETC formou cvičení v prostorách Záchranné brigády HaZZ SR v Malackách. V rámci realizace došlo k vybudování všech částí tábora, přípravě a školení zásahového týmu a operačního modulu a k registraci modulu do systému CECIS. Pro zásahový tým bylo připraveno 10 simulačních cvičení s cílem osvojení práce v modulu ETC (práce s civilisty, budování tábora, práce v extrémních podmínkách atd.) (69).

¹² ETC (Emergency Temporary Camp) = Dočasný nouzový tábor (52).

- GFFF –V-Pozemní hašení lesních požárů s využitím vozidel

Modul GFF – V¹³ bude sloužit především v počátečních fázích požárů lesů až po dobu 24 hodin za současného zapojení dalších prostředků a lidských zdrojů. Odcestování modulu by mělo být možné do 6 hodin od přijetí výzvy ze strany kteréhokoliv státu EU. Výše nenávratného finančního příspěvku je 11 124 536,76 eur a projekt běží od září 2017 do února 2020 (53). Poskytnutá finanční částka bude využita na vybudování záchranného modulu, který bude sloužit pro v případě lesních požárů a na pořízení 25 kusů specializované automobilové techniky, která bude nasazena v případě krizové situace vzniklé v důsledku změny klimatu. Jedná se například o vysokokapacitní terénní cisternové automobily, mobilní zařízení na čištění vody, či nafukovací záchranné stany (91).

Tři nová speciální záchranářská vozidla byla slavnostně předána na mezinárodní konferenci FIRECO 2. 5. 2019 a byla dislokována na hasičských stanicích v Popradě, Banské Bystrici a Bratislavě. Jedná se o terénní vozidla Toyota Land Cruiser 6x6, která jsou vybavena nádrží na 2 000 litrů vody, požárním čerpadlem na vodu a lanovým navijákem s pracovním osvětlením, viz Příloha 16 (64).

Na konferenci FIRECO se dále uskutečnil první let dronu, který byl v rámci tohoto modulu hasičům svěřen. Jedná se o první ze třech dronů, které budou sloužit pro monitoring, průzkum a zjišťování směru šíření požárů v přírodním prostředí, při povodních a jiných živelných pohromách, vyhledávání nezvěstných osob atd. MV SR dron předalo hasičům dne 29. 4. 2019 (58).

- Další projekty HaZZ SR, které jsou podporované finančními prostředky EU:

- Budování systému včasného varování
- Posílení intervenčních kapacit HaZZ SR
- Zvýšení odborných a intervenčních kapacit na regionální a lokální úrovni
- MUSAR – Pátrací a záchranářská činnost středního rozsahu v městském prostředí

Projekty představují velký přínos v podobě nově získané požární techniky. Tomu ovšem předchází práce v podobě přípravy, podání a schvalování projektových žádostí, vydání veřejných zakázek, výběru a nákupu techniky a prostředků. Následně po získání techniky je provedeno zařazení do užívání a školení konkrétních osob a následuje kontrola udržitelnosti projektu po dobu minimálně pěti let. Tento proces je po celou dobu průběhu pečlivě

¹³ GFFF – V (Ground forest fire fighting using vehicles) = Pozemní hašení lesních požárů s využitím vozidel (53).

monitorován a kontrolován z důvodu eliminace chyb, které by mohly způsobit zamítnutí přislíbené finanční částky (91).

4.2.3 Informace o financování HZS ČR a HaZZ SR

V předchozí části práce bylo popsáno financování sledovaných sborů čerpáním z dostupných informací na webových stránkách hasičských záchranných sborů ČR a SR, ministerstva pro místní rozvoj ČR, z Integrovaného regionálního operačního programu pro programové období 2014-2020, z odborného časopisu 112, z Operačního programu Kvalita životního prostředí na období 2014 – 2020, z oficiálních webových stránek MV SR atd. Za účelem získání potřebných informací (které nebylo možné získat z oficiálních zdrojů) týkajících se financování sledovaných sborů v letech 2014 – 2020 byly provedeny rozhovory s příslušníky HZS ČR a HaZZ SR.

Rozhovor s respondentem 2

Při rozhovoru s respondentem 2 se první otázka v rámci tématu financování HZS ČR, týkala financování sboru v letech 2014–2018 (časové rozmezí bylo stanoveno pro získání informací, co aktuální stav financování předcházelo). Respondent 2 hned v úvodu své odpovědi zmínil důležitý fakt, že je pro lepší přehlednost nutné rozdělit financování sboru na dva hlavní směry – materiálně technický a personální. Na úvodní položenou otázku respondent 2 odpověděl: *„Okolo roku 2017 se podařilo zvýšit efektivitu čerpání techniky z fondů, zejména z projektu Zvýšení připravenosti HZS ČR k řešení rizik způsobených změnou klimatu – IROP 2014-2020, zde došlo k zásadnímu čerpání techniky v položkách velkokapacitních cisteren a výšková technika. Ovšem i před rokem 2017 se podařilo získat techniku a věcné prostředky v rámci několika projektů za celkovou částku více než 3,5 miliardy korun, kde zhruba 85 % nákladů bylo hrazeno ze strukturálních fondů EU, zde se konkrétně jednalo o vozidla, cisterny, ale i prostředky pro operační řízení – datové a hlasové komunikace“.*

Výše zmíněných finančních prostředků, které HZS ČR z fondů EU čerpal, by mohla budít dojem, že HZS ČR operuje s dostatečným, až nadbytečným množstvím financí. Byla proto respondentovi 3 položena otázka, zda je podle jeho předchozích slov HZS ČR dostatečně finančně zabezpečen. Respondent 3 odpověděl: *„Když mluvíme o takto velkých částkách, mohl by na první pohled vzniknout dojem, že je vše v pořádku a HZS ČR je finančně řádně zajištěn, ale bohužel si neseme takzvaný vnitřní dluh z předchozích několika let, který je*

vázán k rozpočtovým škrtnům, kdy sbor dostával finanční prostředky pouze na provoz, nikoliv na investice.“

Na základě předchozí odpovědi byla Respondentovi 3 položena otázka týkající se zásadních problémů v oblasti financování HZS ČR. Na tuto otázku respondent uvedl: *„Obměna techniky, především zásahové, je hlavním dlouhodobým problémem HZS ČR. Provozujeme zhruba 1800 kusů zásahové techniky s průměrným stářím 13 let, kdy z toho asi 600 kusů techniky je stará více než 16 let, a to je při nárocích na spolehlivost za hranou udržitelnosti. Při současné základní ceně výjezdové cisternové automobilové stříkačky 7 milionů je to asi 1,5 miliardy ročně, které bychom museli investovat, abychom zvrátili trend stárnutí techniky. Připomínám, že je to však náprava trendu, který v minulém období provázel financování sboru, kdy se obnovovala technika pouze po dopravních nehodách, nebo ta, která již neprošla kontrolou na STK a zcela nová se pořizovala v jednotkách kusů. Zde se v těžkých dobách osvědčila snaha jednotlivých HZS krajů při získávání mimorozpočtových zdrojů od územně samosprávných celků, nebo právnických, případně fyzických osob.“*

Na otázku, která technika HZS ČR je nejstarší a je zapotřebí do ní prioritně investovat finanční prostředky respondent 3 uvedl, že se jedná o speciální výškovou techniku, která je v průměru stará 18 let, a náklady na její pořízení jsou vysoké. Pro představu uvedl, že cenou odpovídá zhruba třem vybaveným cisternám. Je důležité si zároveň uvědomit, že neustále přibývá výškových budov, pro které je tato speciální technika určena a je potřeba do ní co nejdříve investovat finanční prostředky. Respondent 3 dále uvedl: *„Důležitý je i pohled do budoucnosti. Před koncem roku 2019 se při tvorbě rozpočtu na rok 2020 dohodla ministryně financí Alena Schillerová s generálním ředitelem Hasičského záchranného sboru ČR Drahoslavem Rybou, že dojde k navýšení rozpočtu HZS ČR o 434 milionů korun proti původnímu návrhu.“* V rozhovoru respondent 3 uvedl informaci, že z výše zmíněných finančních prostředků bude 100 milionů určeno na pořízení speciální výškové techniky (do které je potřeba investovat, jak bylo zmíněno v předchozích otázkách) a 200 milionů korun bude určeno na výstavbu a rekonstrukci budov. Provozní výdaje sboru budou navýšeny o 134 milionů korun. Kapitálové výdaje tak dosáhnou 850 milionů korun a celkové provozní výdaje budou ve výši 1,3 miliardy korun. Respondent 3 následně dodal: *„Rozpočet HZS ČR pro rok 2020 bude celkově činit 11,31 miliardy korun.“*

Na otázku, z jakého důvodu byl rozpočet HZS ČR navýšen v takovém rozsahu, respondent 3 odpověděl: *„Ministryně Schillerová tento krok zdůvodnila faktem, že HZS je významnou složkou, zajišťující bezpečnost České republiky, a proto je nutno tento vývoj financování udržet i v následujících letech.“* Dále v rozhovoru respondent 3 uvedl, že tento

postup je v souladu s dlouhodobou Strategií rozvoje HZS ČR, kdy je základním úkolem zajištění bezpečnosti všem občanům ČR, jak při samotném zásahu při mimořádné události, tak i při dalších činnostech, které HZS ČR zajišťuje v rámci prevence, ochrany obyvatelstva, zajištění příjmu tísňového volání pro IZS atd.

Rozhovor s respondentem 4

Respondent 4 na otázku, jak byste charakterizoval strukturu financování HaZZ SR v letech 2014–2018, odpověděl: „*Slovensko prioritne potrebuje zabezpečiť techniku. Zo schválených projektov máme CAS 15 Iveco Daily Magirus, konkrétne 550 ks nadobudnutých v rokoch 2015, 2016 a pokračujeme aj v rokoch 2018–2022. Postupne si ďalších 470 CAS 15 Iveco Daily Magirus prevezme 365 DHZO.*“ Respondent 4 dále uvedl, že díky podpoře z Evropského fondu pro regionální rozvoj byla vyhlášena výzva zaměřená na budování systémů vyhodnocování rizik a včasného varování. Respondentovi 4 byla položena následně položena otázka týkající se současných projektů financovaných z prostředků EU. Na tento dotaz respondent 4 uvedl: „*Zabezpečuje sa implementácia troch projektov, zameraných práve na budovanie špecializovaných záchranných modulov. Modul leteckého hasenia požiarov s využitím helikoptér za 47 miliónov eur, dočasný núdzový tábor za 8,5 milióna eur a modul pozemné hasenie lesných požiarov s využitím vozidiel, čo bude 25 kusov špecializovanej automobilovej techniky – vysokokapacitné a terénne cisternové automobilové striekačky.*“ Respondent 4 dále uvedl, že se rozšířily oblasti, na které je možné poskytnout dotaci z rozpočtové kapitoly ministerstva vnitra. Na otázku, jaké konkrétní projekty MV SR podporuje, respondent 4 odpověděl: „*Konkrétne rekonštrukcie, modernizácie alebo technické zhodnotenie budov hasičských staníc a hasičskej techniky. Dotácie je možné čerpať na aj na hasičské zbrojnice, prípadne na skvalitnenie objektu v blízkosti budovy zbrojnice, vrátanie garáže.*“ Respondent 4 dále uvedl, že ministerstvo vnitra poskytlo DHZO dotaci v celkové výši 5 620 000 eur.

4.2.4 Financování JSDHO ČR a DHZO SR

Činnost HZS ČR i HaZZ SR je spjata s činností dobrovolných hasičských sborů. Zvláště v ČR jsou to právě JSDHO, které k zásahu přijedou často jako první a pomoc je tak díky nim poskytována rychleji. To, jak je daná jednotka dobrovolných hasičů vybavená může ovlivnit efektivitu její činnosti u zásahů. Profesionální hasičské sbory by se tak měly zajímat o technickou vybavenost a celkovou schopnost jednotek dobrovolných hasičů, podporovat je v dalším odborném vzdělávání a poskytnout jim pomoc se získáváním finančních prostředků

na obnovu a získávání nové techniky a věcných prostředků. Z tohoto důvodu byly respondentům 1 a 2 položeny otázky, které se týkají způsobu financování dobrovolných hasičů v letech 2014–2018.

Rozhovor s respondentem 1

Na otázku, jakým způsobem byly v letech 2014 – 2018 financovány JSDHO, respondent 1 odpověděl: *„JSDHO mohly v uvedeném období čerpat finanční prostředky z Evropské unie a to jak na pořízení techniky, tak na rekonstrukci, nebo výstavbu požárních zbrojnic, v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) vypsaného pro období let 2014 – 2020 s názvem „Zajištění odolnosti v území s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům a vybavenosti složek integrovaného záchranného systému“.* JSDHO, zařazené do plošného pokrytí, jsou totiž jednou ze základních složek IZS, proto *splňují podmínky pro čerpání z více operačních programů EU.*“ V rámci otázky, která se týkala budoucnosti využití JSDHO v systému plošného pokrytí JSDHO, respondent 1 odpověděl: *„Systém plošného pokrytí jednotkami požární ochrany s JSDHO počítá a jsou oporou systému. Vždyť zásahy typu povodeň, které často trvají několik týdnů a jednotky se organizovaně přesouvají tak, jak je postupně zasahováno další území, pokaždé ukážou, jak důležitou součástí je masivní nasazení jednotek dobrovolných hasičských sborů. A proto je velmi důležité, že se financování dobrovolných sborů výrazně zlepšilo. Nová technika, nové prostředky, ale i modernizace zbrojnic a zázemí pro jejich výcvik a další činnosti, posouvají možnosti SDH i JSDHO na vyšší úroveň. Mnoho JSDHO je nově zařazeno, díky lepší technice a například vyprošťovacímu vybavení k řešení dopravních nehod, do kategorie JPO II, takzvané poloprofesionální. A díky rekonstruovaným novým hasičským zbrojnicím, které jsou často v provedení jako profesionální stanice HZS, se daří přivést k dobrovolné hasičské činnosti nové adepty. A to je potřeba.“*

Ohledně problému, který dnes JSDHO musí nejčastěji řešit, respondent 1 uvedl: *„I u dobrovolných sborů je znát úbytek řidičů nákladních vozidel. Chybí masa řidičů, která by získala řidičské oprávnění pro nákladní vozy a přívěsy v rámci předvojenské přípravy. Tak získalo své oprávnění mnoho současných strojníků výjezdových cisteren JSDHO. Bohužel nám tato generace stárne a noví řidiči je nenahrazují v potřebném počtu.“* Z hlediska přispívání HZS ČR k řešení tohoto problému, respondent 1 uvedl: *„I tady se snaží HZS ČR pomoci. Podařila se legislativně upravit možnost výcviku členů JSDHO ve výcvikovém zařízení – autoškole HZS v Hlučíně, kde ročně získá potřebná řidičská oprávnění několik desítek členů JSDHO. Další pomoci ve prospěch SDH od HZS ČR je podpora při získávání*

podpory z EU, kdy například strojní oddělení odboru IZS GŘ HZS ČR, pomáhá při vypracování a kompletaci žádostí sborů z celé ČR.“

Rozhovor s respondentem 3

V rámci otázky, jak byly v letech 2014–2018 financovány DHZO, respondent 3 uvedl: „Založit Dobrovolný hasičský zbor obce, v obciach nad 500 obyvateľov určuje zákon 314/2004 Z. z. SR o ochrane pred požiarimi a taktiež ukladá obci povinnosť materiálne zabezpečiť akcieschopnosť zboru. Obecne je financovanie DHZ z dvoch zdrojov. Prvým zdrojom je rozpočet obce a druhým zdrojom sú dotácie od Dobrovolnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky, ktoré určuje Vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 611/2006 Z z. SR o hasičských jednotkách. Na základe kategórie, do ktorých sú jednotlivé zbory zaradené, je určená výška dotácie, o ktorú je potrebné každý rok požiadať. Novela zákona č. 526/2010 z 10. 5. 2017 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, rozšírila oblasti, na ktoré možno poskytnúť dotáciu – rekonštrukcie, modernizácie budov, hasičských staníc a zbrojníc, no aj obstaranie a technické zhodnotenie hasičskej techniky. O dotáciu žiada obec, alebo mesto a občianske združenie zaradené do organizačnej štruktúry celoplošného rozmiestenia síl a prostriedkov. Dobrovolné požiarne zbory obcí sa dočkali v uplynulých rokoch aj najväčšej výmeny techniky.“ V rámci otázky, jaká technika byla DHZO v uplynulých letech pořízena, respondent 3 uvedl: „Dostali okrem repasovaných vozidiel Tatra 815 a Tatra 148 z majetku HaZZ aj prostriedky na obnovu 150 vozidiel z majetku obcí a miest. Navyše zbory dostali 670 hasičských áut Iveco Daily. Aj vďaka tomu sa počet spoločných výjazdov Hasičského a záchranného zboru s dobrovoľnými hasičmi zvýšil o 36 percent.“

4.3 Záchranné útvary HZS ČR a záchranné brigády HaZZ SR

Informace o ZÚ HZS ČR a ZB HaZZ SR získané z knižních a interních aktů HZS ČR a HaZZ SR byly předmětem teoretické části práce. Za účelem získání relevantních informací o vzniku a významu ZÚ HZS ČR a ZB HaZZ SR proběhly rozhovory s respondenty 1 a 3.

4.3.1 Informace o ZÚ HZS ČR a ZB HaZZ SR

Rozhovor s respondentem 1

Na dotaz, jak hodnotíte význam záchranného útvaru pro HZS ČR, respondent 1 odpověděl: „Záchranný útvar HZS ČR slavil letos 10 let výročí a byla to příležitost zrekapitulovat si činnost útvaru. Začátky nebyly lehké. Útvar byl převeden od ministerstva

obrany k ministerstvu vnitra. Měl spíše vojenské vybavení a personálu se od armády k vnitru nechtělo. Stálo to mnoho přesvědčování a slibů, že jejich práce bude pestřejší a zajímavější. Přesvědčovat se musel i zbytek sboru, že ZÚ nebude pro běžné stanice HZS konkurencí, která by je měla v jejich běžné činnosti nahrazovat. Bylo nutno vysvětlit všem, že ZÚ zvýší akceschopnost a celkový rozsah možností HZS při likvidaci mimořádných událostí velkého rozsahu, které již přesahují možnosti HZS krajů. A tak se také stalo, ale nebylo to ze dne na den. Dále byla respondentovi 1 položena otázka na průběh převodu záchranného útvaru k ministerstvu vnitra, na to odpověděl: „Nejprve bylo nutno ZÚ personálně stabilizovat a připravit koncepční zaměření útvaru na různé činnosti a tomu přizpůsobit návrhy pořízení nové techniky. Bohužel rozvoj útvaru byl poznamenán úsporami vlády (uvažovalo se dokonce o zrušení ZÚ) a tak ke skutečné obnově techniky došlo až s počátkem projektů z EU.“

Z hlediska přínosnosti činnosti ZÚ HZS ČR, respondent 1 uvedl: „Dnes je ZÚ špičkově vybavenou organizační součástí GR s organizačním členěním na záchranné rotu Hlučín, Zbiroh a Jihlava tak, aby bylo efektivně pokryto území ČR. Vykonává vysoce specializované činnosti a často musí při příjezdu na místo případu postup teprve vymyslet, protože takový případ ještě řešen nebyl.“ V rámci zásahů, u kterých ZÚ zasahoval, respondent 1 uvedl: „Mezi zásahy komplikované a ojedinělé, řešené ZÚ HZS ČR patří dlouhotrvající (nejdéle řešený případ v historii HZS ČR) případ výbuchu muničního skladu ve Vrběticích, dále vyproštění uvízlé lodi plující pod českou vlajkou v Drážďanech, nebo vytažení Trojské lávky v Praze. Při těchto i jiných zásazích se vždy projeví vysoká odbornost a připravenost příslušníků ZÚ.“

Rozhovor s respondentem 3

Respondentovi 3 byla v úvodu rozhovoru položena otázka týkající se významu záchranných brigád HaZZ SR. Na tuto otázku respondent 3 odpověděl: „Slovensko je každoročně postihované rozličnými druhmi mimoriadnych udalostí. Pri vzniku mimoriadnej udalosti väčšieho rozsahu je potreba viac síl a prostriedkov. Na také situácia sú predurčené Záchranné brigády HaZZ. Plní úlohy v prípadoch ohrozenia života a zdravia osôb, majetku právnických a fyzických osôb, ako aj životného prostredia. Vykonávajú záchranné práce pri haváriách a živelných pohromách. Poskytujú pomoc pri zdolávaní požiarov. V rámci záchranných prác vykonávajú núdzové odstraňovanie stavieb. Zabezpečujú núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie obyvateľstva.“

Z hlediska vzniku záchranných brigád, respondent 3 uvedl: „Transformáciou z pôvodných záchranných brigád civilnej ochrany vznikli tri Záchranné brigády HaZZ –

Malacky, Humenné a Žilina – ako zariadenie prezídia HaZZ, ktoré je určené na riešenie krízových situácií. Činnosť brigád sa musela postupne preorientovať z vojenských a obranných úloh na záchrannárske činnosti.“ Na dotaz týkajúci sa fungovania HaZZ SR respondent 3 odpovedal: „V rámci Záchrannej brigády je zabezpečená nepretržitá služba, zabezpečuje ju oddelenie zmenovej služby – operačný dôstojník a dve čaty - špeciálna a hasičsko-záchranná. ZB HaZZ sú predurčené vykonávať záchranné práce v dlhom časovom horizonte. Sily ZB sa vyžadujú podľa stanovených pravidiel. Požiadať o vyslanie síl a prostriedkov ZB pri vzniku mimoriadnej udalosti na území okresu môže prednosta obvodného úradu prostredníctvom príslušného krajského alebo okresného riaditeľstva HaZZ.“ Dále respondent 3 uvedl, že každý rok dochádza k celkovému nárastu zásahové činnosti záchranných brigád. Co se týče pomoci v zahraničí, tak bylo vytvořeno deset záchranných modulů, kdy nejvíce je využíváný záchrannářský modul. Maximální čas nasazení tohoto modulu (složeného ze 42 příslušníků) je 10 dní.

4.4 HZS hl. m. Prahy a HaZÚ hl. m. Bratislavy

Hasičské sbory hlavních měst jsou specifickými útvary uvnitř hasičských sborů obou zemí, které mají specifické postavení a jsou do jisté míry tváří svých sborů. Následující kapitola práce se věnuje společným a rozdílným znakům ve fungování hasičských sborů hlavních měst, s přihlédnutím na skutečnost, že jsou svou rozlohou a počtem obyvatel tato města značně rozdílná, jak uvádí Tabulka 8 níže (údaje v ní obsažené jsou platné k 31. 12. 2018).

Tabulka 8: Základní ukazatele sídelní struktury Prahy a Bratislavy

	Počet obyvatel	Rozloha	Hustota zalidnění
Praha	1 308 632	496 km ²	2 638
Bratislava	431 214	368 km ²	1 172

Zdroj: Vlastní zpracování dle (4); (83)

Na území Prahy a Bratislavy je vysoká koncentrace dopravy, obyvatel, cizích státních příslušníků, historických a výškových budov a nachází se v nich významná zdravotnická zařízení, centrální úřady, ministerstva, letiště aj. Hasičské sbory v Praze a Bratislavě tak musí být připraveny na různé druhy mimořádných událostí, při kterých může dojít ke zranění většího množství osob, či k oslabení funkčnosti důležité infrastruktury. Hasiči v Praze vykonávají službu na 10 hasičských stanicích (viz. Příloha 17), v Bratislavě vykonávají hasiči službu na 4 stanicích. V případě obou měst jsou na několika stanicích dislokováni příslušníci

určení pro speciální činnosti, např. potápěči, lezci, chemici, letečtí záchranáři, odborníci na záchranu osob ze zřícených budov aj. (38).

4.4.1 Informace o HZS hl. m. Prahy a HaZÚ Bratislavy

Za účelem získání informací o pozicích hasičských sborů hlavních měst v rámci uspořádání hasičských sborů České a Slovenské republiky, byly realizovány rozhovory s respondentem 2 a respondentem 4.

Rozhovor s respondentem 2

V rámci otázky, jakou pozici má Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy v krajském uspořádání HZS ČR, respondent 2 odpověděl: *„Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy má v krajském uspořádání HZS ČR zvláštní pozici. Jeho územní uspořádání neodpovídá územnímu uspořádání ostatních HZS krajů. Nemá totiž členění na územní odbory. Všechny 10 stanic je řízeno krajským ředitelstvím, územní odbory nejsou v systemizaci. Tímto posunem je HZS hl. m. Prahy řízen jako jeden velký územní odbor, který je řízen přímo krajským ředitelem. Dalším rozdílem proti obecně platným předpisům je rozdělení pravomocí v operačním a organizačním řízení. Velitel stanice HZS hl. m. Prahy vykonává velitelskou pravomoc pouze v organizačním řízení, tedy na stanici, v době mimo výjezd jednotek. Od okamžiku vyhlášení poplachu jednotce přebírá velitelskou pravomoc tzv. řídicí důstojník směny, který má velitelskou pravomoc v operačním řízení jednotek. Díky tomuto systému se HZS hl. m. Prahy dostal do stavu, kdy velitelé stanic nemají velitelskou zkušenost při řízení jednotek u zásahu. Respondent 2 dále v rozhovoru uvedl, že po roce 1989 HZS hl. m. Prahy zaváděl nové postupy, nakupoval novou techniku, dýchací přístroje Scott, vozidla Dennis (jediný hasičský speciál na světě), vyprošťovací nářadí a další. Byl tak vedoucím sborem v zavádění novinek v technice i postupů v užití této techniky. Dle respondenta 2, tato situace trvala zhruba do roku 2008, kdy tuto vedoucí úlohu v progresivním přístupu v oboru postupně převzal HZS Moravskoslezského kraje. Dál uvedl, že v současné době v HZS hl. m. Prahy probíhá proces personálních i organizačních změn.*

Rozhovor s respondentem 4

Na otázku, jakou pozici má HaZÚ v krajském uspořádání HaZZ SR, respondent 4 odpověděl: *„Hasičský a záchranný útvar hlavního města Slovenskej republiky Bratislavy, je osobitným zariadením HaZZ, právnickou osobou a rozpočtovou organizáciou s finančnými vzťahmi na rozpočet MV SR. HaZú je dislokovaný v Bratislave na štyroch hasičských*

staniciach. Výkon služby zabezpečuje vyše 270 príslušníkov. Svojím postavením sa dostal na úroveň krajských riaditeľstiev zboru, no plní v zásahovej činnosti obdobné úlohy ako okresné riaditeľstvo zboru. Skladba zásahovej činnosti je ovplyvnená vysokou koncentráciou obyvateľstva, koncentráciou priemyslu, aj hustotou cestnej dopravy, orientovaná je najmä na hasenie požiarov, záchranu osôb z výškových budov, záchranu z vodných plôch a záchranu pri dopravných nehodách. Plní úlohy integrovaného záchranného systému a výkonu štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi a vykonávania štátneho požiarneho dozoru. Na HS 1 Radlinského 6 sú zdravotnícki záchranári so vzdelaním v oblasti urgentnej medicíny a poskytujú zdravotnícku pomoc pre zasahujúcich príslušníkov i postihnutým osobám, ktorých zdravotný stav to vyžaduje. MV SR má pridelenú licenciu poskytovateľa záchrannej zdravotnej služby od ministerstva zdravotníctva. Vysielanie síl a prostriedkov je realizované z operačného strediska Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Bratislave.“

4.5 Informace o spolupráci HZS ČR a HaZZ SR

HZS ČR a HaZZ SR spoluorganizujú cvičení¹⁴, účastní se společných zásahů z příhraničních oblastí a pořádají formální i neformální setkání. Jedním z příkladů je společné jednání, ke kterému došlo v roce 2016, kdy se sešli zástupci z českého a slovenského krizového managementu, ze skupiny pro civilní ochranu a z IZS. Výsledkem tohoto jednání bylo uzavření písemné dohody mezi krajskými HZS ČR, krajskými ředitelstvími HaZZ SR a krajskými úřady SR. Dohoda se týká spolupráce v oblasti výměny informací v případě mimořádné události, poskytování vzájemné pomoci na požádání, vzájemného sdílení zkušeností a dovedností, výměny informací z oblasti požární ochrany a přijímání hovorů na tísňovou linku z území druhé strany (49).

V roce 2017, v rámci Memoranda o spolupráci uzavřeným mezi GŘ HZS ČR a Prezidiem HaZZ SR, se zástupci obou sborů účastnili celorepublikového srazu hasičů v Litoměřicích. V rámci srazu byla vystavována historická a moderní technika, konala se mše v katedrále sv. Štěpána a uskutečnil se přátelský fotbalový zápas mezi českými a slovenskými profesionálními hasiči (9).

¹⁴ Například cvičení „TURANY 2018“ ve dnech 19. – 22. 11. 2018, kterého se zúčastnil USAR odřadu HZS Moravskoslezského kraje na několika místech v Žilinském kraji. Výcvik byl zaměřeným na humanitární pomoc v případě zemětřesení v rámci projektu „Zvyšování akceschopnosti vyhledávacích a záchranných modulů USAR a WASAR“ spolufinancovaného z Evropského sociálního fondu (100).

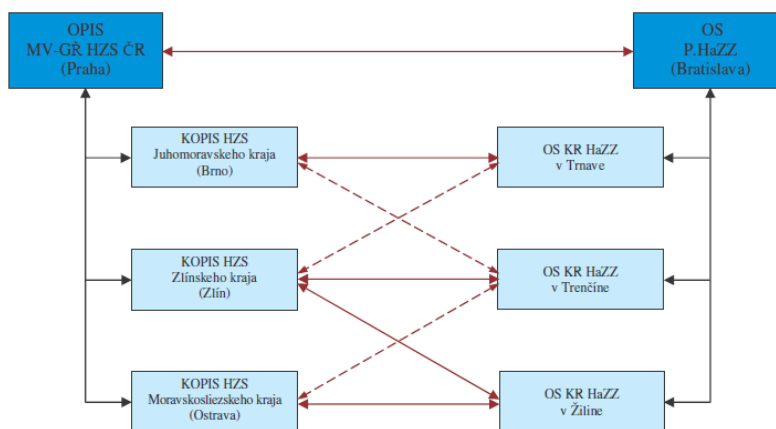
Poslední setkání HaZZ SR a HZS ČR se uskutečnilo v rámci návštěvy České republiky ve dnech 13. – 15. 11. 2018, kdy se setkali příslušníci HZS ČR s příslušníky HaZZ SR ze sekce krizového řízení MV SR a Záchrané brigády HaZZ SR. Cílem pracovní návštěvy byla výměna informací a zkušeností z oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení a představení specializovaných pracovišť HZS ČR. V průběhu návštěvy byla slovenské delegaci představena jednotlivá pracoviště HZS hlavního města Prahy, Hasičského útvaru ochrany Pražského hradu, Záchraného útvaru HZS ČR ve Zbirohu, KOPIS HZS Hlavního města Prahy a Institutu ochrany obyvatelstva. Setkání hodnotili zástupci SR i ČR jako velice přínosné a souhlasili s budoucím udržováním kontaktů (28). Spolupráce HZS ČR a HaZZ SR je určitým způsobem usnadněna v souvislosti s minimální jazykovou bariérou, kdy si sbory mohou snadno vzájemně vyměňovat informace a zkušenosti, pořádat společná cvičení a účastnit se neformálních setkání. Za účelem získání relevantních informací, které se týkají oblasti spolupráce mezi HZS ČR a HaZZ SR byly položeny respondentovi 1 a 3 otázky týkající se úrovně mezinárodní spolupráce sledovaných sborů.

Rozhovor s respondentem 1

Na úvodní otázku, na jaké úrovni je dle Vašeho názoru spolupráce mezi HZS ČR a HaZZ SR, respondent 1 odpověděl: „*Česká a Slovenská republika má vzájemnou smlouvu o spolupráci a vzájemné pomoci při mimořádných událostech. Prováděcím dokumentem této smlouvy, upravující konkrétní postupy, jsou Metodické pokyny pro spolupráci jednotek požární ochrany při vzájemné pomoci při zdolávání mimořádné události z roku 2012. Pokyn rozlišuje pomoc na vyžádání na krajskou a celostátní úroveň při řešení mimořádných událostí, a to i v přeshraničním režimu, ale myslí i na běžnou spolupráci mezi JPO na všech úrovních při výcviku, nácviku přeshraniční spolupráce, nebo při cvičení.*“ Respondent 1 dále uvedl, že dokument určuje pro komunikaci tzv. kontaktní body na národní úrovni (státní kontaktní body), tedy za ČR celostátní Operační a informační středisko GŘ HZS ČR a za SR Operační i informační středisko prezidia HaZZ, viz Obrázek 8. Co se týče kontaktních bodů, tak respondent 1 dodal: „*Dále jsou stanoveny kontaktní body na krajské úrovni, kterými jsou KOPIS HZSK ČR, hraničících se Slovenskem, recipročně operační střediska krajských ředitelství HaZZ (krajské kontaktní body).*“ V souvislosti s další otázkou, která se týkala faktorů, jež mají vliv na fungování spolupráce mezi sbory, respondent 1 reagoval: „*Je to samozřejmě způsobeno spoluprací v bývalém společném státě, minimální jazykovou bariérou, i v podstatě velmi podobným fungováním sborů. Míží samozřejmě personální propojení*

z minulosti, kdy se znali příslušníci z obou stran hranice ještě z dob společného státu, ale i tak funguje spolupráce nadstandardním způsobem.“

Obrázek 8: Schéma komunikace kontaktních bodů (HZS ČR a HaZZ SR)

Zdroj: (10)

Rozhovor s respondentem 3

V úvodu rozhovoru byla respondentovi 3 položena stejná otázka, tedy na jaké úrovni je podle Vás spolupráce mezi hasičskými sbory ČR a SR, na kterou respondent 3 odpověděl: „*Poskytovanie vzájomnej pomoci pri mimoriadnych udalostiach medzi Slovenskou republikou a Českou republikou je na vysokej úrovni. Vďaka projektu Interreg sa podporila vzájomná spolupráca. V rámci programu Cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007–2013 bol predložený projekt Spoločné kontaktné pracovisko zložiek IZS pre bezpečné pohraničie, na ktorom sa spoločne podieľajú Krajské riaditeľstvo HaZZ Trnava, Krajské riaditeľstvo HZS Juhomoravského kraja a Krajské riaditeľstvá policajných zborov Hodonín a Trnava.*“ Respondent 3 dále v rozhovoru uvedl, že projekt zefektivnil personální spolupráci složek IZS na slovenské i české straně, a to v souladu se Smlouvou mezi Slovenskou a Českou republikou (kterou v rozhovoru zmínil již respondent 1).

4.6 Vyhodnocení rozhovorů

Z rozhovorů vyplývá, že činnost hasičských sborů České a Slovenské republiky je velice různorodá a příslušníci na ní musí být kvalitně připraveni a vybaveni. Prostřednictvím mimořádných událostí, u kterých hasičské sbory zasahují, neustále zdokonalují své postupy při zásazích. Zásadní mimořádná událost, která se podílela na změně fungování HZS ČR i HaZZ SR, byly povodně (v ČR v roce 1997, v SR o rok později). Ty svým rozsahem a rychlostí zaskočily všechny záchranné složky, čímž došlo ke značným ztrátám na životech

a majetku obyvatel (důvodem byl špatně fungující varovný systém a chaotická organizace záchranných a likvidačních prací). Povodně v ČR i SR byly impulsem k analýze stavu protipovodňové ochrany a celkové reorganizaci sborů. Následující povodně v ČR v roce 2002 tak měly diametrálně rozdílný průběh, došlo k tomu, že krizové štáby obcí spolupracovaly se záchrannými složkami, HZS ČR koordinoval záchranné a likvidační práce, občané byli včas varováni, příslušníci byli lépe vybaveni a hlavně připraveni, byly efektivně nasazeny JSDHO atd.

K přípravě příslušníků hasičských sborů ČR a SR na různé typy mimořádných událostí slouží vnitřní vzdělávací systémy sborů a výcviková střediska. V ČR dochází ke vzdělávání ve třech střediscích (ŠVZ HZS ČR v Brně, Zbirohu a Frýdku – Místku), hasiči a záchranáři HaZZ SR jsou zdokonalováni po odborné i fyzické stránce na jednom místě (Výcvikové centrum Lešt'). Výcvik a výchova hasiče trvá v průměru 3–5 let, po tuto dobu sbor v podstatě pouze investuje finanční prostředky do příslušníka, u něhož s jistotou neví, jestli bude opravdu vhodný na výkon tohoto povolání. Hasičské sbory ČR i SR mají nedostatek příslušníků, kdy HaZZ SR chybí zásahoví hasiči a HZS ČR především řidiči nákladních vozidel, tzv. strojníci s potřebnou praxí v řízení těchto vozidel. Sbory však nemohou, i přes nedostatek příslušníků, přijmout každého zájemce, jelikož zájemci musí splňovat fyzické a psychické předpoklady. V roce 2013 došlo u HZS ČR k redukci tabulkových platů a propouštění příslušníků v rámci vládních úspor. Od sboru tak odešlo velké množství zkušených příslušníků s dlouholetou praxí, kteří se následně po vzestupu ekonomiky a nabírání nových příslušníků už nevrátili a ke sboru tak byli přijati noví příslušníci bez praxe a znalostí, do kterých bylo opět potřeba investovat finanční prostředky na výchovu a výcvik.

Z rozhovorů dále vyplynulo, že sbory dlouhodobě pociťují nedostatek finančních prostředků v oblasti investic do zásahové techniky. HaZZ SR získal prostřednictvím státní podpory finanční prostředky na rekonstrukci, modernizaci a technické zhodnocení hasičských stanic a techniky. U HZS ČR je potřeba investovat především do speciální výškové techniky, která je stará v průměru 18 let a s přibýváním výškových budov bude stále častěji využívána u zásahů. HZS ČR si s sebou nese vnitřní dluh z výše zmíněného období vládních úspor, kdy byly velmi omezené finanční prostředky využívány především na provoz sboru, tudíž na investice nezbývaly finance. Po určitý čas tak nedocházelo k obměně zásahové techniky.

Co se týče dobrovolných hasičských sborů, tak na Slovensku poskytlo MV SR na podporu DHZO dotaci ve výši 5 620 000 eur a v uplynulých letech se DHZO SR dočkaly největší obměny stávající techniky. Jedná se např. 670 hasičských aut Iveco Daily, dále o repasovaná vozidla Tatra z majetku HaZZ a finanční prostředky na repasi 150 vozidel z majetku obcí.

Díky těmto skutečnostem došlo k navýšení společných výjezdů DHZO a HaZZ o 36 %. DHZO je povinna na Slovensku zřídit každá obec nad 500 obyvatel a financovány jsou z rozpočtu obcí a Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky. Z rozhovorů však vyplynulo, že více využívané jsou JSDHO ČR, které jsou zařazeny v systému plošného pokrytí jednotkami požární ochrany a pro řadu krajů představují nepostradatelnou pomoc při mimořádných událostech, zvláště v případech, kdy profesionální hasiči zasahují v řádu dnů, či týdnů (např. povodně). Získávání finančních prostředků od EU se jim snaží usnadnit GŘ HZS ČR, které vypracovává a kompletuje žádosti JSDHO z celé ČR. JSDHO řeší v současnosti stejný problém, jako HZS ČR, tedy nedostatek strojníků (řidičů nákladních vozidel). HZS ČR se snaží přispět k řešení tohoto problému tím, že umožňuje výcvik řidičů JSDHO v autoškole ve ŠVZ HZS ČR v Hlučíně.

Nedílnou součástí HZS ČR jsou ZÚ HZS ČR, které byly převedeny od ministerstva obrany k ministerstvu vnitra v roce 2009. Vybavení útvaru však bylo spíše vojenského charakteru, tudíž ho bylo potřeba vybavit novou technikou. To však vzhledem k vládním úsporám nebylo snadné a ke skutečné obnově techniky došlo až později z projektů EU. Dále bylo útvar potřeba stabilizovat po personální stránce a zbavit příslušníky HZS ČR i osoby působící v útvaru pochybností o korektnosti tohoto kroku. I přes to, že v jednu chvíli hrozilo až úplné zrušení ZÚ, se z útvaru podařilo vytvořit nepostradatelnou složku HZS ČR, jež se člení na záchranné roty Hlučín, Zbiroh a Jihlava za účelem efektivního pokrytí území celé ČR.

Obdobou ZÚ HZS ČR jsou na Slovensku ZB HaZZ SR, využívané každoročně u mimořádných událostí, kde je potřeba zásahu více sil a prostředků najednou v dlouhodobém časovém horizontu (havárie, živelné pohromy, odstraňování staveb atd.). Z původních záchranných brigád civilní ochrany vznikly tři Záchranné brigády HaZZ SR (Malacky, Humenné a Žilina), které namísto vojenských a obranných úloh vykonávají záchranné práce a jsou zařazeny pod prezídium haZZ.

HZS hl. m. Prahy je od ostatních krajských hasičských sborů ČR odlišný v tom, že se nečlení na jednotlivé územní odbory. Hasičské stanice v Praze tak tvoří jenom jeden územní odbor a jsou podřízeny krajskému ředitelství v čele s krajským ředitelem. Další rozdíl je v pravomoci velitelů stanic, kteří vykonávají velitelskou pravomoc pouze v oblasti organizačního řízení, v době výjezdů má velitelskou pravomoc řídicí důstojník směny. HaZÚ hl. m. Bratislavy je na úrovni krajských ředitelství sboru. Sbor má od ministerstva zdravotnictví SR přidělenou licenci poskytovatele záchranné zdravotnické služby, kdy na HS 1 (Radlinského) jsou dislokováni zdravotničtí záchranáři se vzděláním v oblasti urgentní

medicíny a mohou tak poskytovat zdravotnickou pomoc jak zasahujícím příslušníkům, tak osobám postihnutým mimořádnou událostí.

V oblasti mezinárodní spolupráce mají HZS ČR a HaZZ SR uzavřenou Smlouvu o spolupráci a vzájemné pomoci při mimořádných událostech, jejíž prováděcí dokument z roku 2012 jsou Metodické pokyny pro spolupráci jednotek požární ochrany při vzájemné pomoci při zdolávání mimořádné události. Pomoc je v dokumentu rozlišena na různé úrovně, dle typu mimořádné události (běžná spolupráce při výcviku, krajská úroveň, celostátní úroveň, přeshraniční spolupráce) a tomu jsou také určeny tzv. kontaktní body (státní kontaktní bod na krajské a národní úrovni). Vzájemnou pomoc, spolupráci a zefektivnění personální spolupráce složek IZS se podařilo podpořit projektem Interereg v rámci programu Přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007–2013, díky kterému došlo k vytvoření společného kontaktního pracoviště složek IZS pro bezpečné pohraničí, na kterém se podílejí KR HaZZ Trnava, krajské ředitelství HZS Jihomoravského kraje a krajská ředitelství policejních sborů Hodonín a Trnava.

5 Zhodnocení výsledků a doporučení

V této části práce je důležité připomenout, že zásahová činnost HZS ČR a HaZZ SR se může lišit z důvodu rozdílného terénu (Vysoké a Západní Tatry, Velká Fatra), počtu obyvatel a rozlohy, na což bylo v průběhu zpracovávání získaných informací brán ohled. Hasičské sbory České a Slovenské republiky ovšem vznikly ve stejné době, rozdělením jednoho společného státu, měly tudíž stejnou startovací pozici. Zhodnocení zjištěných rozdílů v činnosti hasičských sborů ČR a SR, které vyplynuly z rozhovorů, uvádí souhrnně Tabulka 9 a dále jsou navržena doporučení, která by mohla sloužit k zefektivnění činnosti sborů.

Tabulka 9: Výsledné hodnocení sborů

Srovnávací kritérium	Výsledek srovnání	
	HZS ČR	HaZZ SR
Zásadní mimořádné události	Povodně v roce 1997 a 2002.	Povodně v roce 1998.
Vzdělávání příslušníků	Výuka přizpůsobována nárůstu portfolia zásahových činností. Dlouhodobý nedostatek hasičů – strojníků, 3 výcviková střediska.	Důraz je kladen na vzdělávání budoucích uchazečů o vzdělání (Střední škola), 1 výcvikové centrum, dlouhodobý nedostatek zásahových hasičů.
Financování profesionálních sborů z prostředků EU	Financování jednotlivých krajských HZS dle exponovanosti území a modernizace výcvikových center.	Financování specializovaných záchranných modulů.
	Celkem: 180 000 000 eur.	Celkem: 66 000 000 eur.
Financování dobrovolných sborů z prostředků EU	Dobrovolní hasiči získávají různou techniku a věcné prostředky.	Dobrovolní hasiči dostávají všichni stejná nová, či repasovaná vozidla (Tatra 815, Tatra 148, Iveco Daily).
ZÚ HZS ČR a ZB HaZZ SR	Převod od Ministerstva obrany k MV ČR.	Ze záchranných brigád civilní ochrany vedené Ministerstvem obrany vznikly tři ZB HaZZ SR vedené MV SR.
Pozice hasičských sborů hlavních měst v krajském uspořádání	Územní uspořádání odpovídající krajům – řízeno krajským ředitelem. Nedisponuje licencí poskytovatele záchranné zdravotní služby.	Postavením sboru na úrovni krajských ředitelství, zásahová činnost v rozsahu okresního ředitelství, disponuje licencí poskytovatele záchranné zdravotní služby od ministerstva zdravotnictví.
Spolupráce sborů	Smlouva o spolupráci a vzájemné pomoci při mimořádných událostech a kontaktní pracoviště složek IZS pro bezpečné pohraničí (HaZZ Trnava, HZS Jihomoravského kraje).	

Zdroj: Vlastní zpracování

5.1 Zhodnocení systému plošného pokrytí JPO ČR a SR

System plošného pokrytí jednotkami požární ochrany vznikl v ČR v roce 1994, na základě novely zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, tak v rámci plošného pokrytí JPO jsou tyto jednotky rozděleny do kategorií JPO I. – JPO VI., kdy JPO I., JPO II. a JPO III. mají územní působnost, jež přesahuje katastrální území obce, na jejímž území se daná jednotka nachází (to znamená, že jsou určeny k zásahům u mimořádných událostí i mimo území svého zřizovatele). Zbylé JPO IV, JPO V a JPO VI mají územní působnost pouze na území své obce, či objektu svého zřizovatele. To, jak budou jednotlivé složky rozmístěny, ovlivňuje stupeň nebezpečí vzniku požáru a jiných mimořádných událostí na jednotlivých katastrálních územích (pro stanovení rozmístění slouží příslušná hodnotící kritéria a body).

Pomoc ze strany dobrovolných hasičů je v určité formě poskytována odjakživa, ovšem zavedení systému plošného pokrytí a rozdělení požárních jednotek do jednotlivých kategorií vedlo k efektivnějšímu a rychlejšímu řešení mimořádných událostí, byl navýšen počet zásahu schopných JSDHO, snížily se škody způsobené vznikem mimořádných událostí a došlo k efektivnějšímu využívání finančních prostředků ve formě dotací určených pro činnost JSDHO. System plošného pokrytí předpokládá, že JPO nemohou být totožně vybaveny a vycvičeny, takže speciální požární technika, finanční prostředky, ale i rozdílná odbornost jednotlivých členů JPO musí být co nejefektivněji rozmístěna mezi JPO vzhledem k jejich dislokaci (12).

5.1.1 Návrh opatření pro HaZZ SR

System celoplošného rozmístění sil a prostředků hasičských jednotek na území Slovenské republiky byl schválen v roce 2008 (v ČR v roce 1994) a přibližně do roku 2014 byla činnost dobrovolných hasičů při mimořádných událostech minimálně využívána, chyběly jim finanční prostředky na obměnu zastaralé zásahové techniky, nebylo právně ukotveno jejich postavení a sloužily spíše jako sdružení provozující požární sport.

Od 1. 9. 2015 je účinný zákon č. 37/2014 Z. z. o Dobrovoľnej požiarinej ochrane SR, který nastartoval intenzivnější spolupráci HaZZ SR a DHZO, došlo k nárůstu počtu DHZO a efektivnějšímu vyplácení finanční podpory. Zde je důležité zmínit první rozdíl mezi JSDHO a DHZO a tím je získávání nové techniky z evropských dotací. V ČR je technika jednotlivým dobrovolným sborům přidělována rozdílně vzhledem k charakteristice jejich zásahového území, která má vliv na zásahovou činnost (např. JSDHO v přímé blízkosti frekventované

silnice s výskytem častých dopravních nehod bude potřebovat spíše vybavení na vyprošťování osob z havarovaných vozidel, než záchranný člun) a také je často rozhodující četnost zásahové činnosti a to, ve které kategorii JPO se daná jednotka nachází. V SR je naopak dobrovolným sborům přidělována technika plošně, příkladem jsou vozidla Iveco Daily, která byla v roce 2019 předána celkem 365 DHZO v rámci projektu EU. Slovenským dobrovolným sborům tak byly pořízeny totožné vozy s totožným vybavením, což se může zdát sice jako jednodušší, ale ne efektivnější řešení.

Celoplošné rozmístění sil a prostředků na území SR se řídí vyhláškou MV SR č. 611/2006 Z. z. o hasičských jednotkách, která DHZO člení do následujících kategorií:

- kategorie A, kategorie A1: poskytuje základní zásahovou pomoc v oblastech, kde nemá HaZZ dostatečné plošné pokrytí a nesplňuje časové požadavky na místo dojezdu a předem určené jednoduché zásahy, vyjíždí do 10 minut;
- kategorie B, kategorie C: poskytuje podpůrnou zásahovou činnost HaZZ v předem určených zásahových činnostech (dálková doprava vody, jednoduché likvidační práce, střídání příslušníků HaZZ při společném zásahu atd.);
- kategorie D: kategorie, do níž je jednotka přiřazena automaticky, pokud nepožádá o přeřazení do vyšší kategorie.

Z laického pohledu lze sbory rozlišit na ty, které poskytují základní zásahovou pomoc a ty, které poskytují pouze podpůrnou zásahovou pomoc HaZZ SR. V rámci celoplošného rozmístění sil a prostředků bylo v roce 2018 celkem 1766 jednotek DHZO SR v jednotlivých kategoriích, v ČR to bylo 6 846 jednotek, viz Tabulka 10 (údaje v ní jsou platné k 31. 12. 2018) (32); (93).

Tabulka 10: Kategorie požárních jednotek dobrovolných hasičských sborů ČR a SR

Dobrovolný sbor	Kategorie požární jednotky				
	A1	A	B	C	Celkem
DHZO SR	3	106	951	706	1766
JSDHO ČR	JPO II.	JPO III.	JPO V.		Celkem
	236	1355	5255		6846

Zdroj: (14); (101)

Jednotek DHZO zařazených v kategorii A1 a A (jednotky poskytující základní zásahovou pomoc) je na celkovém počtu jednotek pouze 6 %, v porovnání s počtem JPO II. a JPO III. (jednotky, které mohou zasahovat i mimo území svého zřizovatele), kterých je na celkovém počtu JPO celkem 23 %.

V rámci komparace četnosti zásahové činnosti, je potřeba počet zásahů DHZO a JSDHO přepočítat vzhledem k rozdílnému počtu obyvatel ČR a SR na 100 000 obyvatel dané země viz. Tabulka 11 (údaje v ní jsou platné k 31. 12. 2018). Z této tabulky je patrné, že DHZO SR zasahovaly v roce 2018 pouze u 63 zásahů na 100 000 obyvatel, na rozdíl od JSDHO ČR, které zasahovaly u 489 zásahů na 100 000 obyvatel.

Tabulka 11: Zásahová činnost dobrovolných hasičských sborů ČR a SR

	Požár	Technická pomoc	Dopravní nehoda	Nebezpečné látky	Jiné	Celkem
DHZO SR celkem	2014	400	118	14	873	3419
DHZO SR na 100 000 obyvatel	37	7	2	0,2	16	63
JSDHO ČR celkem	22671	21839	5840	1708	1	52059
JSDHO ČR na 100 000 obyvatel	213	205	55	16	0	489

Zdroj: (14); (101)

Ze zjištěných informací tak vyplývá, že DHZO SR jsou oproti JSDHO ČR využívány v omezené míře. Z tohoto důvodu byla navržena následující opatření:

- rozdělení DHZO do kategorií JPO II., III., a V. po vzoru JSDHO;
- efektivnější přerozdělování získané techniky prostřednictvím dotací.

Aplikací výše uvedených opatření by došlo k následujícím pozitivním důsledkům:

- snížení vzniklých škod následkem působení mimořádných událostí;
- poskytnutí efektivnější a rychlejší pomoci osobám postiženým mimořádnou událostí;
- zefektivnění přerozdělování získané zásahové techniky prostřednictvím dotací;
- snížení opotřebení zásahové techniky profesionálních hasičských sborů.

V uplynulých šesti letech se začalo k DHZO SR lépe přistupovat, začala plošná obměna jejich zásahové techniky a začalo se na ně více pohlížet jako na sbory, které pomáhají při mimořádných událostech namísto sborů vykonávající pouze požární sport. Je tedy zapotřebí přestat je rozdělovat pouze na sbory poskytující základní a podpůrnou činnost při zásazích, ale navýšit jejich účast při mimořádných událostech a navázat užší spolupráci s HaZZ SR, po vzoru ČR, kde je tato spolupráce již dlouhodobě na vysoké úrovni.

5.2 Zhodnocení vzdělávání příslušníků

Příslušníci hasičských sborů se účastní kurzů a školení ve vzdělávacích zařízeních nejenom po přijetí do služby, ale také v průběhu trvání služebního poměru tak, aby docházelo pravidelně k prohlubování a získávání nových vědomostí. Příslušníky je potřeba na zásahovou činnost kvalitně připravit, jejich výcvik a výchova by měly probíhat na profesionální úrovni a za co nejreálnějších podmínek.

HaZZ SR má jedno výcvikové centrum, které funguje od roku 2013 a je vybaveno na nácvik zásahů u různých typů mimořádných událostí. HZS ČR má tři výcviková zařízení, kdy zařízení pro praktickou přípravu příslušníků je v Brně a ve Zbirohu a pro teoretickou přípravu příslušníků slouží zařízení ve Frýdku – Místku. Nelze určit, zda je pro hasičský sbor lepší jedno výcvikové zařízení se všemi trenažéry a výukovými místnostmi na jednom místě, nebo rozmístění více různě vybavených výcvikových středisek.

5.2.1 Návrh opatření pro HZS ČR a HaZZ SR

Příslušníci hasičských sborů se kromě běžných mimořádných událostí jako je požár, povodeň, autonehoda, vichřice atd. mohou setkat s mimořádnou událostí typu havárie s únikem nebezpečné chemické látky do ovzduší. Nebezpečné chemické látky jsou dle zákona č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů definované jako látky, které jsou výbušné, oxidující, extrémně hořlavé, toxické, zdraví škodlivé, či nebezpečné pro životní prostředí a které mohou přivodit poškození zdraví nebo smrt. K úniku může dojít působením člověka (přeprava nebezpečných látek, havárie ve výrobě), přírodními vlivy (povodeň, vítr, sesuv půdy), při požáru (zplodiny hoření), následkem teroristického útoku, či válečné operace. Mimo stálých, nepohyblivých zdrojů (k zasažení dochází výjimečně, ale dochází při něm k rozsáhlým škodám na majetku a zdraví), mohou být zasaženy i mobilní zdroje, jako je nákladní automobil, či vlak převážející danou látku (k zasažení dochází častěji, ale bývá menšího rozsahu). Dusivé, jedovaté a zneschopňující dráždivé látky (např. chlor, kyanovodík) jsou běžně dostupné, levné a snadno vyrobitelné a jejich zneužití v rámci chemického teroristického útoku je tak velmi snadné jak pro teroristické skupiny, tak jednotlivce (např. použití chemických látek v uzavřených prostorách, kde je velká koncentrace osob, jako je letiště, hudební koncert, či obchodní dům).

Příkladem úniku nebezpečné chemické látky do ovzduší lze uvést nedávnou mimořádnou událost v Prešově na Slovensku, kde v souvislosti s výkopovými pracemi došlo k proražení potrubí a úniku plynu do ovzduší. Následkem toho došlo k výbuchu nedalekého panelového domu a úmrtí 7 osob. V České republice lze jako příklad uvést únik nebezpečné látky ve společnosti Farmak v Olomouci, kde došlo k vylití kyseliny sírové do kanalizace a následnému úmrtí 2 osob (41).

Návrhem opatření je navázání spolupráce mezi HZS ČR a HaZZ SR z určených příhraničních oblastí (Jihomoravský kraj a kraj Trnava) v rámci společného výcviku příslušníků na zásah u mimořádné události typu únik nebezpečné chemické látky. K úniku

může dojít jak v souvislosti s nehodou (dopravní prostředek, chemická společnost), tak následkem záměrného jednání osoby, či skupiny osob v rámci chemických teroristických útoků, u nichž je předpoklad, že se budou vyskytovat čím dál častěji. Příslušníci hasičských záchranných sborů České a Slovenské republiky se tak mohou setkat v rámci vzájemné spolupráce na odvrácení nebezpečí a zmírnění či odstranění škod způsobených touto mimořádnou událostí. Výcvik by probíhal jak v českém, tak i slovenském výcvikovém zařízení pro nácvik zásahu při různých způsobech vzniku této mimořádné události. V případě realizace tohoto návrhu by bylo zapotřebí zohlednit rozdílné vybavení výcvikových center, způsob vedení výcviků i samotný postup při zásazích, což by však oba sbory mohly využít k zefektivnění výcviku svých příslušníků a následné zásahové činnosti. Vzhledem k aktuálnímu šíření onemocnění COVID-19 je nemyslitelné uskutečnit společné cvičení v dohledné době. Proto je navržené časové rozmezí stanovené až od ledna 2021, kdy by měla být situace ohledně šíření viru stabilizovaná. Následující Tabulka 12 obsahuje přehled činností v rámci realizace společného cvičení.

Tabulka 12: Přehled činností v rámci realizace společného cvičení HZS ČR a HaZZ SR

Časové rozmezí	Přehled činností
leden 2021	a) společné jednání zástupců HZS ČR a HaZZ SR o vytvoření dohody ohledně společného cvičení na mimořádnou událost typu únik nebezpečné látky do ovzduší
	b) určení pravidel společného cvičení v rámci zásahu u mimořádné události typu únik nebezpečné chemické látky do ovzduší
únor 2021	teoretická příprava příslušníků HZS ČR a HaZZ SR ve ŠVZ HZS ČR – středisko Frýdek – Místek vybranými školiteli z řad českého a slovenského sboru:
	a) nácvik první pomoci postiženým osobám
	b) manipulace s vybavením k chemickým zásahům
	c) určení priorit zásahu
	d) školení o vlastnostech nebezpečných chemických látek
e) závěrečné testování	
březen 2021	a) realizace cvičení ve ŠVZ HZS ČR – středisko Brno za přítomnosti hodnotících školitelů
	b) realizace cvičení ve výcvikovém středisku HaZZ Lešť za přítomnosti hodnotících školitelů
	c) hodnotící schůze zástupců HZS ČR a HaZZ SR
	d) zveřejnění závěrů jednání a výsledků cvičení

Zdroj: Vlastní zpracování

K výcviku ve výcvikovém zařízení HaZZ Lešť lze využít např. trenažér – cisterna s nebezpečnou látkou, který slouží k nácviku eliminace následků úniku nebezpečné látky

a bezpečnostních pravidel při vzniku této mimořádné události. Ve ŠVZ HZS ČR – středisko Brno (do jeho modernizace bylo v průběhu programového období investováno 168 629 118,- Kč), by se jednalo např. o trenažér – vlaková cisterna, který slouží pro nácvik zásahu s přítomností nebezpečné kapalné látky na železnici. K teoretické přípravě, či konání společného jednání lze využít prostory ŠVZ HZS ČR – středisko Frýdek – Místek (67).

5.3 Zhodnocení využití zdravotnických záchranářů u HZS ČR a HaZZ SR

Z rozhovorů vyplynulo, že MV SR má od ministerstva zdravotnictví SR přidělenou licenci poskytovatele záchranné zdravotní služby. Navíc obdržel každý krajský HaZZ SR v březnu 2019 sanitní automobil hasičské služby, které byly pořízeny za účelem poskytování neodkladné zdravotní pomoci osobám, jejichž zdravotní stav to vyžaduje při zásazích (ať už se jedná o zasahující příslušníky, či osoby postižené mimořádnou událostí). Cílem pořízení ambulancí je navýšit profesionalitu HaZZ, snížit ztráty na životech a chránit zdraví občanů při mimořádných událostech. Ambulance jsou vybaveny profesionální zdravotnickou, ale i hasičskou technikou, jako autonomní dýchací přístroje, termokamera atd. K užívání sanitek jsou určeni speciálně vycvičení hasiči na pozici hasič-zdravotnický záchranář, kteří jsou plně připraveni poskytnout předlékařskou první pomoc, jako zdravotní záchranář u záchranné služby (61).

Tento typ záchranářského vozu se u HZS ČR nenachází a o jeho pořízení se dle dostupných informací neuvažuje ani do budoucna a nemá ani přidělenou licenci poskytovatele záchranné zdravotní služby.

5.3.1 Návrh opatření pro HZS ČR

První pomoc u zásahů, školení ostatních příslušníků v oblasti zdravotní péče a zajišťování dostatečných zásob zdravotnického materiálu na hasičských stanicích HZS ČR mají na starosti tzv. zdravotničtí garanti, kteří mají potřebný kurz, či vzdělání k vykonávání těchto činností. Není však stanoven jednotný systém vzdělávání hasičů-zdravotníků, kteří mají u zásahů k dispozici pouze základní vybavení, které zdaleka neodpovídá vybavení ZZS. PČR a HZS ČR mají v řadách svých příslušníků tzv. First responder, což jsou osoby, nebo výjezdové skupiny, které jsou odborně způsobilé poskytnout resuscitaci, k čemuž mají k dispozici AED (automatizovaný externí defibrilátor), tedy přístroj sloužící k resuscitaci osob. First responder poskytuje první pomoc zraněným osobám před příjezdem ZZS, nebo je ke zraněné osobě posádka vyslána, pokud je jasné, že bude u zraněné osoby dříve než ZZS.

U HZS ČR však chybí jednotný systém pravidel pro školení, výcvik a systém odměňování hasičů-zdravotníků. Návrh opatření v tomto směru je zavést jednotný systém nejenom pro školení, ale také odměňování, protože v současné době chybí dostatečná motivace příslušníků k doplnění vzdělání v oblasti poskytování první pomoci.

Příslušníci HZS ČR často poskytují první pomoc při zásazích na obtížně dostupných místech, u závažných dopravních nehod, či rozsáhlých mimořádných událostí (povodeň, železniční nehoda aj.) Pro zraněného člověka hraje hlavní roli především čas a proto (hlavně na odlehlých místech) musí první pomoc často poskytovat právě příslušníci HZS ČR, kteří jsou na místě mimořádné události ještě před příjezdem ZZS ČR. V současné době sice hasiči-zdravotníci prochází kurzem neodkladné zdravotnické pomoci, je ovšem zapotřebí přidat požadavky jak na vzdělání zdravotníků, tak na jejich odměňování. I v případě tohoto opatření je nutné vyčkat s realizací, až bude situace v souvislosti s šířením nákazy COVID-19 zcela stabilní. Následující Tabulka 13 obsahuje přehled činností v rámci realizace opatření vzdělávání hasičů-zdravotníků.

Tabulka 13: Přehled činností v rámci vzdělávání hasičů-zdravotníků

Časové rozmezí	Přehled činností
říjen 2020	Stanovení jednotných požadavků na vzdělání příslušníka na pozici hasič-zdravotník:
	a) minimálně bakalářský titul v oboru zdravotnické záchranářství
	b) kurz neodkladné zdravotnické pomoci
	c) odborná stáž u ZZS ČR
listopad 2020	a) oslovení a vybrání vhodných příslušníků (přednostně s již ukončeným zdravotnickým vzděláním)
	b) realizace rozšířeného kurzu neodkladné zdravotnické pomoci ve ŠVZ HZS ČR vedeného záchranářem ze ZZS ČR
	c) uzavření smlouvy se ZZS ČR o odborné stáži pro hasiče-zdravotníky v rozsahu minimálně 5 hodin týdně po dobu dvou měsíců a započítání odborných stáží
Prosinec–leden 2020	

Zdroj: Vlastní zpracování

V souvislosti s požadavky na vzdělání a znalosti hasičů-zdravotníků by bylo zapotřebí stanovit i systém jejich odměňování. To lze vyřešit stanovením oficiální funkce hasič-zdravotník, díky které by zásahový hasič dostával k běžnému platu navíc finanční ohodnocení za tuto funkci ve formě zvláštního příplatku.

Měsíční zvláštní příplatky jsou stanoveny od 1. 1. 2019 ve výši:

- 8 000,- Kč v případě účasti na mezinárodní záchranné operaci;
- 6 900,- Kč za služební činnost instruktor potápění, letecký záchranář, lezec instruktor;
- 5 600,- Kč za služební činnost v jednotce PO;

- 5 000,- Kč za služební činnost velitel stanice HZS kraje, či velitel roty ZÚ HZS ČR;
- 4500,- Kč za služební činnost příslušníka OPIS (v tarifní třídě 4–8);
- 3800,- Kč za denní službu (90).

Zvláštní příplatek pro příslušníky, kteří jsou ve funkci hasič-zdravotník, by tak s ohledem na výši ostatních příplatků měl být stanoven v rozsahu 4 000 – 6 000 Kč za měsíc.

6 Závěr

Po rozdělení ČSFR v období mezi lety 1993–2020 došlo k zásadnímu vývoji v obou sledovaných hasičských sborech. Z postsocialistických sborů požární ochrany, se zaměřením většinou na ochranu před požáry, se tyto útvary přeměnily v jednotné moderní Hasičské záchranné sbory, kde ochrana před požáry sice dále hraje významnou roli, ale se stále nižším podílem. Je to způsobeno škálou činností moderních Hasičských záchranných sborů České i Slovenské republiky, která se neustále rozšiřuje. Do základních oblastí, které dnes oba sbory zajišťují patří zejména ochrana před požáry, likvidace následků mimořádných událostí způsobených přírodní katastrofou (např. povodeň), technologické a chemické nehody způsobené lidskou činností, řešení následků dopravních nehod, výkon státního požárního dozoru, ochrana obyvatelstva, údržba a zajištění krytů pro obyvatelstvo, požární a stavební prevence, kontrolní činnost v oblasti ochrany před požáry, provoz telefonního centra tísňového volání 112 pro celý IZS, udržování komunikační sítě pro zásah v systému IZS, organizování a zajištění mezinárodní pomoci, organizaci přeshraniční spolupráce při společném zásahu na území více států a řadu dalších.

Mezi podstatné společné změny sborů patří přístup k pozici hasiče a ostatních příslušníků. Zvyšují se nároky na jejich vzdělání a praktické dovednosti, fyzickou připravenost i vystupování. Jedná se o nárůst činností, které hasičské záchranné sbory nutí zvyšovat nároky na základní pozici, zvyšovat objem investovaného času i učiva základního výcviku. Příkladem může být zvyšující se počet hodin věnovaných výcviku zásahu na chemickou látku, kdy se běžný hasič na základní pozici učí v základním výcviku činnosti, které dříve byly určeny specialistům protichemické služby s víceletou praxí. Dříve byla většina zásahů spojena s likvidací požárů a tomu odpovídalo i vybavení a výcvik hasičů. Dnes velké požáry tvoří pouze desetinu případů, které sbory řeší. Většina zásahů je technických a tomu musí odpovídat odborná připravenost a zkušenost hasičů na všech pozicích. Příkladem vývoje je řešení dopravních nehod s vyprošťováním zraněných osob z havarovaných vozidel. Na začátku 90. let bylo velkým pokrokem, když si každý kraj pořídil jeden speciální rychlý zásahový automobil Tatra 613 ve speciálním provedení na řešení dopravních nehod se speciálně vycvičenou posádkou, která tvořila „elitu“ sboru. Byl to velký pokrok, i když z dnešního pohledu profesionálních hasičů je vybavení vozidla a vyprošťovací nástroj spíše úsměvný. Hodnota těchto vozidel byla spíše symbolická, ale určila trend dalšího vývoje. Dnes je již plnohodnotné vyprošťovací zařízení téměř na každé prvovýjezdové cisternové automobilové stříkačce (CAS) nebo rychlého zásahového automobilu (RZA). Každý

příslušník je vycvičen k vyprošťování zraněných osob po dopravní nehodě a k poskytování předlékařské péče. Rychlost vývoje byla závislá na ekonomické situaci, která určovala možnosti nákupu materiálu a pokrok ve vývoji technických prostředků.

V rámci územního uspořádání České a Slovenské republiky lze najít podobnosti i zásadní rozdíly. Slovenská republika si ponechala okresní uspořádání, kdy počet okresů je dokonce o tři vyšší než počet bývalých okresů v České republice. Česká republika dala přednost krajskému uspořádání s organizací kraje na územní odbory (kromě hl. m. Prahy), které ve většině případů kopírují členění na obce s rozšířenou působností. Rozdíly jsou i v plánech plošného pokrytí, kdy HZS ČR více využívá Jednotky sborů dobrovolných hasičů, které zřizují povinně obce, přičemž pravidla pro zřizování a například jmenování velitelů těchto jednotek řídí HZS kraje. Ten také JSDHO vede, školí a kontroluje. Vybrané JSDHO jsou zařazeny v systému IZS a pokud jsou jejich velitelé při řešení mimořádné události veliteli zásahů, mají stejné postavení jako velitel jednotky HZS ČR. Na Slovensku využívají dobrovolné jednotky mnohem méně, mají méně kvalitní vybavení i přípravu. Nejsou zařazeny ve velkém počtu a rovnoměrně v systému plošného pokrytí a tomu odpovídají i reálné dojezdové časy HaZZ SR, když ještě v roce 2014 byl maximální garantovaný dojezdový čas do některých oblastí 40 minut. V porovnání s ČR, kde je standardem již od 90. let maximální dojezdový čas 20 minut, ale dlouhodobý průměrný standard je 9 minut. Tento rozdíl způsobuje rozdílný terén obou zemí, ale také dobré využití JSDHO v ČR. Občana v nouzi zajímá, jak dlouho bude na pomoc čekat, nezajímá ho, jak bude zorganizována.

Jedním z podnětů, který měl vliv na změny ve vývoji sborů, představují zásadní mimořádné události většího rozsahu, které sbory řešily. Jednou z tragických událostí, která měla vliv na vývoj HZS ČR, byla povodeň v roce 2007 na Moravě, kde zahynulo 49 osob, škody byly odhadnuty na 62 miliard korun a byla postižena zásadní dopravní infrastruktura – silnice, mosty i železniční trati a mnoho obyvatel bylo katastrofou postiženo. Zde se jako slabina projevilo okresní uspořádání požárních útvarů, vázla pomoc postiženým oblastem, která přicházela pozdě a tam kde už bylo potřeba zahájit likvidační práce, přicházely teprve záchranné týmy. Kvalitní spojení nebylo ani mezi kooperujícími složkami, často ani mezi hasiči. Zcela selhal výstražný systém, takže v některých obcích nevěděli o blížícím se smrtelném nebezpečí (obec Troubky). Celé toto selhání systému vedlo k reorganizaci hasičských útvarů, i jiných státních orgánů a vzniku integrovaného záchranného systému.

Dále je zajímavý fakt, že v období krize, nejvíce v roce 2013 došlo k propouštění příslušníků a redukci tabulkových základních platů, což mělo za následek odchod zkušených příslušníků. V následujících letech, kdy nastalo období ekonomického vzestupu, však došlo

k opětovnému nabírání uchazečů o práci u HZS ČR, ti jsou však bez potřebné praxe. Takže v období krize, kdy se vláda snažila o koncepční škrty, se tyto škrty projevíly ve finále jako drahé řešení, protože přinesly negativní důsledky pro kvalitu poskytovaných služeb, propouštění a odchody kvalifikovaných příslušníků, do kterých bylo investováno. Ihned po navýšení prostředků se přistoupilo k opětovnému obnovení tabulkových míst, ale příslušníci, kteří sbor opustili, se již nevrátili.

Hasičské záchranné sbory (nejenom) v ČR a SR se aktuálně potýkají s úplně novou mimořádnou situací, kterou je Koronavirus SARS-CoV-2 šířící nákazu COVID-19. V ČR je pro boj s Koronavirem aktuálně nasazeno 70 příslušníků ze ZÚ HZS ČR, aby nedošlo k ohrožení akceschopnosti HZS krajů, které se musí věnovat běžným zásahům. Do výčtu činností, které sbory nově řeší (a na které jsou kvalitně připraveny) v souvislosti s šířící se nákazou patří například dekontaminace zdravotnických záchranářů po ošetření pacienta s podezřením na nákazu, vykládání, třídění a distribuce potřebného materiálu (zdravotnický materiál, roušky, respirátory) z letadel, evakuace občanů uvízlých na zahraničních letištích v důsledku karanténních nařízení aj.

Výzvou a tématem do budoucnosti pro oba sbory je ochrana před terorismem. Již v současné době je posilována schopnost obou sborů reagovat na tento druh nebezpečí. Navazuje na dlouhodobý trend vzrůstající důležitosti chemické služby u HZS ČR i HaZZ SR, která je posilována personálně i materiálně.

V personální oblasti je nutné zmínit, že společný stát Čechů a Slováků zanechal v lidech, kteří v hasičských sborech působí, hluboké stopy, které oba sbory spojují a dávají jim podobné obrysy. Nadstandardní, dnes již mezinárodní, spolupráce posiluje společný původ obou sborů. Vzájemná a časná výměna pracovních skupin a zkušeností zajišťuje další ovlivňování obou sborů.

7 Seznam použitých zdrojů

- (1) COCHLAR, Marek. *Hasičský záchranný sbor ČR bude lépe připraven na změny klimatu*. Časopis 112 [online]. 2018, XVII (1/2018), s. 10. - 13. [cit. 2019-09-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xvii-cislo-1-2018.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>.
- (2) COCHLAR, Marek. *HZS ČR v roce 2018 zvýšil připravenost k řešení a řízení rizik způsobených změnou klimatu*. Časopis 112 [online]. Hasičský záchranný sbor České republiky, XVIII (2/2019), s. 20–23 [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xviii-cislo-2-2019.aspx?q=Y2hudW09OQ%3D%3D>.
- (3) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Česká republika v číslech - 2018: Krajské srovnání v roce 2017*. 2018. ISBN 978-80-250-2869-8.
- (4) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Krajský správa ČSÚ v hl. m. Praze: Obyvatelstvo. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xa/obytelstvo-xa>.
- (5) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistiky: Obyvatelstvo* [online]. [cit. 2019-10-29]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obytelstvo_lide.
- (6) DLUBALOVÁ, Klára. První úspěch při vyjednávání o rozpočtu Ministerstva vnitra: Vyjednali jsme téměř půl miliardy korun navíc pro hasiče. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2019, 13. 8. 2019 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/prvni-uspech-pri-vyjednavani-o-rozpocetu-ministerstva-vnitra-vyjednali-jsme-temer-pul-miliardy-korun-navic-pro-hasice.aspx>.
- (7) DOBIÁŠ, Viliam Dobiáš. *Hromadné nešťastia a triedenia ranených*. Via Practica. 2006, roč. 3 (1), 41–43. ISSN 1336-4790.
- (8) RADA EVROPSKÉ UNIE. *Evropská unie: Fakta a čísla*. Lucembursko: Úřad pro publikace Evropské unie, 2017. ISBN 978-92-824-5974-4.
- (9) FARKASOVÁ, Zuzana. *Hasičské slávnosti Litoměřice 2017*. Hasiči – Spravodajca protipožiarnej ochrany a záchranej služby. Slovenská republika: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Prezídium Hasičského a záchranného zboru, 2017, XLVIII. (1 a 2), 74–77. ISSN 1335–9975.
- (10) GŘ HZS ČR a PREZÍDIUM HAZZ SR. *Metodické pokyny pro spolupráci jednotek požární ochrany České republiky a Hasičského a záchranného sboru a hasičských*

- jednotek Slovenské republiky při vzájemné pomoci při zdolávání mimořádných událostí.*
Bratislava – Praha, 2012.
- (11) GULAŠIOVÁ, Lenka. *Křest ostrým nasazením při povodních.* IOP pod lupou [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Odbor řízení operačních programů, srpen 2013 (3), s. 6–9 [cit. 2019-09-17]. Dostupné z: http://dotaceu.cz/getmedia/1b9eaea3-ed17-4e95-83c4-16298dab7d5a/IOP_cislo-3_srpen-2013.pdf?ext=.pdf.
- (12) HANUŠKA, Zdeněk. *Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany.* 3. vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 2006. ISBN 80-86634-02-9.
- (13) HASIČSKÝ A ZÁCHRANNÝ ZBOR SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Rozkaz prezidenta Hasičského a záchranného zboru o vydání Etického kódexu příslušníka Hasičského a záchranného zboru: Zbierka interných predpisov prezídia hasičského a záchranného zboru.* 2017, ročník 2017, číslo 9.
- (14) HASIČSKÝ A ZÁCHRANNÝ ZBOR SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Správa o činnosti HaZZ za rok 2018.* 2018.
- (15) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Generální ředitel odpovídá: Téma nošení bradky, výstrojní součásti, kariérní postup nebo dotace na požární sport.* [online]. 2016 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/generalni-reditel-odpovida.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>.
- (16) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Jednotky požární ochrany* [online]. [cit. 2019-08-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>.
- (17) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *MV-generální ředitelství HZS ČR* [online]. [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/mv-generalni-reditelstvi-hzs-cr.aspx>.
- (18) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Dotace a granty: Investiční dotace pro JSDH obcí* [online]. [cit. 2019-08-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/jednotky-pozarni-ochrany-dotace-a-granty.aspx>.
- (19) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrovaný záchranný systém* [online]. 26. 6. 2009 [cit. 2019-07-01]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>.

- (20) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Projekty spolufinancované ze strukturálních fondů EU: Programové období 2014–2020* [online]. [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/projekty-spolufinancovane-ze-strukturalnich-fondu-eu.aspx>
- (21) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Projekty spolufinancované ze strukturálních fondů EU: Modernizace Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky – středisko Brno* [online]. [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/projekty-spolufinancovane-ze-strukturalnich-fondu-eu.aspx>.
- (22) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Projekty spolufinancované ze strukturálních fondů EU: Modernizace Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky – středisko Zbiroh* [online]. [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/projekty-spolufinancovane-ze-strukturalnich-fondu-eu.aspx>.
- (23) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Projekty spolufinancované ze strukturálních fondů EU: Projekt Zvýšení připravenosti Hasičského záchranného sboru České republiky k řešení a řízení rizik způsobených změnou klimatu* [online]. [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zvyseni-pripravenosti-hzs-cr-k-reseni-a-rizeni-rizik-zpusobenych-zmenou-klimatu.aspx>.
- (24) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Předpisy: Oblast požární ochrany* [online]. [cit. 2019-08-26]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-predpisy-predpisy.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>.
- (25) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Sekce ekonomiky Generálního ředitelství HZS ČR* [online]. [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/sekce-ekonomiky-generalniho-reditelstvi-hzs-cr.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>.
- (26) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY *Záchranný útvar HZS ČR: Organizace* [online]. [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/organizace-organizace.aspx>.
- (27) HAVLÍKOVÁ, Eva. *Integrovaný záchranný systém*. Národní portál zdravotní [online]. 28. 3. 2016 [cit. 2019-07-01]. Dostupné z: https://www.npz.sk/sites/npz/Stranky/NpzArticles/2013_06/System_IZS.aspx?did=6&sid=70&tuid=0&page=full&.

- (28) HENDRYCH, Adam. *Výměna česko slovenských zkušeností v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení*. Časopis 112. 2019, XVIII (1/2019), s. 21. - 22.
- (29) HRONEC, Štefan a KOLEKTIV. *Z histórie profesionálneho hasičstva na Slovensku*. Bratislava: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Prezídium Hasičského záchranného zboru, 2008. ISBN 978-80-89051-09-0.
- (30) HRONEC, Štefan. *Hasičský a záchranný zbor*. Rok vydání: neuvedeno. Slovenská republika: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. ISBN 80-89051-04-9.
- (31) HZS PRAHA. *Hasičské stanice a oblasti pro zpracování DZP a PCO* [online]. [cit. 2020-03-02]. Dostupné z:
<https://hzspraha.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=c5c25d20a6b6469d9892f0a1a768621f>.
- (32) CHROMEK, Ivan a Eva MRAČKOVÁ. *Postavenie a úlohy dobrovoľných hasičských jednotiek v integrovanom záchrannom systéme*. Spektrum. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2018, 18 (1/2018), str. 14–19. ISSN 1804-1639.
- (33) CHVOJKOVÁ, Libuše a ZAORALOVÁ Nicole. *Dosavadní zákony neposkytovaly právní podporu všem činnostem, které hasiči za posledních 15 let vykonávali*. Časopis 112 [online]. GŘ HZS ČR, 2017, 1/XVI (1/2017), s. 4–7 [cit. 2019-09-18]. Dostupné z:
<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xvi-cislo-1-2017.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>.
- (34) INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM. *Modernizace Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky – středisko Zbiroh* [online]. [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: [https://irop.mmr.cz/cs/Projekty/06-1-Konkurenceschopne,-dostupne-a-bezpecne-region/Modernizace-Skolniho-a-vycvikoveho-zarizeni-Ha-\(1\)](https://irop.mmr.cz/cs/Projekty/06-1-Konkurenceschopne,-dostupne-a-bezpecne-region/Modernizace-Skolniho-a-vycvikoveho-zarizeni-Ha-(1)).
- (35) INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM. *Modernizace Školního a výcvikového zařízení Hasičského záchranného sboru České republiky – středisko Brno* [online]. [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: <https://www.irop.mmr.cz/cs/Projekty/06-1-Konkurenceschopne,-dostupne-a-bezpecne-region/Modernizace-Skolniho-a-vycvikoveho-zarizeni-Hasics>.
- (36) KAMASOVÁ, Marta. *Príspevky k dejinám požiarnej ochrany v okrese Veľký Krtíš*. Praha: Tisková, editační a propagační služba, 1991. ISBN 80-7065-049-4
- (37) KARDA, Ladislav. *Vývoj právní úpravy požární ochrany v Čechách: Příspěvek z konference Červený kohout ve dnech 31. 3. – 1. 4. 2009* [online]. s. 1. - 9. [cit. 2019-07-01]. Dostupné z:
<http://cervenykohout.eu/cs/content/sendFile/name/d2cba471c5f54ad21d4adca2a0135fa9>.

- (38) KOLEKTIV AUTORŮ HZS ČR. *Katalog stanic Hasičského záchranného sboru České republiky*. Praha: GŘ HZS ČR, 2019. ISBN 978-80-7616-024-8.
- (39) KOLEKTIV AUTORŮ HZS ČR. *10 let Záchraného útvaru HZS ČR*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-019-4.
- (40) KRACÍKOVÁ, Vladimíra. *Mezinárodní veletrh PYROS letos představí hasičskou techniku spolufinancovanou z projektu na zvýšení připravenosti HZS ČR na změny klimatu*. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. 27. 5. 2019 [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/mezinarodni-veletrh-pyros-letos-predstavi-hasicskou-techniku-spolufinancovanou-z-projektu-na-zvyseni-pripravenosti-hzs-cr-na-zmeny-klimatu.aspx>.
- (41) KROUPA, Miroslav. *Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2004.
- (42) LIBERECKÉ ZPRÁVY. *V Libereckém kraji hrozí, že hasiči budou muset omezit činnost* [online]. Jablonec n.N.: Spotlight Media, 2019, 23. 07. 2019 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.libereckezpravy.cz/v-libereckem-kraji-hrozi-ze-hasici-budou-muset-omezit-cinnost-nedostatek-penez/>.
- (43) MAJEROVÁ, Věra a Emerich MAJER. *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství část I*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006. ISBN: 80-213-0507-X.
- (44) MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY. *Resortní rozpočet: Základní ukazatele státního rozpočtu v kapitole Ministerstvo obrany ČR v letech 1993–2019* [online]. [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/finance-a-zakazky/resortni-rozpocet/resortni-rozpocet-5146/>.
- (45) MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrovaný regionální operační program 2014-2020: STRATEGIE „3I“ = infrastructure, inhabitants, institutions čili infrastruktura, lidé, instituce*. Dotace EU [online]. [cit. 2019-09-10]. Dostupné z: http://www.dotaceeu.cz/getmedia/ed67a0e3-4b72-4fe3-a1f6-91d18f9018c5/SC_IROP_brozura.pdf.
- (46) MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce vzdělávání hasičského záchranného sboru České republiky na roky 2016–2021*. Praha: Generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky, 2016. Čj. MV – 158426–2/PO – PVP – 2016.

- (47) MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: Modul I*. Praha: Generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.
- (48) MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Hasičský záchranný sbor České republiky*. Praha: Generální ředitelství HZS ČR, 2018. ISBN 978-80-8744-63-1.
- (49) MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Spolupráce mezi českými a slovenskými hasiči nezná státní hranic*. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Generální ředitelství HZS ČR, 12. 4. 2016 [cit. 2019-07-02]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/spoluprace-mezi-ceskymi-a-slovenskymi-hasici-neznatni-hranic.aspx>.
- (50) MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY – GŘ HZS ČR. *Hasiči a záchranáři na přelomu tisíciletí: Stručný průřez historií hasičů v českých zemích*. Česká republika, 2001. ISBN 80-86284-15-8.
- (51) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Budovanie modulu leteckého hasenia požiarov s využitím helikoptér*. Projekty ministerstva vnútra SR 2014–2020: OP Kvalita životného prostredia [online]. [cit. 2019-09-25]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?Modul-leteckeho-hasenia-poziarov>.
- (52) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. ETC – Dočasný núdzový tábor. Projekty ministerstva vnútra SR 2014–2020: OP Kvalita životného prostredia [online]. [cit. 2019-09-25]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?etc-docasny-nudzovy-tabor>.
- (53) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *GFFF-V – Pozemné hasenie lesných požiarov s využitím vozidiel*. Projekty ministerstva vnútra SR 2014–2020: OP Kvalita životného prostredia [online]. [cit. 2019-09-25]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?projekt-GFFF-V-pozemne-hasenie-lesnych-poziarov>.
- (54) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hospodárenie a financie: Dotácie podľa zákona č. 526/2010 Z. z.* [online]. [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?dotacie-1>.
- (55) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranáři: Bezpečnostný systém* [online]. [cit. 2019-08-20]. Dostupné z: https://www.minv.sk/?Bezpecnostny_system.

- (56) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Dočasný núdzový tábor (ETC) na Záchranej brigáde HaZZ v Malackách* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: https://www.minv.sk/?fotogalerie_HaZZ&galeria=docasny-nudzovy-tabor-etc-na-zachrannej-brigade-hazz-v-malackach.
- (57) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Hasičský a záchranný zbor.* [online]. [cit. 2019-07-10]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?hasicky-a-zachranny-zbor>.
- (58) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Hasičský a záchranný zbor má prvý dron* [online]. 29. 04. 2019 [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy-3&sprava=hasicky-a-zachranny-zbor-ma-prvy-dron>.
- (59) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Platné právne predpisy na úseku ochrany pred požiarmi* [online]. [cit. 2019-08-26]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?platne-pravne-predpisy-na-useku-ochrany-pred-poziarimi>.
- (60) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Požiarnotechnický a expertízny ústav MVSR* [online]. [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: https://www.minv.sk/?home_PTEU.
- (61) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Slávnostné odovzdávanie nových sanitných automobilov HaZZ* [online]. 25. 03. 2019 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy-3&sprava=slavnostne-odovzdavanie-novych-sanitnych-automobilov-hazz>.
- (62) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Stredná škola požiarnej ochrany v Žiline* [online]. [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?uvodna-stranka-sspo-zilina>.
- (63) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Legislatíva v HaZZ. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2019-07-01]. Dostupné z: http://www.minv.sk/?HaZZ_legislativa.
- (64) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Vďaka podpore z EÚ dostal Hasičský a záchranný zbor nové vozidlá 6x6.* Informačný servis – Tlačové správy [online]. Slovenská republika, 2019, 02. 05. 2019 [cit. 2019-09-25]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?tlacove-spravy-3&sprava=vdaka-podpore-z-eu-dostal-hasicky-a-zachranny-zbor-nove-vozidla-6x6>.

- (65) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Vedenie Hasičského a záchranného zboru: Prezident Hasičského a záchranného zboru.* [online]. [cit. 2019-07-01]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?vedenie-hasickeho-a-zachranneho-zboru>.
- (66) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Záchranné brigády Hasičského a záchranného zboru* [online]. [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?zachranne-brigady-hazz>.
- (67) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Zariadenia HaZZ: Výcvikové trenážery* [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: https://www.minv.sk/?vycvikove_trenazery.
- (68) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Hasiči a záchranári: Zmeny v zákone o ochrane pred požiarmi* [online]. 02. 09. 2015 [cit. 2019-07-10]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=zmeny-v-zakone-o-ochrane-pred-poziami>.
- (69) MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Tlačová správa: *Dočasný núdzový tábor (ETC – Emergency Temporary Camp) na Záchrannej brigáde HaZZ v Malackách.* Tlačové správy [online]. 31. 05. 2018 [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy-3&sprava=docasny-nudzovy-tabor-etc-emergency-temporary-camp-na-zachrannej-brigade-hazz-v-malackach>.
- (70) MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní politika* [online]. [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/index.html.
- (71) MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Kolektiv autorů. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015.* Praha, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.
- (72) MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Riziká: Investičná priorita 1 Prioritnej osi 2: 2.1 Podpora investícií na prispôsobovanie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov.* Operačný program kvalita životného prostredia [online]. [cit. 2019-09-24]. Dostupné z: <https://www.op-kzp.sk/rizika/>.
- (73) MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Operačný program Kvalita životného prostredia na obdobie 2014–2020.* 2014.
- (74) MONITOR. *Státní monitor. Kapitola: Ministerstvo vnitra* [online]. 2019 [cit. 2019-08-21]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2019/statni-rozpocet/kapitola/314#prehled>.

- (75) Nařízení vlády č. 304/2018 Sb. *Nařízení vlády, kterým se stanoví stupnice základních tarifů pro příslušníky bezpečnostních sborů* [online]. [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-304>.
- (76) POVAŽAN, Vladimír a Jaroslav KOZÁK. *Hasičské vyznamenania na Slovensku 1922-1951*. Vydavateľstvo Kozák – Press, 2018. ISBN 978-80-89360-20-8.
- (77) POŽÁRY. CZ. *Koncepcia plošného rozmiestnenia síl a prostriedkov HaZZ a obecných hasičských zborov* [online]. 09.03.2008 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/9669-koncepcia-plosneho-rozmiestnenia-sil-a-prostriedkov-hazz-a-obecnych-hasicckych-zborov/>.
- (78) POZARY.CZ. *Šestikolové Toyoty pro slovenské hasiče vyrobili v THT, speciál uveze v odnímatelné nástavbě dva tisíce litrů vody* [online]. 19.05.2019 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/210878-sestikolove-toyoty-pro-slovenske-hasice-vyrobili-v-tht-special-uveze-v-odnimatelne-nastavbe-dva-tisice-litru-vody/>.
- (79) ROZPOČET. SK. *Ministerstvo vnútra SR: Detailný rozpočet v roku 2019* [online]. [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <http://www.rozpocet.sk/web/#/rozpocet/VS/kapitoly/0/kapitola/12/detail/f/2019/DEBT/FNC>.
- (80) SLOVENSKÁ REPUBLIKA. *Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky: Návrh – medzirezortné pripomienkové konanie 31.8. –14.9.2017*. Bratislava, 2017.
- (81) SLOVENSKÁ REPUBLIKA. *Návrh záverečného účtu za rok 2018: Kapitola č. 12 - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky*. In: 2019, ročník 2018, KM-OPVA-2019-004169.
- (82) SME. SK. *Hasiči dostanú vybavenie na letecké hasenie požiarov*. PETIT PRESS, a. s. [online]. 29. 10. 2018 [cit. 2019-09-25]. Dostupné z: <https://domov.sme.sk/c/20948703/hasici-dostanu-vybavenie-na-letecke-hasenie-poziarov.html>.
- (83) STATDAT.SK. *Hustota obyvateľstva – SR, oblasti, kraje, okresy, mesto, vidiek* [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <http://statdat.statistics.sk>.
- (84) SOUKUPOVÁ, Eva. *Interview with the General Director of the Fire Rescue Service of the Czech Republic*. Czech Defence Industry & Security Review: The Media Platform of the Defence and Security Industry Association of the Czech Republic. Military System Line, 2018, (1/2018), s. 18–23. ISSN 1802-4300.

- (85) ŠENOVSKÝ Michail, HANUŠKA Zdeněk. *Organizace požární ochrany a integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 2006. ISBN: 80-86634-03-5.
- (86) ŠIMÁK, Ladislav. *Krizový manažment vo verejnej správe*. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta Špeciálneho inžinierstva, 2004. ISBN 80-88829-13-5.
- (87) ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Stav obyvateľstva v SR k 30. júnu 2019* [online]. 24.10.2019 [cit. 2019-10-29]. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk>.
- (88) ÚŘAD VLÁDY SLOVESKEJ REPUBLIKY. *Budovanie modulu leteckého hasenia požiarov s využitím helikoptér: Stručný popis projektu*. Partnerská dohoda [online]. [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <https://www.eufondy.sk/budovanie-modulu-leteckeho-hasenia-poziarov-s-vyuzitim-helikopter>.
- (89) VANĚK, Miroslav, Lenka KRÁTKÁ a KOLEKTIV. *Příběhy neobyčejných profesí: Česká společnost v období tzv. normalizace a transformace*. Praha: Univerzita Karlova, 2015. ISBN 978-246-2828-8.
- (90) VAVERA, František. *Zvláštní příplatek u HZS ČR*. Časopis 112. 2019, XVIII (1/2019), s. 1. - 4.
- (91) VÁCVAL, Juraj. *Budovanie špecializovaných záchranných modulov HaZZ prostredníctvom fondov EÚ*. Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky – Oddelenie rozvojových projektov. 2015 [cit. 2019-09-24].
- (92) VILÁŠEK, Josef. *Krizové řízení*. Univerzita Karlova v Praze. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1723-7.
- (93) Vyhláška ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 611/2006 Z. z., o hasičských jednotkách.
- (94) Zákon České republiky č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (zákon o integrovaném záchranném systému).
- (95) Zákon České republiky č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru).
- (96) Zákon České republiky č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.
- (97) Zákon Slovenské republiky č. 315/2001 Z. z., o Hasičskom a záchrannom zbore.
- (98) Zákon Slovenské republiky č. 129/2002 Z. z., o integrovanom záchrannom systéme.
- (99) Zákon Slovenské republiky č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi.

- (100) ZAORALOVÁ, Nicole. *Pyromeeing 2019 letos o změnách klimatu*. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. 16. 5. 2019 [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pyromeeing-2019-letos-o-zmenach-klimatu.aspx>.
- (101) ŽŮRKOVÁ, Klára a KOLEKTIV. *Statistická ročenka 2018: Příloha časopisu 112 číslo 3/2019*. Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2019.
- (102) NEDĚLNÍKOVÁ, Hana a KOLEKTIV. *Statistická ročenka 2019: přílohu časopisu 112 číslo 3/2020*. Ministerstvo vnitra-generální ředitelství HZS ČR, 2020.

8 Přílohy

Příloha 1: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 1	I
Příloha 2: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 2	I
Příloha 3: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 3	I
Příloha 4: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 4	II
Příloha 5: Právní předpisy upravující požární ochranu České republiky	II
Příloha 6: Právní předpisy upravující požární ochranu Slovenské republiky	III
Příloha 7: Terminologický slovník	III
Příloha 8: Seznam ORP dotčených mimořádnými událostmi ze změny klimatu a haváriemi, 1. část	IV
Příloha 9: Seznam ORP dotčených mimořádnými událostmi ze změny klimatu a haváriemi, 2. část	V
Příloha 10: Seznam ORP dotčených mimořádnými událostmi ze změny klimatu a haváriemi, 3. část	VI
Příloha 11: Speciální automobilový žebřík s kloubovým ramenem a pracovním košem.....	VI
Příloha 12: Cisternová automobilová stříkačka (velkokapacitní).....	VII
Příloha 13: Pásové vozidlo	VII
Příloha 14: Technický kontejner pro nouzové zastřešení obytných budov	VIII
Příloha 15: Dočasný nouzový tábor.....	VIII
Příloha 16: Speciální záchranářské vozidlo Toyota.....	IX
Příloha 17: Rozmístění hasičských stanic HZS hl. m. Prahy.....	IX

Příloha 1: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 1

Číslo otázky	Otázka
1.	Jakým způsobem byly v období 2014 - 2028 financovány Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí?
2.	Jaký je výhled do budoucnosti využití JSDHO v systému plošného pokrytí?
3.	S jakým problémem se dnes JSDHO nejčastěji setkávají?
4.	Jakým způsobem přispívá HZS ČR k řešení tohoto problému?
5.	Jaké zásadní mimořádné události dle vašeho názoru ovlivnily vývoj HZS ČR?
6.	Jakou konkrétní mimořádnou události (či události) byste v této souvislosti rád zmínil?
7.	Jaký průběh měly povodně v roce 1997 a proč byly pro vývoj HZS ČR zásadní?
8.	Jak se zmíněná reorganizace HZS ČR projevila při následujících povodních v roce 2002?
9.	Jak hodnotíte význam Záchraného útvaru pro HZS ČR?
10.	Jaký byl průběh převodu záchraného útvaru od ministerstva obrany k ministerstvu vnitra?
11.	Hodnotíte dnes (s ohledem na těžké začátky) činnost ZÚ HZS ČR jako přínosnou, či nikoliv?
12.	Uveďte prosím příklad zásahu většího rozsahu, kterého se ZÚ v posledních letech účastnil.
13.	Na jaké úrovni je podle vás spolupráce mezi HZS ČR a HaZZ SR?
14.	Jaké faktory mají vliv na fungující spolupráci mezi HZS ČR a HaZZ SR?

Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha 2: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 2

Číslo otázky	Otázka
1.	Jaký význam má z vašeho pohledu vnitřní vzdělávání v HZS ČR?
2.	Jakým způsobem reaguje vnitřní vzdělávací systém HZS ČR na rozrůstající se portfolio zásahových činností?
3.	Z jakého důvodu je v současné době HZS ČR neúspěšný v oblasti získávání nových uchazečů o práci?
4.	Jakým způsobem probíhá vnitřní vzdělávání příslušníků HZS ČR?
5.	Jakým způsobem motivujete k prohlubování jejich teoretických a praktických dovedností?
6.	Za jak dlouho se z nového příslušníka stane samostatný člen zásahového družstva?
7.	Jak byste charakterizoval strukturu financování HZS ČR v letech 2014 – 2018. Jaké jsou základní tendence?
8.	Je tedy, dle Vašich předchozích slov, HZS ČR dostatečně finančně zabezpečen?
9.	Jaké jsou aktuálně největší problémy s financováním HZS ČR?
10.	Z jakého důvodu došlo k tak značnému navýšení finančních prostředků určených pro HZS ČR?
11.	Jakou pozici má Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy v krajském uspořádání HZS ČR?

Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha 3: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 3

Číslo otázky	Otázka
1.	Jakým způsobem byly v období 2014–2018 financovány Dobrovolné hasičské sbory obcí?
2.	Jaká technika byla DHZO v uplynulých letech pořízena?
3.	Jaké zásadní mimořádné události dle vašeho názoru ovlivnily vývoj HaZZ SR?
4.	Jakou konkrétní mimořádnou události (či události) byste v této souvislosti rád zmínil?
5.	Jaký měla výše uvedená tragická mimořádná událost vliv na další fungování HaZZ SR?
6.	Jak hodnotíte význam Záchraných brigád pro HaZZ SR?
7.	Jak došlo ke vzniku záchraných brigád HaZZ SR?
8.	Popište prosím ve zkratce fungování Záchraných brigád HaZZ SR.
9.	Na jaké úrovni je podle vás spolupráce mezi HZS ČR a HaZZ SR?

Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha 4: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 4

Číslo otázky	Otázka
1.	Jak byste charakterizoval strukturu financování HaZZ SR v letech 2014 – 2018. Jaké jsou základní tendence?
2.	Které projekty jsou v současné době financovány z prostředků EU?
3.	O jakých konkrétních projektech lze mluvit v souvislosti s finanční podporou ministerstva vnitra SR?
4.	Jaký význam má z vašeho pohledu vnitřní vzdělávání v HaZZ SR?
5.	Jakým způsobem probíhá vnitřní vzdělávání příslušníků HaZZ SR ve výcvikovém centru Lešť?
6.	Jak se mohou budoucí zájemci o zaměstnání u HaZZ SR připravit na výkon tohoto povolání?
7.	Jakou pozici má Hasičský a záchranný útvar hl. m. Bratislavy v krajském uspořádání HaZZ SR?

Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha 5: Právní předpisy upravující požární ochranu České republiky

Základní právní předpisy PO ČR
Ústava České republiky č. 1/1993 Sb.
Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení
Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému
Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně
Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky
Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
Další právní předpisy
Nářízení vlády č. 34/1986 Sb., o jednorázovém mimořádném odškodnění osob za poškození zdraví při plnění úkolů požární ochrany
Nářízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně
Vyhláška MV č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru
Vyhláška MV č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany
Vyhláška MV č. 69/2014 Sb., o technických podmínkách prostředků požární ochrany
Vyhláška MV č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky
Vyhláška MV č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb

Zdroj: vlastní zpracování dle (24)

Příloha 6: Právní předpisy upravující požární ochranu Slovenské republiky

Základní právní předpisy PO ČR
Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb.
Ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky
Zákon č. 129/2002 Z. z., o integrovanom záchrannom systéme
Zákon č. 314/2002 Z. z., o ochrane pred požiarmi
Zákon č. 315/2001 Z. z., o hasičskom záchrannom zbere
Další právní předpisy
Vyhláška MV SR č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii
Vyhláška MV SR č. 94/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb
Vyhláška MV SR č. 96/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú zásady protipožiarnej bezpečnosti pri manipulácii a skladovaní horľavých kvapalín, ťažkých vykurovacích olejov a rastlinných a živočíšnych tukov a olejov
Vyhláška MV SR č. 124/2000 Z.z., ktorou sa ustanovujú zásady požiarnej bezpečnosti pri činnostiach s horľavými plynmi a horenie podporujúcimi plynmi
Vyhláška MV SR č. 142/2004 Z.z. o protipožiarnej bezpečnosti pri výstavbe a pri užívaní prevádzkárne a iných priestorov, v ktorých sa vykonáva povrchová úprava výrobkov náterovými látkami
Vyhláška MV SR č. 258/2007 Z.z. o požiadavkách na protipožiarnu bezpečnosť pri skladovaní, ukladaní a pri manipulácii s tuhými horľavými látkami
Vyhláška MV SR č. 169/2006 Z.z. o konkrétnych vlastnostiach stabilného hasiaceho zariadenia a polostabilného hasiaceho zariadenia a o podmienkach ich prevádzkovania a zabezpečenia ich pravidelnej kontroly
Vyhláška MV SR č. 478/2008 Z.z. o vlastnostiach, konkrétnych podmienkach prevádzkovania a zabezpečenia pravidelnej kontroly požiarneho uzáveru
Vyhláška MV SR č. 605/2007 Z.z. o vykonávaní kontroly protipožiarnej bezpečnosti elektrického zariadenia
Vyhláška MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov
Vyhláška MV SR č. 719/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú vlastnosti, podmienky prevádzkovania a zabezpečenia pravidelnej kontroly prenosných hasiacich prístrojov a pojazdných hasiacich prístrojov
Vyhláška MV SR č. 726/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú vlastnosti elektrickej požiarnej signalizácie, podmienky jej prevádzkovania a zabezpečenia jej pravidelnej kontroly

Zdroj: vlastní zpracování dle (59)

Příloha 7: Terminologický slovník

Mimořádná událost – újma zapříčiněná lidskou činností, nebo přírodními vlivy a havárie ohrožující lidské životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí, u nichž je zapotřebí provést záchranné a likvidační práce (94).

Záchranné práce – činnosti směřující k odvrácení, či zmírnění nebezpečí, které vzniklo při mimořádné události, jedná se především o ohrožení lidského života, zdraví, majetku, nebo životního prostředí (94).

Likvidační práce – činnosti vedoucí k odstranění škod, které způsobila mimořádná událost (94).

Ochrana obyvatelstva – ochranou obyvatelstva se rozumí především činnosti spojené s varováním, evakuací, ukrytím a nouzovým přežitím obyvatelstva (94).

Věcná pomoc – zprostředkování věcných prostředků při záchranných a likvidačních pracích, nebo při přípravě na ně (94).

Osobní pomoc – aktivita spojená s vykonáváním záchranných a likvidačních prací, či při přípravě na ně (94).

Příloha 8: Seznam ORP dotčených mimořádnými událostmi ze změny klimatu a haváriemi, 1. část

Seznam obcí s rozšířenou působností (ORP), jejichž správní území je dotčené zvýšenými riziky z mimořádných událostí, způsobených změnou klimatu a haváriemi nebezpečných látek				
Název ORP	Sucho	Orkány a větrné smrště	Sněhové srážky, masivní námrazy	Havárie nebezpečných látek
Benešov	X			X
Beroun	X			X
Brandýs nad Labem - Stará Boleslav	X			X
Český Brod	X			
Černošice	X			
Kladno	X			X
Kolín	X			X
Kutná Hora	X			
Lysá nad Labem	X			
Mělník	X			
Mladá Boleslav	X			X
Mnichovo Hradiště	X			
Nymburk	X			
Poděbrady	X			
Příbram	X	X	X	
Rakovník	X			
Říčany	X			X
České Budějovice	X		X	X
Písek	X		X	X
Tábor	X		X	X
Týn nad Vltavou				X
Strakonice		X	X	X
Český Krumlov		X	X	
Prachatice		X	X	X
Nepomuk	X	X	X	
Pízeň				X
Rokycany	X		X	
Sušice			X	X
Klatovy		X	X	X
Domažlice		X	X	X
Tachov	X	X	X	X
Cheb	X	X	X	X
Karlovy Vary	X	X	X	X
Ostrov	X	X	X	
Sokolov	X	X	X	X
Děčín	X		X	X
Chomutov	X	X	X	X
Kadaň	X	X	X	
Litoměřice	X			X
Litvínov	X	X	X	X
Most	X			X

Zdroj: (45)

Příloha 9: Seznam ORP dotčených mimořádnými událostmi ze změny klimatu a haváriemi, 2. část

Seznam obcí s rozšířenou působností (ORP), jejichž správní území je dotčené zvýšenými riziky z mimořádných událostí, způsobených změnou klimatu a haváriemi nebezpečných látek				
Název ORP	Sucho	Orkány a větrné smrště	Sněhové srážky, masivní námrazy	Havárie nebezpečných látek
Teplice	X	X	X	
Ústí nad Labem	X		X	
Žatec	X			X
Liberec		X	X	X
Semily	X	X	X	X
Česká Lípa	X		X	X
Jablonec nad Nisou			X	
Dobruška	X		X	
Hradec Králové	X			X
Jaroměř	X			
Jičín	X		X	X
Náchod	X		X	
Trutnov		X	X	X
Rychnov n. Kněžnou	X	X	X	X
Hlinsko	X	X	X	
Chrudim	X	X	X	
Lanškroun	X	X	X	
Litomyšl	X	X	X	
Moravská Třebová	X		X	
Pardubice	X			X
Polička	X	X	X	
Svitavy	X			
Ústí nad Orlicí			X	
Vysoké Mýto	X			
Bystřice nad Pernštejnem	X	X	X	
Havlíčkův Brod	X	X	X	X
Chotěboř	X	X	X	
Jihlava	X	X		X
Žďár nad Sázavou		X	X	X
Pelhřimov	X		X	
Světlá nad Sázavou	X		X	
Třebíč	X			X
Velké Meziříčí	X			
Blansko	X			
Brno	X			X
Břeclav	X			
Bučovice	X			
Hodonín	X			
Hustopeče	X			
Kyjov	X			
Mikulov	X			
Rosice	X			

Zdroj: (45)

Příloha 10: Seznam ORP dotčených mimořádnými událostmi ze změny klimatu a haváriemi, 3. část

Seznam obcí s rozšířenou působností (ORP), jejichž správní území je dotčené zvýšenými riziky z mimořádných událostí, způsobených změnou klimatu a haváriemi nebezpečných látek				
Název ORP	Sucho	Orkány a větrné smrště	Sněhové srážky, masivní námrazy	Havárie nebezpečných látek
Slavkov u Brna	X			
Tišnov	X			
Vyškov	X			
Znojmo	X			
Jeseník		X	X	
Konice	X			
Olomouc	X			X
Prostějov	X			X
Přerov	X			X
Šternberk	X		X	
Šumperk	X	X	X	
Uničov	X		X	
Zábřeh	X	X	X	
Bystřice pod Hostýnem	X		X	
Holešov	X		X	
Kroměříž	X			
Uherské Hradiště	X			
Vsetín		X	X	X
Zlín	X		X	
Kopřivnice	X		X	
Nový Jičín	X		X	
Ostrava				X
Opava			X	X
Frýdek - Místek		X	X	X
Bruntál		X	X	
Celkem	89	36	59	47
% podíl dotčených ORP na celkovém počtu ORP	42,2	17,1	28,0	22,3

Zdroj: (45)

Příloha 11: Speciální automobilový žebřík s kloubovým ramenem a pracovním košem

Zdroj: (1)

Příloha 12: Cisternová automobilová stříkačka (velkokapacitní)

Zdroj: (1)

Příloha 13: Pásové vozidlo

Zdroj: (2)

Příloha 14: Technický kontejner pro nouzové zastřešení obytných budov

Zdroj: (2)

Příloha 15: Dočasný nouzový tábor

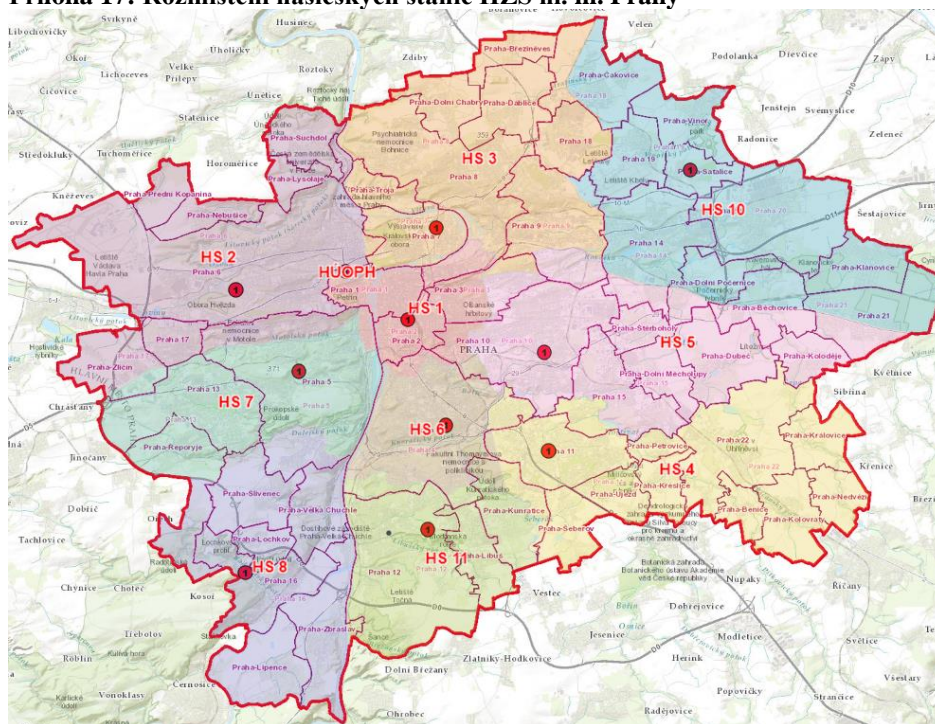
Zdroj: (56)

Příloha 16: Speciální záchranářské vozidlo Toyota

Zdroj: (78)

Příloha 17: Rozmístění hasičských stanic HZS hl. m. Prahy

Zdroj: (31)